

Budapest,
2002. október 11.,
péntek

130. szám

Ára: 588,- Ft

TARTALOMJEGYZÉK

96/2002. (X. 11.) FVM r.	A földhivatalokról szóló 62/1999. (VII. 21.) FVM rendelet módosításáról	7001
30/2002. (X. 11.) PM—IHM e. r.	Az adókötelezettségnek az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatalhoz elektronikus aláírás alkalmazásával történő teljesítésének szabályairól	7002
41/2002. (X. 11.) AB h.	Az Alkotmánybíróság határozata	7006
42/2002. (X. 11.) AB h.	Az Alkotmánybíróság határozata	7016
43/2002. (X. 11.) AB h.	Az Alkotmánybíróság határozata	7018
44/2002. (X. 11.) AB h.	Az Alkotmánybíróság határozata	7020
45/2002. (X. 11.) AB h.	Az Alkotmánybíróság határozata	7022
46/2002. (X. 11.) AB h.	Az Alkotmánybíróság határozata	7024
47/2002. (X. 11.) AB h.	Az Alkotmánybíróság határozata	7027
48/2002. (X. 11.) AB h.	Az Alkotmánybíróság határozata	7033
49/2002. (X. 11.) AB h.	Az Alkotmánybíróság határozata	7036
50/2002. (X. 11.) AB v.	Az Alkotmánybíróság végzése	7038
145/2002. (X. 11.) KE h.	A Magyar Nemzeti Bank monetáris tanácsa tagjává történő kinevezésről	7039
88/2002. (X. 11.) ME h.	Kormányzati főtisztviselő áthelyezéséről	7039
89/2002. (X. 11.) ME h.	Helyettes államtitkári juttatások biztosításáról	7040
	A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Földművelésügyi Hivatalának hirdetménye	7040
	A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Somogy Megyei Földművelésügyi Hivatalának hirdetménye	7041
	A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Zala Megyei Földművelésügyi Hivatalának hirdetménye	7043
	Helyesbítés	7044

II. rész JOGSZABÁLYOK

A Kormány tagjainak rendeletei

A földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter 96/2002. (X. 11.) FVM rendelete

a földhivatalokról szóló 62/1999. (VII. 21.) FVM rendelet módosításáról

Az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény 89. §-ának (1) bekezdésében, a földügyi szakigazgatási tevékenységről és szervezetről szóló 68/1990. (IV. 4.)

MT rendelet 1. §-ának (3) bekezdésében, valamint a termőföldről szóló 1994. évi LV. törvény 46. §-ának (3) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, figyelemmel az Országgyűlés 47/2001. (VI. 18.) OGY határozatában, valamint a köztársasági elnök 98/2001. (VIII. 27.) KE határozatában foglaltakra, a következőket rendelem el:

1. §

A földhivatalokról szóló 62/1999. (VII. 21.) FVM rendelet (a továbbiakban: R.) 2. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép, egyidejűleg a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

„(2) Ha a más célú hasznosítást egy hektárnál nagyobb területű termőföldre kezdeményezik — ideértve a belterületbe vonást is — az első fokú eljárásra a kérelem tárgyát képező ingatlan fekvése szerinti megyeszékhelyen lévő körzeti (városi, illetve fővárosi kerületi) földhivatal, másodfokú eljárásra a megyei (fővárosi) földhivatal illetékes.

(3) Ha a (2) bekezdés szerinti kérelem több megye illetékességi területén fekvő termőföldre vonatkozik, az eljárás lefolytatására — előzetes, szakmai tárgyú egyeztetést követően — az érintett megyék székhelyei szerinti első fokú földhivatalok illetékesek.”

2. §

Az R. mellékletében

a) 3/1. sorszám alatt megjelölt Bácsalmási Körzeti Földhivatal illetékességi területe felsorolásnál „Bácsborsód” szövegrész hatályát veszti;

b) 3/2. sorszám alatt megjelölt Bajai Körzeti Földhivatal illetékességi területe felsorolás kiegészül „Bácsborsód” szövegrésszel;

c) 3/3. sorszám alatt megjelölt Kalocsai Körzeti Földhivatal illetékességi területe felsorolás kiegészül „Duna-egyháza” és „Újsolt” szövegrésszel;

d) 3/4. sorszám alatt megjelölt Kecskeméti Körzeti Földhivatal illetékességi területe felsorolás kiegészül „Jakabszállás” és „Kunbaracs” szövegrésszel;

e) 3/6. sorszám alatt megjelölt Kiskunfélegyházi Körzeti Földhivatal illetékességi területe felsorolásnál „Jakabszállás”, „Móricgát” és „Jászszentlászló” hatályát veszti;

f) 3/7. sorszám alatt megjelölt Kiskunhalasi Körzeti Földhivatal illetékességi területe felsorolás kiegészül „Móricgát” és „Jászszentlászló” szövegrésszel;

g) 3/8. sorszám alatt megjelölt Kunszentmiklósi Körzeti Földhivatal illetékességi területe felsorolásnál „Duna-egyháza”, „Újsolt” és „Kunbaracs” szövegrész hatályát veszti.

3. §

(1) Az R. mellékletében 8/2. sorszám alatt megjelölt Győri Körzeti Földhivatal illetékességi területe felsorolás kiegészül a „Bakonygyirót”, „Bakonyszentlászló”, „Fenyőfő”, „Románd”, „Sikátor” és „Veszprémvarsány” szövegrészekkel.

(2) Az R. mellékletében a 8/4. sorszám alatt megjelölt Mosonmagyaróvári Körzeti Földhivatal illetékességi területe felsorolás kiegészül a „Károlyháza” szövegrésszel.

(3) Az R. mellékletében 19/5. sorszám alatt megjelölt Veszprémi Körzeti Földhivatal illetékességi területe felsorolásnál a „Bakonygyirót”, „Bakonyszentlászló”, „Fenyőfő”, „Románd”, „Sikátor” és „Veszprémvarsány” szövegrész hatályát veszti.

4. §

(1) E rendelet 1. és 2. §-ai az R. kihirdetése napján lépnek hatályba, rendelkezéseit az ezt követően benyújtott

kérelmekre kell alkalmazni. A földhivatalokról szóló 62/1999. (VII. 21.) FVM rendelet módosításáról szóló 14/2002. (II. 13.) FVM rendelet alapján indult eljárásokat az eljárás indulásakor hatályban lévő szabályok szerint kell lefolytatni.

(2) E rendelet 3. §-a 2002. október 20-án lép hatályba.

(3) E rendelet kihirdetésének napján a földhivatalokról szóló 62/1999. (VII. 21.) FVM rendelet módosításáról szóló 42/2002. (V. 14.) FVM rendelet 1. §-a hatályát veszti.

Dr. Németh Imre s. k.,
földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter

A pénzügyminiszter, valamint az informatikai és hírközlési miniszter 30/2002. (X. 11.) PM—IHM együttes rendelete

az adókötelezettségnek az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatalhoz elektronikus aláírás alkalmazásával történő teljesítésének szabályairól

A pénzügyeket szabályozó egyes jogszabályok módosításáról szóló 2001. évi LXXIV. törvény (a továbbiakban: Ptv.) 167. §-ának (3) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján a következőket rendeljük el:

Általános rendelkezések

1. §

(1) A Ptv. 167. §-ának (1) bekezdésében meghatározott adózó (a továbbiakban: adózó) az ott meghatározott kötelezettségeit e rendelet szabályai alapján teljesíti.

(2) Az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal (a továbbiakban: adóhatóság) a Ptv. 167. §-ának (2) bekezdésében foglaltak teljesítése érdekében az Interneten keresztül hozzáférhető számítógépes programrendszert működtet (a továbbiakban: szolgáltatás).

A szolgáltatás igénylése

2. §

(1) Az adózó a szolgáltatást az adózás rendjéről szóló 1990. évi XCI. törvény (a továbbiakban: Art.) 96. §-ának (2) bekezdése szerint a bevallás, adatszolgáltatás aláírására jogosult, illetve az Art. 20. §-ának (8) bekezdése szerint a bevallás ellenjegyzésére jogosult természetes személy (a továbbiakban: aláíró) részére igényli.

(2) Az adókötelezettség folyamatos teljesítése érdekében az adózó köteles biztosítani, hogy a Ptv. 167. §-ának (1) bekezdésében meghatározott időpontig megszakítás nélkül bejelentett, érvényes tanúsítvánnyal rendelkező, az Art. 96. §-ának (2) bekezdése szerint a bevallás, adatszolgáltatás aláírására jogosult aláíróval rendelkezzen.

(3) Az adózó — a cégjegyzésre jogosult képviselője útján — az adókötelezettség első alkalommal elektronikus aláírás alkalmazásával történő teljesítésére előírt határidő utolsó napját megelőző 30. napig az adóhatósághoz bejelenti

- a) az aláíró nevét, adóazonosító jelét,
- b) az adóazonosító jellel nem rendelkező aláíró születési idejét, helyét, anyja leánykori nevét és lakóhelyét,
- c) ha az aláíró külföldi személy, útlevélszámát, állampolgárságát is,
- d) a képviselet jogcímét, illetve a bevallás ellenjegyzésére való jogosultság tényét,
- e) több aláíró esetén azt, hogy az aláírási jog önálló vagy együttes.

(4) Az adózó a bejelentéssel egyidejűleg a bejelentett adatok valóságtartalmát arra alkalmas módon igazolja.

3. §

Az adózó a 2. § (3) bekezdésének a) és d)—e) pontjaiban meghatározott adatokban bekövetkezett változást, illetve a képviseleti jog, a bevallás ellenjegyzésére való jog megszűnését az adóhatósághoz haladéktalanul bejelenti.

4. §

(1) Az adóhatóság az adózó igényét határozattal utasítja el, ha a bejelentés valótlan adatokat tartalmaz.

(2) Az adóhatóság a bejelentést követő 15 napon belül intézkedik az aláírás-létrehozó adatot és a tanúsítványt tartalmazó aláírás-létrehozó eszköz (a továbbiakban: aláírás-létrehozó eszköz) kiadása iránt.

(3) Az adóhatóság az aláírás-létrehozó eszköz átvételének lehetőségéről értesíti az aláíró.

5. §

(1) Az aláíró az aláírás-létrehozó eszközt kizárólag személyesen, személyazonossága igazolását követően veheti át.

(2) Az aláíró az átvétel során közli a telefonon teljesített bejelentései során használni kívánt jelszavát.

(3) Az aláíró az aláírás-létrehozó eszközt és az aláírás-létrehozó adatot köteles kizárólagosan a birtokában tartani, valamint a (2) bekezdésben meghatározott jelszavát harmadik személy tudomására nem hozhatja.

6. §

Ha az adózó a 2. § szerint tett bejelentésében érvényes tanúsítvánnyal rendelkező aláíró jelöl meg, akkor a 3—5. § rendelkezései alkalmazandók azzal, hogy az adóhatóság ennek a ténynek a nyilvántartásba vételével az aláíró már meglévő tanúsítványát teszi alkalmassá a más adózó képviseletében történő aláírásra, illetve a bevallásának ellenjegyzésére.

7. §

Az adóhatóság az aláírás-létrehozó eszköz kiadásáról, illetve annak meghíúsulásáról az adózót haladéktalanul tájékoztatja.

Rendkívüli esemény bejelentése

8. §

- (1) Az aláíró az adóhatósághoz haladéktalanul bejelenti, ha
- a) az aláírás-létrehozó adata jogosulatlan személy birtokába került, vagy az aláírás-létrehozó eszköz aktiválására szolgáló jelszava jogosulatlan személy tudomására jut,
 - b) az aláírás-létrehozó eszközt elvesztette,
 - c) az aláírás-létrehozó eszköz használhatatlanságot eredményező módon megrongálódott,
 - d) az 5. § (2) bekezdése szerinti jelszava jogosulatlan személy tudomására jutott.

(2) Az aláíró, illetve az adózó az adóhatósághoz haladéktalanul bejelenti, ha

- a) az aláírással vagy az aláírt elektronikus dokumentummal, illetve a tanúsítvány alkalmazásával kapcsolatban rendellenességet észlelt,
- b) tudomására jut, hogy a tanúsítvánnyal ellátott elektronikus dokumentummal kapcsolatban jogvita indult.

(3) Az (1) bekezdés a)—b) pontjai szerinti eseményt az aláíró az 5. § (2) bekezdése szerinti jelszavának közlésével telefonon is bejelentheti az adóhatósághoz. Az aláíró a telefonon tett bejelentés napját követő 5 napon belül köteles azt személyesen vagy írásban is megtenni.

Az elektronikus okirat elektronikus aláírással való ellátása, ellenőrzése és időbélyegzése

9. §

- (1) Az adóhatóság az 1. § (2) bekezdése szerint működtetett programrendszerét oly módon alakítja ki, hogy
- a) ha az aláíróknak együttes aláírási jogosultságuk van, a programrendszer az adókötelezettség teljesítéséhez vala-

mennyi, arra együttesen jogosult aláíró elektronikus aláírását megköveteli,

b) az aláírást követően a programrendszer az elektronikus okiratot az aláíró számítógépében automatikusan rögzíti, és azt titkosítva, elektronikus úton továbbítja az adóhatósághoz.

(2) Az aláíró az elektronikus okiratban feltünteteti annak az adózónak a nevét és adószámát, amelynek képviselőjeként az okirat aláírása során eljár.

(3) Ha az adóbevalláshoz jogszabály rendelkezése alapján elektronikus úton nem hozzáférhető mellékletet kell csatolni, az (1) bekezdésben foglaltak alkalmazandók azaz, hogy az elektronikus okirat tartalmát papíralapú adathordozón rögzítve a mellékletekkel együtt is meg kell küldeni az adóhatósághoz.

10. §

(1) Az adóhatóság a beérkező elektronikus okirat aláírását az elektronikus üzenet és a 16. § szerinti nyilvánosság összevetésével ellenőrzi.

(2) Ha az adóhatóság az ellenőrzés eredményeként megállapítja, hogy

a) az elektronikus okiratot nem az arra jogosult aláíró,
b) együttes aláírási jog esetén nem valamennyi együttesen aláírni jogosult aláíró,
c) az aláíró nem a 9. §-ban meghatározottak szerint vagy érvényes tanúsítvány hiányában írta alá, az adóhatóság az elektronikus okirat elfogadását visszautasítja, amelyről az aláíró a számítógépére juttatott elektronikus üzenetben haladéktalanul értesíti.

(3) Ha az (1) bekezdés szerinti ellenőrzés eredménye szerint az elektronikus okiratot az arra jogosult személy, együttes aláírási jog esetén valamennyi együttesen aláírni jogosult személy érvényes tanúsítvány birtokában látta el az elektronikus aláírásával, az adóhatóság az elektronikus okiratot egyidejűleg időbélyegzővel látja el, változatlan formában rögzíti, és az aláíró a számítógépére juttatott elektronikus üzenettel értesíti az elektronikus okirat beérkezéséről és elfogadásáról.

11. §

(1) Az adóbevallás benyújtásának, illetve az adatszolgáltatás teljesítésének időpontja a 10. § (3) bekezdése szerinti időbélyegzőben szereplő időpont. Ezt a szabályt kell alkalmazni akkor is, ha az adózó a 9. § (3) bekezdésében foglalt alkalmazásával az elektronikus okiratot egyidejűleg papíralapú adathordozón is megküldi az adóhatósághoz. Ebben az esetben a költségvetési támogatás kiutalására nyitva álló határidő számítása szempontjából a kötelezettség teljesítésének időpontja a papíralapú adathordozón rögzített iratok benyújtásának a napja.

(2) Az adóhatóság által működtetett számítástechnikai rendszer hibájáról, illetve annak megszüntetéséről az adóhatóság a hivatalos lapjában és az internetes honlapján közleményt tesz közzé, valamint — lehetőség szerint — az adózót elektronikus üzenetben értesíti. Ha az adókötelezettség e rendelet szerinti teljesítése az adóhatóság által működtetett számítástechnikai rendszer hibája miatt nem lehetséges, a kötelezettség e bekezdésen alapuló késedelmé az Art. 74. §-ának (15) bekezdése szerinti kimentési oknak minősül.

12. §

Ha az elektronikus okiraton szereplő aláírás, illetve időbélyegző ellenőrzésének eredményéből más nem következik, ellenkező bizonyításig vélelmezni kell, hogy az elektronikus okirat tartalma az aláírás, illetve az időbélyegzés időpontja óta nem változott, és az aláírás-létrehozó adat kizárólag az aláíró birtokában van.

A tanúsítvány tartalma

13. §

A tanúsítvány tartalmazza:

a) az adóhatóságnak mint hitelesítés-szolgáltatónak a megjelölését,
b) az aláíró nevét,
c) annak feltüntetését, hogy a tanúsítvány kizárólag az APEH Pest Megyei és Fővárosi Kiemelt Adózók Igazgatóságához tartozó adózók adóbevallási és adatszolgáltatási kötelezettsége teljesítéséhez használható fel,
d) az aláíró aláírást-létrehozó adatahoz tartozó aláírás-ellenőrző adatot,
e) a tanúsítvány érvényességének kezdő és utolsó napját, valamint azt az időtartamot, ameddig az adóhatóság a tanúsítvánnyal kapcsolatos adatokat megőrzi, és olyan eszközt biztosít, amellyel a tanúsítvány tartalma megállapítható,
f) a tanúsítvány azonosító kódját,
g) az adóhatóság elektronikus aláírását,
h) azt, hogy a tanúsítvány a Ptv. 167. § (1) bekezdés szerinti időpontot követően nem használható.

A tanúsítvány érvényessége, érvényességének felfüggesztése és visszavonása

14. §

(1) A tanúsítvány a kiadás napjától számított egy évig érvényes. Az adóhatóság az érvényesség lejártának napjáról az adózót 30 nappal azt megelőzően értesíti.

(2) A megszűnt érvényességű tanúsítványt az adóhatóság visszavonja, és — ha feltételei fennállnak — a 4—7. §-ok alkalmazásával hivatalból új tanúsítványt bocsát ki.

15. §

(1) Az adóhatóság

a) a 3. § szerint teljesített változás-bejelentés alapján a bejelentett adatok valóságtartalmának ellenőrzése céljából legfeljebb 15 napra,

b) ha a szolgáltatással kapcsolatos rendellenességről tudomást szerez, legfeljebb annak elhárításáig,

c) ha megalapozottan feltehető, hogy a tanúsítványban foglalt adatok nem felelnek meg a valóságnak, illetve az aláíró aláírás-létrehozó adata az aláíró birtokából kikerült, vagy az jogosulatlan személy birtokába került, illetve az aláírás-létrehozó eszköz aktiválására szolgáló jelszava jogosulatlan személy tudomására jutott, a tényállás tisztázásáig,

d) ha megalapozottan feltehető, hogy az aláíró képviselői joga, illetve a bevallás ellenjegyzésére való joga megszűnt, a tényállás tisztázásáig,

e) a 8. § (1) bekezdésének b) pontja szerint tett bejelentés alapján legfeljebb 8 napra

a tanúsítvány érvényességét felfüggeszti.

(2) Az adóhatóság a tanúsítványt visszavonja

a) ha az (1) bekezdés a) pontja szerint lefolytatott ellenőrzése eredményeként megállapítja, hogy a bejelentésben foglalt adatok megfelelnek a valóságnak, és — szükség esetén — egyidejűleg új tanúsítvány kibocsátása iránt intézkedik,

b) ha az (1) bekezdés b) pontja szerinti rendellenesség nem hárítható el,

c) az (1) bekezdés e) pontjai esetében a felfüggesztés időtartamának lejártakor, kivéve, ha az aláíró a felfüggesztés időtartama alatt bejelenti, hogy az aláírás-létrehozó eszköz kizárólagosan a birtokában van,

d) a 8. § (1) bekezdés c) pontja esetében,

e) ha megállapítja, hogy a tanúsítványban foglalt adatok nem felelnek meg a valóságnak, illetve az aláíró aláírás-létrehozó adata az aláíró birtokából kikerült, vagy az jogosulatlan személy birtokába került, illetve az aláírás-létrehozó eszköz aktiválására szolgáló jelszava jogosulatlan személy tudomására jutott,

f) ha megállapítja, hogy az aláíró képviselői joga, illetve a bevallás ellenjegyzésére való joga megszűnt,

g) ha az adózó adóztatási feladatait a továbbiakban nem az APEH Pest Megyei és Fővárosi Kiemelt Adózók Igazgatósága látja el,

h) ha az adóhatóság a Ptv. 167. § (1) bekezdése alapján a szolgáltatási tevékenységét befejezte.

(3) Az adóhatóság a több adózó képviseletében aláírásra, illetve több adózó bevallásának ellenjegyzésére jogosult aláíró esetében a tanúsítvány visszavonása nélkül intézkedik a (2) bekezdés f) — g) pontjaiban foglalt tények nyilvántartásba vétele iránt.

(4) Az adóhatóság a tanúsítvány érvényességének felfüggesztéséről, a tanúsítvány visszavonásáról, illetve a (3) bekezdés alkalmazásáról az ok megjelölésével az adózót és az aláíró haladéktalanul értesíti.

Nyilvántartás

16. §

Az adóhatóság az e rendelet alapján nyújtott szolgáltatással összefüggésben tudomására jutott adatokról nyilvántartást vezet, amely tartalmazza

a) az adózó által a 2—3. §-ok alapján bejelentett adatokat,

b) a rendkívüli esemény bejelentésében foglalt adatokat,

c) a tanúsítvány érvényességének és érvényessége felfüggesztésének kezdő és utolsó napját, valamint visszavonásának napját,

d) a 6. § és a 15. § (3) bekezdése szerinti tényt és következtetésének napját.

17. §

(1) Az adóhatóság a nyilvántartásba vett, illetve az egyéb adatokat — ideértve a tanúsítvány előállításával kapcsolatos adatokat, valamint a naplóállomány adatait is — az adó megállapításához való jog elévüléséig megőrzi.

(2) Az adóhatóság az (1) bekezdésben foglaltak teljesítése során olyan módszert alkalmaz, amely kizárja az utólagos módosítás lehetőségét, jogosulatlan személynek az adatokhoz való hozzáférését, illetve biztosítja, hogy annak ideje alatt az arra jogosult személy számára az adatok hozzáférhetőek és értelmezhetőek legyenek.

(3) Ha az adóhatóság a Ptv. 167. §-ának (1) bekezdése alapján a szolgáltatási tevékenységét befejezi, a 16. § szerinti nyilvántartásokat nem adja át más hitelesítésszolgáltatónak, az (1) bekezdés szerinti feladatokat továbbra is ellátja, valamint az informatikai rendszerében foglalt adatait időbélyegzővel látja el, és rögzíti.

Adatbiztonság

18. §

(1) Az adóhatóság a szolgáltatás nyújtása során megfelelő technológiával biztosítja a megbízható üzemeltetést.

(2) Az adóhatóságnak a rendkívüli üzemeltetési helyzetek esetére olyan megfelelő eljárással kell rendelkeznie, amely lehetővé teszi az informatikai rendszer egészének, illetve a megbízható üzemmenet mielőbbi helyreállítását. A helyreállítás során az adóhatóság az adatokat rögzíti. A helyreállítás során a tanúsítvány felfüggesztésének kezdő és utolsó napját, valamint a visszavonásának napját tartalmazó nyilvántartás megbízható üzemeltetésének helyreállítása minden más e rendelet szerinti tevékenység helyreállítását megelőzi.

19. §

(1) Az adóhatóság minden, a szolgáltatás nyújtásával és az ahhoz használt informatikai rendszerével kapcsolatos eseményt és annak bekövetkezésének idejét rögzíti (napló). A napló tartalmazza az esemény követhetőségéhez, rekonstruálásához szükséges adatokat, valamint az esemény kiváltásában közreműködő felhasználó vagy más személy nevét.

(2) A napló kezelésére és az egyéb adatok védelme érdekében az adóhatóság olyan módszert alkalmaz, amely kizárja a napló megsemmisítését, bejegyzéseinek törlését, a bejegyzések sorrendjének bármilyen módon történő megváltoztatását, az adatok utólagos módosítását és jogszolgáltatlan személynek az adatokhoz való hozzáférését.

Vegyes, átmeneti és záró rendelkezések

20. §

(1) Az adóhatóság az 1. § (2) bekezdése szerinti programrendszernek az aláíró által történő alkalmazásához szükséges számítástechnikai követelményeket, szabályzatokat az informatikai és hírközlési miniszter által jóváhagyott tartalommal a hivatalos lapjában e rendelet hatálybalépését követő 30 napon belül, az internetes honlapján folyamatosan közzéteszi.

(2) Az adóhatóság az (1) bekezdés alkalmazásával meghatározott követelmények megváltozása esetén a megváltozott követelményeket 60 nappal azt megelőzően közzéteszi.

(3) Az adóhatóság az adózót az aláírás-létrehozó eszköz használatával kapcsolatos, törvényben és e rendeletben meghatározott jogairól és kötelezettségeiről részletesen tájékoztatja.

21. §

Az az adózó, amely adóztatási feladatait e rendelet hatálybalépésekor az APEH Pest Megyei és Fővárosi Kiemelt Adózók Igazgatósága látja el, a 2. §-ban foglalt kötelezettségét az e rendelet hatálybalépésétől számított 15. napig teljesíti.

22. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetése napját követő 3. napon lép hatályba.

(2) Ez a rendelet a Ptv. 167. §-ának (1) bekezdésében foglalt napon — a 17. § kivételével — hatályát veszti.

Dr. László Csaba s. k.,
pénzügyminiszter

Kovács Kálmán s. k.,
informatikai és hírközlési miniszter

III. rész HATÁROZATOK**Az Alkotmánybíróság
határozatai****Az Alkotmánybíróság
41/2002. (X. 11.) AB
határozata**

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítvány tárgyában — *dr. Bagi István, dr. Czucz Ottó és dr. Holló András* alkotmánybírók különvéleményével — meghozta a következő

határozatot:

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az Országos Magyar Vadászkamaráról szóló 1997. évi XLVI. törvény 14. § (1) bekezdése alkotmányellenes, ezért azt 2003. március 31-ei hatállyal megsemmisíti.

Ezt a határozatát az Alkotmánybíróság a Magyar Közlönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS**I.**

Az Alkotmánybírósághoz két indítvány érkezett az Országos Magyar Vadászkamaráról szóló 1997. évi XLVI. törvény (a továbbiakban: Vkt.) 14. § (1) bekezdésében foglaltak alkotmányellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.

Az indítványozók szerint a Vkt. ezen rendelkezése folytán sérelem éri az Alkotmány 63. § (1) bekezdésében biztosított egyesülési szabadságot. Álláspontjuk szerint a vadászkamara nem lát el olyan közfeladatot, amely szükségessé teszi a kötelező tagságot. A kamara — a vadászjegyek kiadását is ideértve — nem végez olyan érdemi tevékenységet a vadászok érdekében, amelyet a hagyománnyal rendelkező más érdekképviselői szervezetek, különösen a vadászok megyei szövetségei ne végezhetnének el. Hasonló megfontolásból, a vadászkamarák létrehozásával párhuzamosan, más tevékenységre alakult egyesületek tagjai is kamarákba kényszeríthetők volnának. Arra is hivatkoztak az indítványozók, hogy a kötelező vadászkamarai tagság bevezetésével a sportvadászok újabb anyagi kiadásokra

kényszerülnek, a vadászjegy árát duplájára emelték, és ennek ötven százaléka a kamarát illeti.

Állították továbbá, hogy az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdésében rögzített hátrányos megkülönböztetés tilalma is sérül a támadott rendelkezéssel. Az indítványozók szerint a vadász kamarák létrehozása nem a hivatásos vadászok, hanem a sportvadászok tekintetében sérelmes. A sportvadászok ugyanis, a hivatásos vadászoktól eltérően nem foglalkozásszerűen végzik a vadászati tevékenységet, a vadász kamarai tagság ugyanakkor a két különböző csoportra egyformán kötelező.

Az egyik indítványozó arra is hivatkozott továbbá, hogy a támadott rendelkezés „sérti az állampolgár (hivatásos és sportvadász) önrendelkezési jogát”.

Az Alkotmánybíróság az indítványokat — álláspontjuk kifejtése érdekében — megküldte a földművelésügyi miniszternek és az Országos Magyar Vadász kamara elnökének.

II.

1. Az Alkotmány indítvánnyal érintett rendelkezései:

„8. § (2) A Magyar Köztársaságban az alapvető jogokra és kötelességekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg, alapvető jog lényeges tartalmát azonban nem korlátozhatja.”

„54. § (1) A Magyar Köztársaságban minden embernek veleszületett joga van az élethez és az emberi méltósághoz, amelyektől senkit nem lehet önkényesen megfosztani.”

„63. § (1) A Magyar Köztársaságban az egyesülési jog alapján mindenkinek joga van a törvény által nem tiltott célra szervezeteket létrehozni, illetőleg azokhoz csatlakozni.”

„70/A. § (1) A Magyar Köztársaság biztosítja a területén tartózkodó minden személy számára az emberi, illetve az állampolgári jogokat, bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül.”

2. A vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény (a továbbiakban: Vt.) érintett rendelkezése:

„61. § (3) A vadászjegy kiállításakor, illetőleg érvényesítéskor a miniszter által rendeletben megállapított összegű díjat kell fizetni.

(4) A vadászjegy kiállításának részletes szabályait a miniszter rendeletben állapítja meg.”

„64. § (1) A vadász

a) a vadászjegyet vagy a vadászati engedélyt (a továbbiakban együtt: engedély),

b) az egyéni lőjegyzéket,

c) az e törvényben írt vad faj vadászata esetén az azonosítójelet, továbbá

d) a vadászlőfegyver-tartási engedélyt, vagy ragadozó madárral való vadászatra jogosító engedélyt, vagy a vadász-íjtartási engedélyt

a vadászat alkalmával köteles állandóan magánál tartani, és azt a jogosult, a hivatásos vadász, a vadászati, illetőleg a természetvédelmi hatóság képviselőjének, valamint a rendőri szerv felhívására bemutatni.

(2) Aki az (1) bekezdésben felsorolt dokumentumok bármelyikének hiányában vadászik, azt az ellenőrzésre jogosult személy a vadászból azonnali hatállyal kizárja.”

„65. § (1) A vadászati hatóság az engedélyt visszavonja attól a vadásztól:

a) akinek vadászlőfegyver vagy ragadozó madár vagy vadászíj tartására szolgáló engedélyt az illetékes hatóság jogerősen visszavonta;

b) akinek vadászattal, illetőleg védett vad faj elejtésével összefüggésben jogerősen szabálysértési vagy büntetőjogi felelősségét állapították meg;

c) aki a másnak okozott károk fedezetére szolgáló érvényes vadászati felelősségbiztosítással nem rendelkezik;

d) akivel szemben vadvédelmi bírságot szabtak ki.

(2) A vadászati hatóság az engedélyt egy évtől öt évig terjedő időtartamra, illetve meghatározott feltétel bekövetkezéséig visszavonhatja attól a vadásztól, aki

a) az engedély kiadásaként előírt feltételeknek az engedély érvényességi ideje alatt bekövetkezett változás miatt nem tud eleget tenni;

b) trófeás vadat két éven belül két alkalommal szakszerűtlenül ejt el.

(3) A vadászati hatóság (1)–(2) bekezdésben foglaltak alapján hozott — vadászjegy visszavonásáról rendelkező — határozata végrehajtásáról kamarai tag esetén az Országos Magyar Vadász kamara területi szervezete intézkedik.

(4) A vadászjegy visszavonása esetén csak a vadászvizsga újbóli letétele után adható ismételt vadászjegy.

(5) Nem kötelezhető a vadászjegy visszavonásával összefüggésben a vadászvizsga ismételt letételére az a vadász, aki a miniszter által rendeletben meghatározott közép fokú vagy felső fokú vadgazdálkodási képesítéssel rendelkezik.”

3. A Vkt. vizsgált rendelkezései:

„1. § (1) Az Országos Magyar Vadász kamara (a továbbiakban: kamara) a hivatásos, valamint a sportvadászok önkormányzattal rendelkező, közfeladatokat, továbbá általános szakmai érdekképviselési feladatokat is ellátó köztestülete.”

„3. § A kamara

a) képviseli és védi a vadászati tevékenység gyakorlásával összefüggő ügyekben a hivatásos és sportvadászok általános szakmai érdekeit, testületeinek tekintélyét, valamint a hivatásos vadászok hivatásukból eredő jogait;

b) véleményt nyilvánít

ba) a vad védelmét, a vadgazdálkodást, valamint a vadászati jog gyakorlását, hasznosítását érintő jogszabályokról,

bb) az illetékes oktatási intézményekkel együttműködve a hivatásos vadászképzés, valamint a szakmai továbbképzés követelményszintjéről;

c) megalkotja a vadászat rendjének vadászetikai szabályait;

d) közreműködik a vadászvizsga részletes tartalmi felteteleinek kialakításában;

e) gondoskodik a vadászvizsga lebonyolításáról;

f) etikai eljárást folytat le a kamara etikai szabályait megszegő tagjával szemben;

g) a kamara tagjairól névjegyzéket (a továbbiakban: névjegyzék) vezet és erről statisztikai adatokat szolgáltat;

h) kiállítja — a külön törvényben meghatározottak szerint — a vadászjegyet;

i) eljárást kezdeményez az illetékes hatóságnál a jogosulatlanul vadászókkal szemben;

j) elősegíti a hivatásos vadászok szakmai tevékenységének magasabb szintű gyakorlásához szükséges ismeretek elsajátítását, és ezzel összefüggésben meghatározza a kötelező szakmai továbbképzésen való részvétel feltételeit;

k) belföldi, illetőleg külföldi szakmai kapcsolatokat létesít, illetve tart fenn;

l) kezdeményezi az illetékes szervnél kitüntetés adományozását;

m) ellátja azokat a feladatokat, amelyeket törvény a hatáskörébe utal.”

„14. § (1) A kamarai tagsági viszony létesítése — az e törvényben foglaltak alapján — kötelező. A kamara tagjának kell tekinteni azt a személyt, aki érvényes vadászjeggyel rendelkezik. A tagsági viszony — ha e törvény másként nem rendelkezik — a vadászjegy kiállításával keletkezik.”

III.

Az indítványok megalapozottak.

1. Az Alkotmánybíróság először az indítványoknak azt a részét vizsgálta, amely szerint a vadászkamara létrehozásával sérül az Alkotmány 63. § (1) bekezdése által garantált egyesülési szabadsághoz való jog.

1.1. Az Alkotmánybíróság az egyesülési szabadságot érintően — az ügyvédek kötelező kamarai tagságának vizsgálata során — kifejtette, hogy „a törvény közjogi közfeladat ellátására, közérdekű tevékenység folytatására alkotmányosan indokolt módon hozhat létre köztestületet, szakmai kamarát és írhatja elő a kötelező köztestületi tagságot. A köztestületként létrehozott szervezet nem az egyesülési szabadság alapján alapított szervezet, a kötelező szakmai kamarai tagság pedig nem sérti az egyesülési szabadságból folyó önkéntes csatlakozás jogát.” [22/1994. (IV. 16.) AB határozat, ABH 1994, 127., 129.]

Az Alkotmánybíróság az 1283/B/1995. AB határozatában megállapította, hogy „a köztestületek alapítása az egyesülési szabadság érvényesülését nem érinti. A Ptk.-nak

sem a kifogásolt 65. § (4) bekezdése, sem más rendelkezése nem tiltja az egyesülési jog alapján álló érdekvédelmi szervezet alakítását, és nem tesz kötelezővé tagságot ilyen szervezetben.” (ABH 1997, 619., 621.)

Az Alkotmánybíróság a köztestületek létrehozásával kapcsolatban ugyanakkor annak a vizsgálatát sem mellőzte, hogy a kizárólagos feladatellátás, illetve a kötelező köztestületi tagság intézménye korlátoz-e valamilyen alapjogot. Nem elegendő ugyanis megállapítani valamely szervezetről, hogy az köztestület, s nem az egyesülési jog alapján hozták létre. Figyelemmel kell lenni arra, hogy „a köztestületek mint intézmény alkotmányosságából még nem következik, hogy az e törvényi keretekbe illő bármely szabályozás is alkotmányos. Esetről esetre döntendő el, hogy a Ptk.-ban a köztestület fogalmi ismérveként előírt ’közfeladat’ valóban fennáll-e, vagy hogy az ott csupán a törvényhozó lehetőségeként szereplő kizárólagos feladatellátás, továbbá a kényszerszertagság valóban az alkotmányosság kerete között maradt-e.” [38/1997. (VII. 1.) AB határozat, ABH 1997, 249., 252.]

Az alkotmányos vizsgálat esetenként szükséges voltát hangsúlyozta az Alkotmánybíróság a Magyar Orvosi Kamaráról szóló törvény felülvizsgálata során is. Kiemelte továbbá, hogy „a hibátlan köztestületi minőségből, a ’közfeladat’ meghatározásának alkotmányosságából még nem következik automatikusan a kényszerszertagság alkotmányossága”. Ez ugyanis aszerint bírálendő el, hogy „a kamarára rótt ’közfeladat’ szükségessé teszi-e a kötelező tagságot, és hogy a jogkorlátozás e célhoz képest arányos-e.” [39/1997. (VII. 1.) AB határozat, ABH 1997, 263., 274.]

A köztestületi kötelező tagsági jogviszonyt vizsgálva az Alkotmánybíróság gyakorlata nem zárta ki, hogy „a köztestületi szabályok alkotmányosságának viszonyítási alapjai között az egyesülési szabadság is szerepelhessen”. [38/1997. (VII. 1.) AB határozat, ABH 1997, 249., 252—253.; 21/1998. (V. 27.) AB határozat, ABH 1998, 165., 167—168.]

Az Alkotmánybíróság azt is kifejtette:

„A szabadságjogot legérzékenyebben korlátozó törvényi rendelkezés ugyanis, a kényszerszertagság, voltaképpen nem is csak a köztestületek problémája — a jogi formától függetlenül egyaránt felmerül köztestületeknél és ’nem közjogi’ szervezeteknél. Így — legújabban — a halászsátról és a horgászsátról szóló 1997. évi XLI. törvény 20. § (2) bekezdése előírja, hogy állami horgászjegyet — amely a horgászási jogosultság feltétele — csak olyan személy kaphat, aki ’horgász szervezet’ tagja, azaz a törvény kényszerszertagságot ír elő valamely — az egyesülési jog alapján létrejött — szervezetben. Hasonlóan kényszerszertagságra kötelezne valamely nyugdíjpénztárban a nyugdíjreformra vonatkozó, jelenleg az Országgyűlésben vitatott törvényjavaslat is. Külföldön elterjedt gyakorlat a kötelező szakszervezeti tagság. A kötelező tagság és a rendszerint velejáró, közteher módjára behajtható tagdíjfizetés egyrészt, másrészt a köztestület által kibocsátott, a tagokat kötelező normák köre közvetlenül korlátoz szabadságjogokat. Ha a köztestületi

kényszertagságnál — teljesen formális érveléssel — ki is záránánk az egyesülési szabadság negatív oldala sérelmének mérlegelését, nem kerülhető meg az önrendelkezési jog korlátozásának, azaz az általános személyiségi jog, mint az általános cselekvési szabadság sérelmének vizsgálata [Alkotmány 54. § (1) bekezdés]. Ezek az alkotmányossági kérdések azonban nem dönthetők el önmagukban, és az Alkotmánybíróság nem is általánosságban vizsgálta a kényszertagság kérdését. A jogkorlátozás szükségességét és arányosságát csakis az adott köztestület céljához, s ezen belül különösen a törvényhozó által megjelölt 'közfeladat'-hoz mérhetjük. Így válik a vizsgálat részévé, hogy valóban olyan közfeladatról van-e szó, amely szükségessé teszi ezt az állami kényszerekkel terhes szervezési módot; továbbá olyanról-e, amely a közfeladathoz közelálló vagy azt részben átfedő tárgyú egyesületi vagy szakszervezeti szerveződéseknek ténylegesen nem korlátozza. Idetartozik az a kérdés is, hogy a kitűzött közfeladat milyen számú és tagolású köztestületeket indokol." [38/1997. (VII. 1.) AB határozat, ABH 1997, 249., 253.]

1.2. A köztestületek számára előírt közfeladat fogalmát jogszabály nem határozza meg. A Ptk.-nak a köztestületeket a magyar jogba ismét bevezető rendelkezéseihez később indokolás szerint közfeladat „általában olyan feladat, amelyet egyébként államnak vagy helyi önkormányzatnak kellene megvalósítania.”

Az Alkotmánybíróság a 39/1997. (VII. 1.) AB határozatában a következőket állapította meg:

„Ebben a körben a közfeladat kétségtől közgazgatási feladat, amelyhez a köztestületnek megfelelő hatáskörökkel is rendelkeznie kell; a köztestület a helyi önkormányzatok mellett az önkormányzás egy másik, önálló válfaját, a testületi önkormányzatot valósítja meg. Közfeladatnak minősül az is, ha az állam egy adott szakma teljességét érintő kérdésekben való tanácsadó közreműködés céljából hoz létre köztestületet; úgy, hogy az e feladat ellátásához szükséges szervezettel és hatáskörökkel is ellátja. Közfeladatot láthat el az olyan testületi önkormányzat is, amely az adott hivatás minden gyakorlója számára a foglalkozás szabályait érintő normaalkotást végez, s ezeket szankcionálja. E két utóbbi feladat megvalósítása során is részben közhatalmi jogosítványokkal él a köztestület; a határok az átruházott közgazgatási és egyéb — például belső igazgatási — feladatok között nem élesek. A közfeladat fogalma tehát szélesebb a hatósági jogkör gyakorlásánál, amely viszont esetenként, és a szükséghez képest a közfeladat ellátásának egyik nélkülözhetetlen eszköze lehet. A köztestületi minőség elismeréséhez az Alkotmánybíróság elegendőnek tekinti, ha a legfontosabb feladatok tekintetében a közfeladati jelleg fennáll.” [ABH 1997, 263., 268.; hasonló érvelést tartalmaz továbbá az azonos napon elfogadott és kihirdetett 38/1997. (VII. 1.) AB határozat, ABH 1997, 249., 253. is.]

2. Az Alkotmánybíróság — korábbi gyakorlatának megfelelően — a Vkt. által meghatározott kamarai feladatok mibenlétét, közfeladat jellegét vizsgálta.

A vadászkamara feladatai között elsősorban érdekképviseleti feladatok szerepelnek. A vadászkamara képviseli és védi a vadászok érdekeit, testületeik tekintélyét [Vkt. 3. § a) pont], véleményezési jogot gyakorol a vadászokat és vadászati tevékenységet érintő jogszabályokról, a vadász-képzés, valamint a szakmai továbbképzés követelményszintjeivel kapcsolatosan [Vkt. 3. § b) pont], valamint szakmai kapcsolatokat létesít és tart fenn [Vkt. 3. § k) pont], illetve kitüntetés adományozását kezdeményezheti [Vkt. 3. § l) pont].

Az érdekképviseleti feladatoktól nem választhatók el a vadászkamara önkormányzati jogosítványai: a kamara tagjairól névjegyzék vezetése és abból történő statisztikai adatszolgáltatás [Vkt. 3. § g) pont], a vadászvizsga tartalmi feltételeinek kialakítása és a vadászvizsga lebonyolítása [Vkt. 3. § d)—e) pont], a megfelelő szakmai képzés elősegítése [Vkt. 3. § j) pont], illetve a törvény által meghatározott egyéb feladatok [Vkt. 3. § m) pont].

A Vkt. 3. § h) pontjában meghatározott vadászjegy kiállításához való jog a vadászkamara hatósági jogosítványának minősül, hiszen a vadászjegy kiállítása jogosít fel a vadászatra. A vadászjegy kiállításán kívül a vadászat rendjét szabályozó vadászetikai normák megalkotása [Vkt. 3. § c) pont], a kamarai tagokkal szemben szükség szerint az etikai eljárás lefolytatása, illetve a jogosulatlanul vadászók elleni hatósági eljárás kezdeményezése [Vkt. 3. § f), i) pont] úgyszintén a vadászkamara közfeladatának minősülnek.

Az Alkotmánybíróság — a közfeladat meghatározásával kapcsolatos korábbi gyakorlatának figyelembevételével — tehát megállapította, hogy a vadászkamarának léteznek olyan feladatai, amelyek közfeladatnak tekinthetők és a köztestület létrehozatalának alkotmányos alapjául fogadhatók el.

3.1. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban azt vizsgálta, hogy a vadászkamara számára meghatározott közfeladatok ellátása szükségessé teszi-e a kényszertagság előírását. Az Alkotmánybíróság korábban már rámutatott arra, hogy „a hibátlan köztestületi minőségből, a 'közfeladat' meghatározásának alkotmányos módjából még nem következik automatikusan a kényszertagság alkotmányossága. Az a körülmény ugyanis, hogy a köztestületet törvény alapján kötelező létrehozni, azaz nem önkéntes alapon létesül, nem jár kényszerítően azzal, hogy a távolmaradás sem lehet önkéntes. Ezt ismeri el a Ptk. is, amelynek 65. §-a szerint a kötelező tagság csupán törvénnyel elrendelhető lehetőség. A kényszertagság mindenképpen közvetlenül korlátoz alapvető jogot — legyen az elméleti felfogástól függően akár az egyesülés joga, akár az általános cselekvési szabadság (Alkotmány 54. §) — ezért alkotmányosságát a szokásos alapjogi teszttel kell mérni. A kötelező tagság alkotmányosságát eszerint részben az dönti el, hogy a köztestületnek előírt közfeladat ellátása szükségessé teszi-e azt; másrészt, hogy az ezzel járó terhek arányosak-e. Az Alkotmánybíróság felhívja a figyelmet arra is, hogy a kényszer-

tagság alkotmányossága eszerint a szükségességet és arányosságot kielégítő, törvényben meghatározott feladatkörhöz kötött: a tagot védeni kell az ellen, hogy a köztestület a tag szabadságát ezen az igazolható mértéken túl megköttesse.” [38/1997. (VII. 1.) AB határozat, ABH 1997, 249., 256—257.]

Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az egyesülési szabadságot mind az egyesülés valamilyen okból történő megtiltása, mind az egyesülésre való kötelezés, azaz a kényszertagság előírása korlátozhatja. Az egyesülési jog — mint alkotmányos jog — korlátozására azonban, az idézett határozatban is meghatározott követelmények (szükségesség és arányosság) megtartásával kerülhet sor.

3.2. A jelen esetben a kényszertagság szükségességének és arányosságának megállapításához az Alkotmánybíróság először a vadászkamara a vadászjegy kiállításával, a vadászat rendjének vadászetikái szabályai megalkotásával, illetve a vadászatra vonatkozó normák megszegésének szankcionálásával kapcsolatos jogkörét vizsgálta.

A Vkt. 14. § (1) bekezdése szerint a vadászjegy kiállítása automatikusan eredményezi a vadászkamara tagsági jogviszonyt. A vadászjegy megszerzésével automatikusan keletkező kamara tagsági jogviszony alapján kötelezik a vadászokat a kamara által megalkotott, a vadászat rendjének vadászetikái szabályai. A vadászjeggyel összefüggő kötelező kamara tagsági jogviszony teszi lehetővé azt is, hogy a vadászetikai eljárást a kamara által megállapított normák alapján a kamara által létrehozott szerv folytatja le, s annak eredményeként kerül sor kamara szinten az etikai büntetések kiszabására (Vkt. 22—25. §).

Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Vt., illetve az annak végrehajtásáról szóló 30/1997. (IV. 30.) FM rendelet határozza meg a vadászatra, valamint a vadász és a vadászatra jogosultak jogaira és kötelezettségeire vonatkozó alapvető szabályokat. A megjelölt jogszabályi helyek szerint a vadászjegy megszerzésével az érintett személy olyan tevékenység gyakorlására jogosult, amelyet jogszabályokban meghatározott keretek között fejthet ki. Mivel jogszabály állapítja meg a vadászatra vonatkozó részletes szabályokat, ezért a vadászat rendjének vadászetikái szabályai nem feltétlenül szükségesek ahhoz, hogy a vadászat rendjét biztosítsák.

Amennyiben a vadászat rendjének megtartására a kamara vadászetikái szabályok alapján kerülne sor, akkor a vadász tevékenységének gyakorlása során ellenőrizni kellene a kamara etikai szabályok megtartását is. A Vt. 64. §-a szerint a vadász tevékenységét nem a kamara képviselője ellenőrzi, s az ellenőrzés nem a kamara normák betartására vonatkozik. Az ellenőrzésre hivatásos vadász, a vadászati, illetőleg a természetvédelmi hatóság képviselője, valamint a rendőri szerv jogosult, s az ellenőrzés a törvényi rendelkezések megtartását szolgálja. A törvényi feltételek hiánya szolgálhat alapul a vadászból történő azonnali hatályú kizárásra is. Ezen túlmenően a vadászati hatóság jogosult — a Vt. 65. §-a szerint — a vadászjegy visszavonására. A vadászjegy visszavonására azonban szintén nem a

vadászat rendjének vadászetikái szabályai, hanem a törvényi feltételek megsértése miatt kerülhet sor. A vadászjegy visszavonásával kapcsolatosan a vadászkamara csak a hatósági határozat végrehajtásáról intézkedik. A Vt. tehát a vadászat rendjének megtartásához, azaz a vadászati tevékenység gyakorlásához nem tekinti szükségesnek a vadászat rendjének vadászetikái szabályait.

Mivel a kamara vadászetikái szabályok nem feltétlenül szükségesek a vadászati tevékenység gyakorlásához, ezért nem indokolt az sem, hogy a vadászetikai normákat a kamara a vadászjegy kiállításával keletkező kötelező kamara tagság révén minden hivatásos és sportvadászra kiterjessze, s az abban foglaltak megsértését szankcionálja. A vadászetikai normák kamara szinten történő szabályozása, illetve azok alapján a vadászetikai felelősség megállapítása nem minősül olyan közfeladatnak, amelynek elvégzése nélkül a vadászat rendje ne lenne garantálható. A vadászat rendjét részletesen meghatározó jogszabályi rendelkezések megsértésének szankcionálására ugyanis — a már kifejtetteknek megfelelően — a Vt. 64—65. §-ai alapján van lehetőség.

A vadászjegy kiállítására való jog önmagában nem teszi szükségessé a kamara kényszertagságot a vadászati tevékenység folytatásához. A kamara a vadászjegy kiállításához való joga a vadászati tevékenységet nem befolyásolja. A vadászat biztonságát, a vadászat rendjét nem a vadászjegy kiállításának joga, hanem a vadászatra vonatkozó jogszabályi feltételek garantálják. A vadászkamara működését sem érinti a kötelező kényszertagság megszűnése. A vadászjegy kiállítása azért sem indokolja továbbá a kötelező kamara tagságot, mert vadászati tevékenységet nemcsak vadászjeggyel lehet folytatni; a külföldiek — a Vt. 62. §-a szerint — vadászati engedély alapján jogosultak a vadászatra. A vadászati engedélyben megjelölt jogosult pedig nem válik kötelezően a kamara tagjává.

A kamara kényszertagság megszűnése nem érinti továbbá a vadászkamara egyéb feladatainak ellátását, érdekképviseleti és önkormányzati jogosítványainak érvényesítését.

A fentiek alapján tehát az Alkotmánybíróság alkotmányellenesnek minősítette a vadászkamara kényszertagságot, mivel nincs olyan kényszerítő ok, amely indokolja az egyesülési szabadság korlátozását. Az Alkotmánybíróság ezért a kötelező vadászkamara tagságot meghatározó rendelkezést [Vkt. 14. § (1) bekezdés] megsemmisítette. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor a Vkt. 14. § (1) bekezdése jövőbeli hatállyal történő megsemmisítésével a jogalkotónak megfelelő időt biztosított a megsemmisített rendelkezéssel érintett jogszabályok felülvizsgálatára és az alkotmányos szabályok megalkotására.

4. A Vkt. 14. § (1) bekezdésének — a fenti indokok alapján történő — megsemmisítése miatt az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdésével való összefüggés vizsgálatára nem került sor.

A határozat Magyar Közlönyben történő közzététele az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 41. §-án alapul.

Dr. Holló András s. k.,
az Alkotmánybíróság helyettes elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bihari Mihály s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Czúcz Ottó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Strausz János s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszky dr. Vasadi Éva s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 54/B/1998.

Dr. Bagi István alkotmánybíró különvéleménye

I.

Egyetértek a határozat megállapításával abban, hogy vadászkamarákat a törvény közfeladatokkal ruházta fel.

Eltérő a véleményem a vadászkamara mint köztestület esetében a kötelező tagság alkotmányosságáról.

Az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlatában érvényesült az az álláspont, hogy a köztestület nem tekinthető az egyesülési szabadság alapján létrejött szervezetnek, hanem törvénnyel, alkotmányosan indokolt módon, közjogi közfeladatok ellátására, közérdekű tevékenység folytatására hozható létre. A kötelező szakmai kamarai tagság tehát az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint általában nem sérti az egyesülési szabadságból folyó önkéntes csatlakozás jogát. [22/1994. (IV. 16.) AB határozat, ABH 1994, 127., 128.]

Az Alkotmánybíróság azonban arra is rámutatott, hogy ez utóbbi kérdést esetenként külön-külön kell vizsgálni. [38/1997. (VII. 1.) AB határozat, ABH 1997, 249., 252.]

Az alkotmányossági vizsgálat eddig kialakult fő szempontjai a következők:

1. Vizsgálandó, hogy a köztestület közfeladatot lát el, avagy nem. Az Alkotmánybíróság gyakorlata a köztestületi minőséghez és annak szükségességéből eredő következmények levonásához elegendőnek tekinti, ha a legfontosabb feladatok esetében igazolható a közfeladati jelleg. [38/1997. (VII. 1.) AB határozat, ABH 1997, 249., 255.]

2. A köztestületi tagság esetében fontos szempont lehet az önrendelkezési jog korlátozása, az általános személyiségi jog, mint az általános cselekvési szabadság sérelmének vizsgálata. E kérdések azonban nem dönthetők el ön-

magukban, hanem a jogkorlátozás szükségességét és arányossága csakis az adott köztestület céljához, különösen a törvényhozó által megjelölt közfeladathoz mérhető. [38/1997. (VII. 1.) AB határozat, ABH 1997, 249., 253.]

3. Vizsgálandó, hogy a szóban forgó köztestületben kötelezővé tett tagság általában sérti-e az egyesülési jogot és különösen a párhuzamos érdekképviselések (szakszervezetek) alapításának jogát, ellehetetleníti-e hasonló egyesületek, más szervezetek létrehozatalát, működését vagy sem. [38/1997. (VII. 1.) AB határozat, ABH 1997, 249., 255.]

4. Figyelembe kell venni, hogy a vizsgált kamara milyen típusú tevékenységet gyakorol, e körben pedig általában elfogadható, hogy a szakmai kamarák egyéb köztestületeknél mélyebb belső autonómiával rendelkezzenek. [39/1997. (VII. 1.) AB határozat, ABH 1997, 263., 269.] Így elfogadható az is, hogy bizonyos hivatások (például az ügyvédi, orvosi hivatás) gyakorlásnak eleve előfeltétele a kamarai tagság, ez törvényben szabályozott foglalkozási szabályaik közjogias jellegéből következik. [22/1994. (IV. 16.) AB határozat, ABH 1994, 127., 131—132.]

A kötelező tagság kérdése mellett további kérdésként vetődött fel a kamarák és más köztestületek önszabályozásával kapcsolatban, hogy az Alkotmány 8. § (2) bekezdése értelmében az alapjogokra vonatkozóan elengedhetetlen a törvényi szintű szabályozás. Az Alkotmánybíróság ennek kapcsán azt az alkotmányos követelményt határozta meg, hogy alapjogot érintő és a szakmai kamarához tartozó hivatás lényegét meghatározó kérdésekben a szakmai kamara részére adott szabályozási vagy döntési jogkörnek legalább a tartalmi kereteket meghatározó törvényi alappal kell rendelkeznie. A vadászkamarák esetében ilyen a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény is.

II.

1. Az Országos Magyar Vadászkamaráról szóló 1997. évi XLVI. törvénnyel (a továbbiakban: Vkt.) szabályozott vadászkamarai közjogi közfeladatok, illetőleg közérdekű tevékenység vizsgálatakor először a szabályozás célját és a szabályozással védeni kívánt alkotmányos értékeket, majd a Vkt. által meghatározott kamarai feladatok mibenlétét indokolt szemügyre venni.

1.1. A szabályozással elsődlegesen érvényesíteni kívánt érdek az Alkotmány 18. §-ában és 70/D. §-ában leltető fel, ezek a következők:

„18. § A Magyar Köztársaság elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez.”

„70/D. § (1) A Magyar Köztársaság területén élőknek joguk van a lehető legmagasabb szintű testi és lelki egészséghez.

(2) Ezt a jogot a Magyar Köztársaság a munkavédelem, az egészségügyi intézmények és az orvosi ellátás megszer-

vezésével, a rendszeres testedzés biztosításával, valamint az épített és a természetes környezet védelmével valósítja meg.”

Az Alkotmánybíróság a 28/1994. (V. 20.) AB határozatban rámutatott: „[A] környezethez való jog tárgyából és dogmatikai sajátosságából az következik, hogy a természetvédelem jogszabályokkal biztosított szintjét az állam nem csökkentheti, kivéve, ha ez más alkotmányos jog vagy érték érvényesítéséhez elkerülhetetlen. A védelmi szint csökkentésének mértéke az elérni kívánt célhoz képest ekkor sem lehet aránytalan.” Kimondta továbbá: „[A] természetvédelemben a védettség szükségességének objektív — bizonyos körben nemzetközi normákban kötelezően megállapított — ismérvei vannak. A természetben okozott károk véges javakat pusztítanak, sok esetben jövétehetetlenek, a védelem elmulasztása visszafordíthatatlan folyamatokat indít meg.” (ABH 1994, 134., 140.) Az Alkotmánybíróság a természet védelmének szintjéről ugyanezen álláspontját erősítette meg a 14/1998. (V. 8.) AB határozatban. (ABH 1998, 126., 130.)

Megítélésem szerint a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény (a továbbiakban: Vt.) és a Vkt. által megjelölt célok az említett alkotmányos értékekkel közvetlen összefüggésben állnak. A vadászat és a vadgazdálkodás rendjét a törvényhozó is olyan súlyú kérdésnek tekintette, amelyről — egymáshoz való viszonyukat általános és különös szabályokat tartalmazó jogforrásként tekintve — mindkét törvény rendelkezik. A vadászkamrai feladatok jellegével kapcsolatos vizsgálat során e két törvény rendelkezéseit együttesen, egymásra tekintettel, a mögöttük álló alkotmányos érdekekkel összevetve szükséges vizsgálni.

A Vt. „a természet védelme, a vadállomány ésszerű hasznosítása érdekében” született, a Vkt. pedig — preambulumának tanúsága szerint — „abból a célból, hogy a hivatásos és a sportvadászok önkormányzati elveken alapuló, köztestületi formában működő szakmai szervezete szervezze és intézze a vadászati tevékenység gyakorlásával összefüggő egyes közfeladatokat”. Mind a vadászati tevékenységgel kapcsolatos közérdekű feladatok, mind pedig az e tevékenységgel kapcsolatos speciális felelősség megállapításának jogköre egymással összefüggő törvényi rendelkezéseken, a Vt. és a Vkt. rendelkezésein alapul.

A vadászati tevékenység közvetlen kapcsolatban áll a természet védelmével. A természetvédelem körébe tartozik a vadállománnyal való ésszerű gazdálkodás, amely tevékenység a jövő számára a természet eleven részeként hivatott védelemben részesíteni és megőrizni az állatvilágot.

1.2. A közfeladat fogalmát jogszabály nem határozza meg. A Ptk.-nak a köztestületeket a magyar jogba ismét bevezető rendelkezéseihez készült indokolás szerint közfeladat „általában olyan feladat, amelyet egyébként államnak vagy helyi önkormányzatnak kellene megvalósítania.”

Az Alkotmánybíróság 39/1997. (VII. 1.) AB határozatában ebből kiindulva a következőket állapította meg:

„Ebben a körben a közfeladat kétségtől közgazgatási feladat, amelyhez a köztestületnek megfelelő hatáskörökkel is rendelkeznie kell; a köztestület a helyi önkormányzatok mellett az önkormányzás egy másik, önálló válfaját, a testületi önkormányzatot valósítja meg. Közfeladatnak minősül az is, ha az állam egy adott szakma teljességét érintő kérdésekben való tanácsadó közreműködés céljából hoz létre köztestületet; úgy, hogy az e feladat ellátásához szükséges szervezettel és hatáskörökkel is ellátja. Közfeladatot láthat el az olyan testületi önkormányzat is, amely az adott hivatás minden gyakorlója számára a foglalkozás szabályait érintő normaalkotást végez, s ezeket szankcionálja. E két utóbbi feladat megvalósítása során is részben közhatalmi jogosítványokkal él a köztestület; a határok az átruházott közgazgatási és egyéb — például belső igazgatási — feladatok között nem élesek. A közfeladat fogalma tehát szélesebb a hatósági jogkör gyakorlásánál, amely viszont esetenként, és a szükséghez képest a közfeladat ellátásának egyik nélkülözhetetlen eszköze lehet. A köztestületi minőség elismeréséhez az Alkotmánybíróság elegendőnek tekinti, ha a legfontosabb feladatok tekintetében a közfeladati jelleg fennáll.” (ABH 1997, 263., 268.)

A Vt. 1. § (1) bekezdése a szabályozás fő célját akként fogalmazza meg, hogy a törvény „a Magyar Köztársaság területén vadon élő állatfajok közül a vadászható állatfajok természetes állapota fenntartásának igényével tartalmazza a vadászati jog gyakorlásának, hasznosításának, a vadászható állatfajok és élőhelyük védelmének, a vadgazdálkodás, a vadászat, továbbá a vad által és a vadászat során, valamint a vadban okozott károk megtérítésének szabályait, továbbá a vadászati jog jogellenes hasznosítása során alkalmazható bírságokat és egyéb szankciókat, a vadászati igazgatással összefüggő állami feladatokat és hatásköröket.”

A Vt. 50. § (1) bekezdése a vadászatra jogosultat arra kötelezi, hogy a vadgazdálkodási üzemtervben és az éves vadgazdálkodási tervben foglaltak szakszerűségének biztosítása, továbbá a vad és élőhelyének védelme érdekében vadászati szakszemélyzetként a szakirányítási feladatok ellátására vadászterületenként egy, illetve minden megkezdett háromezer hektár után legalább egy, a külön jogszabályban meghatározott képesítéssel és vadászlőfegyver tartási engedéllyel rendelkező, az Országos Magyar Vadászkamara (a továbbiakban: kamara) által nyilvántartásba vett hivatásos vadász igénybeviteléről önállóan vagy más jogosulttal közösen gondoskodni. E szakasz (4) bekezdése értelmében hivatásos vadász igénybevitelének minősül, ha a jogosult megfelelő képesítéssel rendelkezik, és a kamaránál hivatásos vadászként nyilvántartásba vették.

A Vt. 51. § (2) bekezdése a kamarának azt a kötelezettségét rögzíti, hogy a hivatásos vadászokról a külön törvényben foglaltak szerint nyilvántartást kell vezetnie.

A természet védelmének követelményei nem csupán a vadállomány megóvását, hanem adott esetben annak csökkentését, a Vtv. 80. § (1) bekezdésében meghatározott feladatok ellátását is szükségessé teszik: „[H]a egyes vadfajok állománya a mezőgazdasági vagy erdőgazdálkodási tevé-

kenység folytatását, az élőhelyen található termékeket, terményeket, a mesterséges vizek halállományát, a vadászterület biológiai életközösségét, valamint a védett természeti területet jelentősen veszélyezteti, kezdeményezhető az adott vadfaj állományának csökkentése.”

A vad védelmét, a vadgazdálkodást, valamint a vadászati jog gyakorlását, hasznosítását érintő jogszabályokról, továbbá egyrészt a hivatásos vadászképzésről, másrészt a szakmai továbbképzés követelményszintjéről való véleménynyilvánítás a fent megjelölt, a Vt. által is hangsúlyozott alkotmányos cél érdekében történik.

A Vkt. 1. § (1) bekezdése szerint az Országos Magyar Vadászkamara a hivatásos, valamint a sportvadászok önkormányzattal rendelkező, közfeladatokat, továbbá általános szakmai érdekképviselési feladatokat is ellátó köztestülete.

A Vkt. 3. § b) pontjában írt kérdésekben a véleménynyilvánítás jogával kapcsolatban megemlítendő, hogy az Alkotmánybíróság 38/1997. (VII. 1.) AB határozatában megállapította: az állam által igényelt tanácsadó közreműködés is lehet közfeladat; „ennek ellátása szükségessé teszi a megfelelő szervezeti kialakítást és rendszerint maga után vonja a hatáskörök átadását is.” (ABH 1997, 249., 253.) Az Alkotmánybíróság ezt az álláspontot foglalta el a 39/1997. (VII. 1.) AB határozatban is. (ABH 1997, 263., 268.)

Különösen a vadászat rendjét szabályozó normaalkotás — Vkt. 3. § c) pont —, a vadászvizsga lebonyolítása — Vkt. 3. § e) pont —, a kamarai tagokkal szemben az etikai eljárás lefolytatása — Vkt. 3. § f) pont —, továbbá a vadászjegyek kiállítása — a Vkt. 3. § h) pontja alapján — tekinthető közérdekű feladatnak. Az Alkotmánybíróság a Magyar Orvosi Kamara hasonló normaalkotási jogkörének vizsgálatával kapcsolatban úgy foglalt állást, hogy az eldöntendő kérdés „csakis a kamarai jogok terjedelmének alkotmányos mérve, nem pedig önmagában az ilyen jogok és közfeladatok létének alkotmányossága. E jogokkal és feladatokkal ugyanis nemcsak aggálytalanul rendelkezhet a szakmai kamara, hanem meglétük éppen a szakmai kamarák jellemző vonása.” [39/1997. (VII. 1.) AB határozat, ABH 1997, 263., 270.]

A Vkt. a 4. §-ban sorolja fel a kamara tagjairól vezetett névjegyzékben nyilvántartott adatokat, külön megjelölve azon továbbiakat, amelyek feltüntetése a hivatásos vadász kamarai tag esetében kötelező. A kamara évente szolgáltatja a Vkt. 4. § (4) bekezdésében meghatározott adatokat az Országos Vadgazdálkodási Adattárnak.

Kétségtelen, hogy közvetlenül a természet és a vadállomány védelme érdekében álló közérdekű feladatnak tekinthető a jogosulatlanul vadászókkal szembeni eljárás kezdeményezése is a Vkt. 3. § i) pontja alapján, ezzel összefüggésben pedig a kamarai tagokról nyilvántartás vezetése, melyet a Vkt. előbb említett 4. § (4) bekezdése ír elő.

III.

A szabályozás itt megjelölt indokain túl célszerű figyelmet fordítani a vadászati tevékenységnek arra a sajátosságára, hogy szükségszerűen az emberi élet kioltására is alkalmas eszközzel történik. E tekintetben a Vadászkamara feladatai más kamarákétól eltérő alkotmányos érdekeket is hivatottak szolgálni. Az Alkotmány az 54. § (1) bekezdésében rögzíti az élethez és emberi méltósághoz való jogot. Az Alkotmánybíróság már a 23/1990. (X. 31.) AB határozatában kimondta: „[A]z emberi élet és az emberi méltóság elválaszthatatlan egységet alkot, és minden más megelőző legnagyobb érték. Az emberi élethez és méltósághoz való jog ugyancsak egységet alkotó olyan oszthatatlan és korlátozhatatlan alapjog, amely számos egyéb alapjognak forrása és feltétele. Az emberi élet és méltóság egységéből fakadó alapjogokat az alkotmányos jogállam a vonatkozó nemzetközi egyezmények és az alapvető jogelvek figyelembevételével, az Alkotmányban meghatározott közösségi és egyéni érdekek szolgálatában hivatott szabályozni.” (ABH 1990, 88., 93.)

Az Alkotmánybíróság korábban elutasította azt az indítványt, amely a lőfegyverek és lőszer tartására vonatkozó szabályozást — egyebek között — azért támadta, mert az a vadászok és más lőfegyvertartók alapvető jogait túlzott mértékben korlátozza. Ebben a határozatban megállapította: „[A] műszaki hiba vagy a lőfegyver használatát befolyásoló egészségkárosodás emberi életet veszélyeztethet. Az élethez és egészséghez való alapjog védelme pedig a végzetes lőfegyverhasználati hibák megelőzése céljából — olyan fontos alkotmányos érdek, hogy az a szigorú szabályozást mindenképpen szükségessé teszi.” [14/1992. (III. 30.) AB határozat, ABH 1992, 338., 341.]

A jogalkotó alkotmányos életvédelmi kötelezettsége nem merül ki abban, hogy a legsúlyosabb cselekményeket büntetőjogi avagy szabálysértési következményekkel szankcionálja, illetőleg polgári jogi eszközökkel biztosítsa a „reparációt”, hanem a veszély súlyának megfelelően ennél tágabb körben köteles az élet védelmét elősegíteni. Kötelezettségével egybeesik, ha a vadászattal kapcsolatban olyan szabályozást fogad el, amely a megelőzést segíti, például köztestület létrehozatala útján, külön fegyelmi, etikai szabályok megállapítása, illetőleg a szükséges erkölcsi, fegyelmi vagy szakmai-technikai ismeretek átadása és számonkérése, az elsajátítás kikényszerítése céljából.

Az egészséges környezet lehető legmagasabb szintű védelme, továbbá az emberi élet és testi épség veszélyeztetésének hatékony megelőzése megfelelő közérdekű célnak tekinthető ahhoz, hogy a törvényhozó a vadászati és vadgazdálkodási feladatokkal kapcsolatban, valamint a vadászati tevékenység körében az emberi élet védelmével összefüggő közfeladatokat határozzon meg. Álláspontom szerint a törvényhozó az említett közérdekű célokból alkotmányos módon, közjogi közfeladatok ellátására, közérdekű tevékenység folytatására hozta létre a vadászkamarákat, ezt a közérdekű jellegüket nagyobb súllyal kell figyelembe venni az egyesülési szabadsággal szemben.

IV.

1. A kötelező vadászkamara tagság és az egyesülési jog, különösen az érdekképviseleti szervezetek alapításának korlátozása kérdésében célszerűnek mutatkozik a szabályozás előzményeire való kitekintés.

A Magyar Népköztársaság Alkotmánya 1949. augusztus 20-án lépett hatályba, 6. §-ában az erdőket az egész nép vagyónaként az állam és a közületek tulajdonaként határozta meg. A köztulajdon mint tulajdoni forma Alkotmányban rögzített elsőbbségének megfelelően a Magyar Népköztársaság Polgári Törvénykönyvéről szóló (1960. május 1-jétől hatályba lépő) 1959. évi IV. törvény 168. § (2) bekezdés a) pontja szerint az erdők az állami szocialista tulajdon körébe tartoztak, külön jogszabályi rendelkezés hiányában kizárólag állami tulajdon tárgyát képezték. Az erdő állami tulajdonjogának elvi alapján alakultak ki a vadászati tevékenységnek azok a szervezeti keretei, amelyek között a vadásztársaságok és azok területi szövetségei létrejöttek. Ez utóbbi szövetségek a jogállami átalakulást követően az Alkotmány 63. §-ában foglalt egyesülési jog alapján létrehozták az Országos Magyar Vadászati Védegyletet.

A Vt. a vadászati jogot — amely korábban az államot illette —, a földtulajdonhoz tapadó, a tulajdonjog részét képező vagyoni értékű jogként szabályozza. A vadászati jog szabályozása tehát az Alkotmány jogállami módosítását követően jelentős átalakuláson ment keresztül, ez a változás a tulajdonjog új értelmezésén, annak alkotmányos védelmén alapul.

Az erdők magántulajdonának általánossá válásával ésszerűen együtt járt az ellenőrzés új formáinak és különösen a hatékonyságának igénye. Az állami ellenőrző szervezet, a vadászati felügyelőségek által gyakorolt ellenőrzés utólagos és kívülről gyakorolt tevékenység, amelyhez képest a megelőzés, követelményeit fokozott mértékben érvényesítő, a folyamatos figyelemmel kísérés, belső ellenőrzés, továbbá a folyamatos, demokratikus szakmai irányítás, szakmai felügyelet feladatait a törvényhozó a vadászkamara bízta.

Az alkotmányos rend részeként a vadászok megyei szövetségei az Etv. 13. §-ában foglaltak szerint a társadalmi szervezetek szövetségei, amelyek szervezetére és működésére, valamint nyilvántartásba vételére és jogképességére a társadalmi szervezetre vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni. A vadásztársaságot, avagy a vadászok megyei szövetségét a törvényhozó nem jogosította fel olyan szankció alkalmazására, amellyel a szabályt sértő személyt az engedélyhez kötött vadászati tevékenység gyakorlásából az ország teljes területén kizárja. A kizárás alkalmazásának ez a törvényben biztosított hatósági hatásköre olyan eszköz, amely a vadászati tevékenységre vonatkozó szabályok betartását kényszer segítségével hivatott biztosítani. Ezt a jogkört, amely megszünteti az érintett további vadászati tevékenységének gyakorlását, a törvényhozó a vadászkamara mint köztestületre ruházta.

A tulajdonjogi átalakulással tehát együtt járt a vadászati tevékenység szervezeti kereteinek átalakítása is, ennek során a Vkt. önkormányzattal rendelkező közfeladatokat,

valamint általános szakmai érdekképviseleti feladatokat is ellátó köztestületként létrehozta az Országos Magyar Vadászkamrát, illetőleg annak képviseleti és ügyintéző szervekkel, valamint önálló költségvetéssel rendelkező területi — megyei és fővárosi — szervezeteit.

A vadásztársaságok — mint egyesületek — és a vadászoknak az indítványban említett megyei szövetségei nem köztestületek, létrehozatalukat és működésüket — a vadászkamarával ellentétben — kétségtelenül az Alkotmány 63. § (1) bekezdése által biztosított egyesülési jog teszi lehetővé. Megalakításukat, illetőleg működésüket az Alkotmány annyiban korlátozza, hogy e szakasz (2) bekezdése tiltja politikai célt szolgáló fegyveres szervezet létrehozatalát. A vadásztársaságok létrehozatalát törvény nem írja elő.

A vadászok megyei szövetségeit a vadásztársaságok hozzák létre, ez utóbbiak az egyesülési jogról szóló 1989. évi II. törvény (a továbbiakban: Etv.) 3. § (1) bekezdése értelmében önkéntesen létrehozott, önkormányzattal rendelkező szervezetek, amelyek az alapszabályban meghatározott célra alakulnak, nyilvántartott tagsággal rendelkeznek, és céljának elérésére szervezik tagjaik tevékenységét.

Noha a vadásztársaságok magatartási szabályokat meghatározhatnak, tagjaikkal szemben fegyelmi jogkört gyakorolhatnak, e jogkörük kizárólag a saját egyesületi tagjaikkal szemben gyakorolható. Nem közvetlenül a törvény rendelkezésén, hanem a társaság tagjának akaratán alapul, aki önként csatlakozik a társadalmi szervezethez és önként aláveti magát a társaság által elfogadott szabályoknak.

Az egyesülési jog gyakorlásával kapcsolatban megállapítható: a Vkt. nem vonja el tagjaitól azt a jogot, hogy más érdekképviseleti szervezethez is csatlakozzanak, vagy — akár szakmai, akár világnézeti, akár egyéb alapon — új szervezetet hozzanak létre. A kamara tagság ekként kötelező, de nem kizárólagos, nem zárja ki azt a lehetőséget, hogy a kamara tagja egyben a társulási jog alapján létrejött társadalmi szervezetnek, például valamely vadászegyesületnek is tagja legyen.

Ezért nem látom megvalósultnak az indítványban felhívott alkotmányi rendelkezések sérelmét, sem általában, sem pedig amiatt, hogy a törvényhozó nem az önkéntes társulással korábban megalakult társadalmi szervezeteket ruházta fel köztestületi jogkörrel, hanem új köztestületek létrehozatalát rendelte el. (Megítélésem szerint egyébként a demokratikus jogállami fejlődés rendjében a kötelező egyesületi tagság intézménye is kevésbé látszik az Alkotmány rendelkezéseiből levezethetőnek, mint a kötelező köztestületi tagságé, ám ha az ellenkező álláspontot foglalnánk el, abból sem következne a közfeladati jelleg hangsúlyozott vizsgálata nélkül a kötelező köztestületi — jelen esetben a vadászkamara — tagság alkotmányellenes volta. Az alkotmányjogi vizsgálat szempontjából nem releváns az a tény, hogy a külföldi vadász — meghatározott területen meghatározott időtartamra — vadászati engedéllyel jogosult vadászni, ezzel összefüggésben utalok a 39/1997. (VII. 1.) AB határozatnak külföldi orvosok hazai tevékenységének szabályozásáról elfoglalt álláspontjára is. [ABH 1997, 263., 278.]

Ugyancsak nem látom alkotmányellenesnek, hogy a törvényhozó állami szerv helyett köztisztviselési hatáskörbe utalja az adott köztisztviselési tagjai által követendő magatartási normák meghatározását, nem tartom alkotmányossági kérdésnek a szabályozás módját arra vonatkozóan, hogy a jogalkotó adott közfeladatokat köztisztviselési hatáskörbe ad-e, avagy nem. A törvényhozót széles körű mérlegelési jog illeti meg abban a tekintetben, hogy mely közfeladatok ellátását adja kamarai hatáskörbe. Ha úgy döntött, hogy a Vkt. útján a vadászkamarát valamennyi vadászt érintő, a vadászati tevékenység egészét meghatározó hivatási szabályok megállapítására és szankcionálására felhatalmazza, e széles körű normaalkotási tevékenység és a vadászati tevékenységből való kizárásig terjedő szankcionálási jogkör szükségessé teszi, hogy az összes vadász az önkormányzat tagjaként aktív és passzív választójoggal rendelkezzen. Az Alkotmánybíróság a 39/1997. (VII. 1.) AB határozatban hasonló álláspontra helyezkedett az orvosok esetében is. (ABH 1997, 263., 275.)

2. A vadászkamara tevékenységének jellegét a vadászati tevékenység határozza meg. A kamarai tevékenységet vizsgálva kiindulópontként a Vkt. 1. § (1) bekezdése kínálkozik. Eszerint az Országos Magyar Vadászkamara a hivatásos, valamint a sportvadászok önkormányzattal rendelkező, közfeladatokat, továbbá általános szakmai érdekképviselési feladatokat is ellátó köztisztviselése.

A vadászkamara tevékenységi köre kiterjed a hivatásos, valamint a sportvadászok számára vadászat folytatásához kötelezően előírt szakmai képzésre is.

A vadászat során a lőfegyver és lőszer kezelésének szabályai, e szabályok szigorú ellenőrzése, továbbá az érintettek rászorítása e szabályok követésére összefügg az Alkotmány 54. § (1) bekezdése által biztosított alkotmányos alapjog, az élethez való jog védelmével. A vadászkamara ezen alkotmányos jog érvényesítése végett a törvényhozótól kapott jogkörében nem csupán a fegyelmi-etikai szabályok meghatározásával — és azok betartásának ellenőrzésével, szükség esetén szankció alkalmazásával — tesz eleget, hanem a megfelelő szakmai képzés, vizsgáztatás megszervezésével, lebonyolításával is.

A Vt. 66. § (1) bekezdése szerint a „[V]adászvizsgát (a továbbiakban: vizsga) kizárólag a kamara által megbízott, legalább három főből álló bizottság (a továbbiakban: bizottság) előtt lehet tenni. A bizottság egyik tagja a miniszter által kijelölt személy. A bizottság munkájában való részvételre csak felsőfokú vadgazdálkodási képesítéssel rendelkező személy kérhető fel.”

Az Országos Magyar Vadászkamara illetékes területi szervezete ennek megfelelően — egyéb közérdekű feladatai körében — a 30/1997. (IV. 30.) FM rendelethez kiadott 13. számú mellékletben meghatározott módon nyilvántartást vezet a vadászvizsgára jelentkezésről, a vadászvizsga időpontjáról és eredményéről, kiállítja a — szükség esetén kiegészítő vizsgát is tanúsító — vadászvizsga bizonyítványt, vezeti az állami vadászvizsga főkönyvet.

A vadászkamara — az alapszabályában megszabott időközönként és ott meghatározott módon — tagjai számára

szakmai továbbképzést jogosult előírni. Ehhez kapcsolódó hatósági jogosítványa a tagsági viszony felfüggesztése — Vkt. 16. § (1) bekezdés c) pont — az olyan tag esetében, aki a szakmai továbbképzésen való eredményes részvételt nem tudja igazolni. A felfüggesztés időtartama legfeljebb a továbbképzésen való eredményes részvételig terjedhet, az említett időtartamra az ország egész területén megfosztja a kamarai tagot a vadászat lehetőségétől.

Amennyiben a vadászkamarai tagok tevékenységének jellegét vesszük figyelembe, megállapítható, hogy a vadászati tevékenység sajátos, nem csupán abban a tekintetben, hogy több száz éves időszak folyamán kialakult történelmi hagyományokon alapul, hanem abból a szempontból is, hogy magas fokú szakmai ismereteket, közjogi jellegű jogi normákban meghatározott célok érdekében ilyen normák által kötelezően előírt képzést kíván, továbbá fokozott felelősséggel és fegyelmi-etikai követelményekkel szükségzerűen együtt járó olyan tevékenység, amely tartalmánál és jellegénél fogva — sportvadászok és hivatásos vadászok esetében azonos módon — szakmai tevékenységnek tekinthető.

A vadászkamarát mindezek alapján indokolt szakmai kamarának tekinteni.

V.

Az indítványozók az Alkotmány 70/A. §-a által tilalmazott hátrányos megkülönböztetést abban látják, hogy a kamarai tagság kötelezettsége indokolatlanul nem csupán a hivatásos vadászra, hanem a sportvadászra is kiterjed.

Tekintettel arra, hogy a jelen különvélemény nem osztja a megsemmisítés álláspontját, ki kell térnie arra a kérdésre is, hogy fennáll-e a hátrányos megkülönböztetés vagy sem.

Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a megkülönböztetés tilalmába ütközik, ha az adott szabályozási koncepción belül eltérő szabályozás vonatkozik valamely csoportra, kivéve ha az eltérésnek kellő súlyú alkotmányos indoka van. [21/1990. (X. 4.) AB határozat, ABH 1990, 73., 78.] Az Alkotmánybíróság korábban azt is megállapította: a diszkrimináció tilalma nem jelenti azt, hogy minden, még a végső soron nagyobb társadalmi egyenlőséget célzó megkülönböztetés is tilos. „A megkülönböztetés tilalma arra vonatkozik, hogy a jognak mindenkit egyenlőként (egyenlő méltóságú személyként) kell kezelnie, azaz az emberi méltóság alapjogán nem eshet csorba, azonos tisztelettel és körülményekkel, az egyéni szempontok azonos mértékű figyelembevételével kell a jogosultságok és kedvezmények elosztásának szempontjait meghatározni.” [9/1990. (IV. 25.) AB határozat, ABH 1990, 46., 48.; 21/1990. (X. 4.) AB határozat, ABH 1990, 73., 75.]

A korábban már vizsgált közhatalmi jogosítványok gyakorlása, illetőleg közérdekű feladatok ellátása a vadászat, mint tevékenység egészét érinti. A vadászkamara ezeket

egyaránt ellátja a hivatásos és a sportvadászok esetében. A vadászati tevékenység ellátása közepette közvetlenül és folyamatosan gyakorolt irányítás, felügyelet, ellenőrzés, a tevékenység normáinak kialakítása és érvényesítése, a tevékenységet jogosulatlanul folytatókkal szembeni fellépés feladata szempontjából a vadászati tevékenységet folytatók egységes csoportnak tekinthetők. A vadászati tevékenységhez hagyományosan kötődő speciális jogi és életviszonyok olyan külön területet fognak át, amely — a megváltozott tulajdoni viszonyok között is — mind az élet-, mind a természet védelméből eredő szakmai és közfeladatok külön meghatározását igényli. Ezen a területen nem különíthető el a hivatásos vadász szabályokat, tilalmakat gondosan követő magatartása a sportvadásztól, a kamarai feladatok tehát egyformán fennállnak mindkét esetben.

Csupán megjegyzem: a jogalkotás, illetőleg jogalkalmazás más jogterületeken is egységesen foglalkozásnak tekintti a vadászati tevékenységet, mind a sport-, mind a hivatásos vadászok esetében, például a foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés bűncselekményének (Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 171. §), avagy a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 345. §-ában meghatározott fokozott veszéllyel járó tevékenységért való felelősség elbírálásakor.

Az elbírált ügyben arra a következtetésre juthatunk, hogy olyan — a fent említett alkotmányos érdekek érvényesítését célzó — egységes szabályozás, amely magához a vadászati tevékenységhez (ezen belül különösen a vadgazdálkodáshoz, a vad elejtéséhez és a lőfegyver használatához) tapad, és amelynek hatálya az ilyen tevékenységet folytató valamennyi személyre kiterjed, elvileg is kizárja az alkotmányellenes megkülönböztetést, mert alkotmányos szempontból egynemű csoportra azonos szabályozás irányadó, függetlenül attól, hogy a vadászat megélhetési forrást, rendszeres jövedelmet biztosít számára, avagy sportból úzi.

Az adott szabályozási koncepción belül nincs tehát olyan eltérő szabályozás, amely akár az érintettek — a jelen ügyben a sportvadászok — alkotmányos alapjogaira nézve, akár egyéb jogai tekintetében kimerítené a hátrányos megkülönböztetést. Az indítványozó által sérelmezett szabály így az Alkotmány 70/A. §-ával nem áll ellentétben, ezért megítélésem szerint az indítvány e tekintetben is megalapozatlan.

Álláspontomat tehát úgy összegezném, hogy az indítvány megalapozatlansága folytán az elutasításának lett volna helye.

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

A különvéleményhez csatlakozom:

Dr. Czúcz Ottó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Az Alkotmánybíróság 42/2002. (X. 11.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság országos népi kezdeményezés aláírásgyűjtő ívének és az azon szereplő kérdésnek a hitelesítése tárgyában hozott határozata ellen benyújtott kifogások alapján meghozta a következő

határozatot:

Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság 126/2002. (VII. 4.) OVB határozatát helybenhagyja.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

1. A Fidelitas 2002. június 27-én országos népi kezdeményezés aláírásgyűjtő ívének mintapéldányát nyújtotta be az Országos Választási Bizottsághoz (a továbbiakban: OVB) hitelesítés céljából. Az aláírásgyűjtő ív mintapéldányán a következő kérdés szerepel:

„Támogatja-e, hogy az Országgyűlés tűzze napirendjére a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény olyan tartalmú módosítását, amely lehetővé teszi, hogy a 2002. évi, illetve az azt követő országgyűlési választások szavazólapjait megőrizzék, és levéltárba helyezték?”

Az OVB eljárása során megállapította, hogy az aláírásgyűjtő ív megfelel a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvényben (a továbbiakban: Ve.) foglalt alaki követelményeknek, és a kérdés megfogalmazása megfelel az országos népszavazásról szóló 1998. évi III. törvényben (a továbbiakban: Nsztv.) foglaltaknak. Erre tekintettel az OVB az aláírásgyűjtő ív mintapéldányát és az azon szereplő kérdést a — Magyar Közben 2002. július 11-én megjelent — 126/2002. (VII. 4.) számú határozatával hitelesítette.

E határozat ellen 2002. július 22-én, illetve 23-án — a törvényi határidőn belül — két kifogás érkezett. Az Alkotmánybíróság ezeket egyesítette, és egy eljárásban soron kívül bírálta el.

Az Alkotmánybíróságnak a jelen ügyben irányadó hatáskörét az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 1. § h) pontjában foglaltaknak megfelelően a Ve. 130. §-a határozza meg. Az Alkotmánybíróságnak a kifogások alapján lefolytatott eljárása jogorvoslati eljárás.

2. Az alkotmánybírósági eljárás kezdeményezői az OVB 126/2002. (VII. 4.) számú határozatával hitelesített,

országos népi kezdeményezés tárgyú szolgáló kérdést több szempontból kifogásolták.

Az egyik indítványozó az Alkotmány 28/D. §-ára és az Nsztv. 18. § a) pontjára hivatkozva kérte az OVB határozatának megsemmisítését, mivel ezen rendelkezések alapján kizárólag az Országgyűlés hatáskörébe tartozó kérdésben kerülhet sor népi kezdeményezésre. Az indítványozó úgy ítélte meg, hogy jelen esetben a népi kezdeményezés lehetetlenre irányul, „lehetetlen szabályozás elfogadása pedig fogalmilag nem tartozhat az Országgyűlés hatáskörébe.” Indokolásul az indítványozó arra hivatkozott, hogy a Ve. 75. § (3) bekezdése és a 2002. április 7. és 21. napjára kitűzött országgyűlési képviselő-választás eljárási határidőinek és határnapjainak megállapításáról szóló 48/2001. (XII. 29.) BM rendelet (a továbbiakban: Vr.) 5. § (3) bekezdése alapján a 2002. évi országgyűlési képviselő-választás iratait az OVB kérdést hitelesítő határozatának jogerőre emelkedését megelőzően meg kellett semmisíteni.

A másik indítványozó az Alkotmány 7. § (2) bekezdésére és a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény (a továbbiakban: Jat.) 12. §-ának (3) bekezdésére hivatkozva kezdeményezte az OVB határozatának megsemmisítését. Álláspontja szerint ellentétes volna ezekkel a rendelkezésekkel, ha a 2002. évi országgyűlési választások szavazólapjait levéltárba helyeznék, mivel a hatályos jogszabályok nem tartalmaznak garanciális elemeket arra, hogy a szavazólapok későbbi állapota megegyezzen a szavazatszámolás idején meglévő állapotával. Így az utólagos kutatás során a képviselő-választás hivatalos eredményétől eltérő eredmény is megállapítható, ami a törvényhozói és végrehajtói hatalom legitimitásának kétségbe vonását eredményezheti.

A kifogásokat előterjesztők a fenti érvek alapján azt kérték az Alkotmánybíróságtól, hogy semmisítse meg az OVB aláírásgyűjtő ívet hitelesítő határozatát, és kötelezze a testületet új eljárás lefolytatására.

3. A 126/2002. (VII. 4.) OVB határozat ellen benyújtott kifogások az Alkotmány következő rendelkezéseire hivatkoztak:

„7. § (2) A jogalkotás rendjét törvény szabályozza, amelynek elfogadásához a jelenlévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazata szükséges.”

„28/D. § Országos népi kezdeményezést legalább 50 000 választópolgár nyújthat be. Az országos népi kezdeményezés arra irányulhat, hogy az Országgyűlés hatáskörébe tartozó kérdést az Országgyűlés tűzze a napirendjére. Az országos népi kezdeményezésben megfogalmazott kérdést az Országgyűlés köteles megtárgyalni.”

Az Nsztv.-nek az indítványban hivatkozott rendelkezése a következő:

„18. § Az Országos Választási Bizottság akkor tagadja meg az aláírásgyűjtő ív hitelesítését, ha

a) a kérdés nem tartozik az Országgyűlés hatáskörébe.”

A Jat. — indítványban hivatkozott — 12. §-ának (3) bekezdése így rendelkezik:

„A jogszabály hatálybalépésének időpontját úgy kell meghatározni, hogy kellő idő maradjon a jogszabály alkalmazására való felkészülésre.”

II.

1. Az Alkotmánybíróság először azt vizsgálta, hogy jelen esetben a népi kezdeményezés az Országgyűlés hatáskörébe tartozó kérdésre vonatkozik-e, vagyis összhangban áll-e az Alkotmány 28/D. §-ával és az Nsztv. 18. § a) pontjával.

Országos népi kezdeményezést a hitelesítést követően a törvényes határidőn belül 50 000 választópolgár nyújthat be az OVB elnökéhez, aki az aláírások ellenőrzésének eredményéről haladéktalanul tájékoztatja az Országgyűlés elnökét. A tájékoztatás kézhezvételét követő legközelebbi ülésnapon az Országgyűlés elnöke bejelenti a kezdeményezést, amit az Országgyűlés köteles napirendre tűzni, megtárgyalni és kezdeményezésről köteles három hónapon belül dönteni. [Nsztv. 4. § (3) bekezdés; 6. §; 7. § (1) bekezdés; 20. §.]

Mindebből következik, hogy az Országgyűlést a népi kezdeményezés nem köti oly módon, mint a legalább 200 000 választópolgár kezdeményezésére elrendelt ügydöntő és eredményes népszavazás alapján hozott döntés [Alkotmány 28/C. § (3) bekezdés]. Az eredményes népszavazással hozott döntés az Országgyűlés Alkotmány 19. § (3) bekezdés b) pontjában foglalt jogkörének — az Alkotmányban rögzített — korlátozása: az Országgyűlés köteles az eredményes népszavazásból következő döntéseket meghozni. Népi kezdeményezés esetén ezzel szemben az Országgyűlésnek a kérdés napirendre tűzésére, megvitatására és határidőn belüli döntésre van kötelezettsége, de a döntés tartalmát a népi kezdeményezés nem határozza meg. A népi kezdeményezésnek — ellentétben a népszavazással — az Alkotmányban megfogalmazott tárgyköri korlátja nincs, és a kérdésnek nem kell konkrét jogalkotási kötelezettséget megfogalmaznia. A népi kezdeményezésből csupán törvényhozási kérdésben való vita és döntés következik. Így a népi kezdeményezés aláírásgyűjtő ívén szereplő kérdéssel szemben is mindössze annyi az elvárás, hogy törvényhozási tárgykörre vonatkozzon.

Jelen ügyben az aláírásgyűjtő ív mintapéldányán szereplő kérdés egyértelműen törvényalkotásra, a Ve. módosítására irányul, ami az Alkotmány 19. § (3) bekezdés b) pontja alapján az Országgyűlés kizárólagos hatásköre. A kezdeményezés — kellő számú aláírás esetén — csupán arra kötelezné az Országgyűlést, hogy vitassa meg, szükséges-e a 2002. évi, illetve az azt követő országgyűlési választások szavazólapjainak megőrzése és levéltárba helyezése érdekében módosítani a Ve.-t.

A jelenleg hatályos Ve. 75. § (3) bekezdése szerint a szavazólapokat az országgyűlési választásokat követően a polgármesteri hivatalban az illetékes választási bizottság tagjainak jelenlétében kell elhelyezni, és 90 napig meg kell őrizni úgy, hogy illetéktelen személyek részére ne váljanak hozzáférhetővé. A választás eredményével összefüggő kifogás esetén az érintett szavazólapokat az ügy jogerős lezárásáig kell megőrizni. 90 nap után a választási iratokat — a jegyzőkönyvek kivételével — meg kell semmisíteni. A Vr. 5. § (3) bekezdése alapján a 2002. április 7. és 21. napjára kitűzött országgyűlési képviselő-választások szavazólapjait a polgármesteri hivatalban 2002. július 20-ig kellett megőrizni. 2002. július 20. után a választási iratokat — a jegyzőkönyvek kivételével — meg kellett semmisíteni.

A Ve. és a Vr. említett rendelkezéseiből következik, hogy az aláírásgyűjtő ív mintapéldányán szereplő kérdés részben okafogyottá vált. A kérdés részbeni okafogyottsága és időszerűtlensége azonban nem változtat azon a tényen, hogy a kérdés egésze egyértelműen a Ve. módosítására irányul, ami az Országgyűlés hatáskörébe tartozik. Az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre arra, hogy célszerűségi vagy időszerűségi szempontok alapján hozzon döntést a népi kezdeményezésre szánt kérdésről.

Mindezek alapján az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy az aláírásgyűjtő ív mintapéldánya nem ellentétes az Alkotmány 28/D. §-ával és az Nsztv. 18. § a) pontjával.

2. Az Alkotmánybíróság az aláírásgyűjtő ív mintapéldányán szereplő kérdést összevetette az Alkotmány 7. § (2) bekezdésével és a Jat. 12. §-ának (3) bekezdésével, és arra a megállapításra jutott, hogy azok között nincs a jelen jogorvoslati eljárás keretei között értékelhető alkotmányjogi összefüggés. A jogszabályok hatálybalépésére és a felkészüléshez szükséges kellő időre vonatkozó alkotmányossági követelményeket az Alkotmánybíróság nem érvényesítheti előzetesen, az országgyűlési vitára irányuló népi kezdeményezéssel szemben. Ezeknek a követelményeknek a figyelembevétele a törvényhozók kötelessége, és őket a népi kezdeményezés e tekintetben sem kötelezi. A népi kezdeményezés alapján az Országgyűlés által megalkotandó jogszabály — az arra irányuló indítvány alapján — az Alkotmánybíróság kontrollja alatt áll.

Következésképpen az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy az aláírásgyűjtő ív mintapéldánya nem ellentétes az Alkotmány 7. § (2) bekezdésével és a Jat. 12. §-ának (3) bekezdésével.

3. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság a kifogásokat elutasította, és az OVB 126/2002. (VII. 4.) számú határozatát helybenhagyta.

Az Alkotmánybíróság, figyelemmel az OVB határozat Magyar Közlönyben való megjelenésére, elrendelte e határozatának a Magyar Közlönyben való közzétételét.

Dr. Németh János s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Németh János s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Bagi István
alkotmánybíró helyett

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czúcz Ottó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Strausz János s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszkyne
dr. Vasadi Éva s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 576/H/2002.

Az Alkotmánybíróság 43/2002. (X. 11.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság önkormányzati rendelet alkotmányellenességének megállapítása iránt benyújtott indítvány alapján meghozta a következő

határozatot:

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy Darány Község Önkormányzata Képviselő-testületének a darányi Körjegyzői Hivatalban foglalkoztatott köztisztviselőket megillető juttatásokról és támogatásokról szóló 1/2002. (II. 6.) számú rendelete 2. §-a alkotmányellenes, ezért azt megsemmisíti.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

Darány Község Önkormányzatának Képviselő-testülete 2002. február 5-i ülésén rendeletet alkotott a darányi Körjegyzői Hivatalban foglalkoztatott köztisztviselőket megillető juttatásokról és támogatásokról. A képviselő-testület a darányi Körjegyzői Hivatalban [a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.) 39—40. §-ai alapján helyesen: Körjegyzőség] foglalkoztatott köztisztviselőket megillető juttatásokról és támogatásokról szóló 1/2002. (II. 6.) számú rendelet (a továbbiakban: Ör.) 2. §-ában kimondja, hogy a körjegyző kötetlen munkaidőben látja el közszolgálati feladatait és számára hathavi keretben kell a munkákat meghatározni.

Az Ör. 2. § rendelkezése ellen a Somogy Megyei Közigazgatási Hivatal hivatalvezetője törvényességi észrevételt tett. A képviselő-testület az észrevétellel nem értett egyet, ezért a közigazgatási hivatal vezetője az Ötv. 99. §-a (2) bekezdésének a) pontja alapján indítvánnyal fordult az Alkotmánybírósághoz, kezdeményezve az Ör. 2. §-ának megsemmisítését. Az indítványozó szerint a támadott rendelkezés ellentétes a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény (a továbbiakban: Ktv.) munkavégzésre és pihenőidőre vonatkozó 39. §-ával. Jogi álláspontja szerint a Ktv. hivatkozott rendelkezése kogens szabályokat tartalmaz, amelytől az önkormányzati rendelet nem térhet el, s ezért Darány Község Önkormányzatának Képviselő-testülete az Ör. 2. §-ában túllépte az Ötv. 16. §-ának (1) bekezdésében meghatározott jogkörét, és ez sérti az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdését.

II.

Az Alkotmánybíróság a rendelkező részben foglalt döntését a következő jogszabályi rendelkezésekre alapozta:

1. Az Alkotmány indítvánnyal érintett rendelkezése:

„44/A. § (2) A helyi képviselő-testület a feladatkörében rendeletet alkothat, amely nem lehet ellentétes a magasabb szintű jogszabállyal.”

2. A Ötv. indítvánnyal érintett rendelkezései:

„16. § (1) A képviselő-testület a törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására önkormányzati rendeletet alkot.”

„99. § (1) A közigazgatási hivatal vezetője a törvényességi ellenőrzés körében — határidő tűzésével — felhívja az érintettet a törvénysértés megszüntetésére. Az érintett a felhívásban foglaltakat köteles megvizsgálni, és a megadott határidőn belül az annak alapján tett intézkedésről vagy egyet nem értéséről a közigazgatási hivatal vezetőjét tájékoztatni.

(2) Ha a megadott határidőn belül intézkedés nem történt, a közigazgatási hivatal vezetője kezdeményezheti:

a) az Alkotmánybíróságnál a törvénysértő önkormányzati rendelet felülvizsgálatát és megsemmisítését;”

3. A Ktv. indítvánnyal érintett rendelkezése:

„39. § (1) A munkaidő heti negyven óra, hétfőtől csütörtökig 8—16.30 óráig, pénteken 8—14 óráig tart.

(2) A munkaidő az (1) bekezdésben foglaltnál kevesebb is lehet, ebben az esetben az egyébként járó illetményt arányosan csökkenteni kell.

(3) A munkaidőt — az (1)—(2) bekezdésben meghatározott időtartam figyelembevételével — a munkáltatói jogkör gyakorlója legfeljebb hathavi, illetve huszonhat heti keretben is meghatározhatja.

(4) A köztisztviselő munkaidő-beosztását a munkáltatói jogkör gyakorlója az (1) bekezdésben foglaltaktól eltérően is megállapíthatja.

(5) A köztisztviselő napi, illetve heti munkaideje a tizenkét, illetve a negyvennyolc órát nem haladhatja meg. A napi, illetve a heti munkaidő mértékébe az elrendelt rendkívüli munkavégzés időtartamát be kell számítani.

(6) Munkaidő-keret megállapítása esetén az (5) bekezdés rendelkezését azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a heti munkaidő mértékét a munkaidő-keret átlagában kell figyelembe venni.

(7) Rendkívüli esetben a köztisztviselő az (1) bekezdésben meghatározott munkaidején felül is köteles munkahelyén munkát végezni, illetőleg meghatározott ideig és helyen a munkavégzésre készen állni.

(8) Az (5)—(6) bekezdés alkalmazása során a készenlét teljes időtartamát munkaidőként kell figyelembe venni, ha a munkavégzés időtartama nem mérhető.”

4. Az Ör. indítvánnyal támadott rendelkezései:

„2. § (1) A körjegyző kötetlen munkaidőben látja el közszolgálati feladatait.

(2) A körjegyző számára hathavi keretben kell a munkákat meghatározni.”

III.

Az indítvány megalapozott.

1. A helyi önkormányzat rendeletalkotási hatáskörét egyrészt az Alkotmány, másrészt az Ötv. szabályozza. Az Alkotmány 44/A. §-ának (2) bekezdése szerint a helyi képviselő-testület a feladatkörében rendeletet alkothat, amely nem lehet ellentétes magasabb szintű jogszabállyal. Az Ötv. 16. §-ának (1) bekezdése kimondja, hogy a képviselő-testület törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására alkot rendeletet.

Mindezek alapján az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy az Ör. vitatott rendelkezése által szabályozott munkajogi viszonyokra nézve van-e törvényi szabályozás, illetőleg kapott-e az önkormányzat törvényi felhatalmazást további helyi jogszabály alkotására.

Az Alkotmánybíróság egyik korábbi határozatában elvi jelentőséggel mutatott rá, hogy az önkormányzat rendelete nem alkotmányellenes pusztán amiatt, mert valamely törvény nem ad kifejezett felhatalmazást a helyi önkormányzat számára a rendeletalkotáshoz. A képviselő-testület önkormányzati rendeletalkotási joga ugyanis az Alkotmány 44/A. §-a (1) bekezdésének a) pontjából is közvetlenül levezethető, így a felhatalmazás magából az alaptörvényből is eredhet. [47/1995. (VI. 30.) AB határozat, ABH 1995, 510., 512.]

A közigazgatás zavartalan működésének, személyi és tárgyi feltételeinek biztosítása az államnak és a helyi önkormányzatoknak együttes, közös feladata. Ennek megfelelően — a Ktv. 2001. évi alapvető módosításakor a jogalkotó által megfogalmazott egységes közszolgáltatásra figyelemmel — a köztisztviselők munkaidejének szabályozása a hatályos jogi szabályozás alapján nem tartozik azoknak a helyi közügyeknek a körébe, amelyekben az önkormányzatot megilletné az autonóm szabályozás joga.

A Ktv. 37—41/B. §-ai részletesen meghatározzák a munkavégzés és pihenőidő feltételeit és szabályait, s nem ad további felhatalmazást arra, hogy az önkormányzatok a munkaidő mértékében a Ktv. 39. § (1)—(3) bekezdéseinek rendelkezésein túl a munkaidő tartamát megváltoztatva kötetlen munkaidő bevezetésére még további helyi rendeletet alkossanak. Ezzel a központi jogalkotó azt juttatta kifejezésre, hogy a tárgykörben elegendőnek tartja a maga által adott szabályozást.

Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy van olyan hatályos törvény, amely a szabályozási körébe vonta már azokat a munkajogi viszonyokat, amelyeket az Ör.

2. §-ának tartalma közvetlenül érint. Ilyen a Ktv., amelynek 39. §-a szabályozza a köztisztviselőkre vonatkozó munkavégzés feltételeit. A Ktv. 39. § (1) bekezdése alapján a munkaidő heti negyven óra, hétfőtől csütörtökig 8—16.30 óráig, pénteken 8—14 óráig tart. A (2) bekezdés szerint a munkaidő az (1) bekezdésben foglaltnál kevesebb is lehet, ebben az esetben az egyébként járó illetményt arányosan csökkenteni kell. A (3) bekezdés pedig lehetővé teszi, hogy a munkaidőt — az (1)—(2) bekezdésben meghatározott időtartam figyelembevételével — a munkáltatói jogkör gyakorlója legfeljebb hathavi, illetve huszonhat heti keretben is meghatározhatja. A munkaidő mértékének meghatározásánál a munkáltató a fent hivatkozott szabályokat kötelezően, kogens jelleggel köteles figyelembe venni. A Ktv. 39. § (4) bekezdése sem azt teszi lehetővé a köztisztviselő munkaidő-beosztásának a munkáltatói jogkör gyakorlója általi — az (1) bekezdésben foglaltaktól eltérő — megállapíthatósága esetén, hogy a köztisztviselő a heti 40 órás munkaidőtől eltérően kötetlen munkaidőben dolgozhasson, hanem azt, hogy a hétfőtől csütörtökig 8—16.30 óráig, pénteken 8—14 óráig tartó munkarendtől eltérően, munkaidő-beosztás keretében, de a heti 40 órás munkaidő betartásával lássa el feladatát.

Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy amennyiben a munkáltató a Ktv. 39. § (3) bekezdésében foglaltak szerint a köztisztviselő munkaidejét hathavi, vagy huszonhat heti keretben határozza meg, akkor is köteles figyelembe venni a Ktv. 39. § (1) bekezdésében meghatározott heti negyven órás időkeretet. Ez azt jelenti, hogy teljes munkaidőben történő foglalkoztatáskor hathavi keret, illetőleg huszonhat heti keret esetén a köztisztviselő munkaidejének beosztását a munkáltató — a heti 40 órás munkaidő-mértékre figyelemmel — szabályozhatja, de mértékében — a Ktv.-ben szabályozott rendkívüli munkavégzés vagy készenlét elrendelésének kivételével — attól nem térhet el.

Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy Darány Község Önkormányzata Képviselő-testülete az Ör. 2. § (1) bekezdésének megalkotásával túllépte az Ötv. 16. §-ának (1) bekezdésében szabályozott rendeletalkotási hatáskörét, mert törvény által szabályozott munkajogi viszony rendezésére alkotott rendeletet, s ez sérti az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdését. Ezért az Alkotmánybíróság az Ör. 2. § (1) bekezdését a rendelkező részben foglaltak szerint megsemmisítette.

2. Az indítványozó az Ör. 2. § (2) bekezdését is a Ktv. 39. §-ának rendelkezéseivel ellentétesnek tartotta. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Ktv. 39. § (3) bekezdése alapján a munkaidőt — az (1)—(2) bekezdésben meghatározott időtartam figyelembevételével — a munkáltatói jogkör gyakorlója legfeljebb hathavi, illetve huszonhat heti keretben is meghatározhatja. Az Ör. 2. § (2) bekezdésének a körjegyző számára hathavi keretben kell a munkákat meghatározni. E szabályozás ellentétes a Ktv. fent hivatkozott rendelkezésével, mivel a munkaidő-keret meghatározása helyett a körjegyző által végzendő

munkákat, feladatokat hathavi keretben történő meghatározását írja elő. A munkavállaló által végzendő feladatok meghatározása nem jogalkotási tárgy, hanem a munkáltató feladata egyedi aktussal a közte és a munkavállaló között fennálló munkajogi — jelen esetben közszolgálati — jogviszonyból eredően. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Ör. 2. § (2) bekezdése törvényellenes, s sérti az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdését, ezért azt megsemmisítette.

Az Alkotmánybíróság határozatának a Magyar Köz-
lönyben való közzététele az Alkotmánybíróságról szóló
1989. évi XXXII. törvény 41. §-án alapul.

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 460/H/2002/3.

Az Alkotmánybíróság 44/2002. (X. 11.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság önkormányzati rendelet alkotmányellenességének megállapítása iránt benyújtott indítvány alapján meghozta a következő

határozatot:

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy Kastélyosdombó Község Önkormányzata Képviselő-testületének a darányi Körjegyzői Hivatalban foglalkoztatott köztisztviselőket megillető juttatásokról és támogatásokról szóló 1/2002. (II. 6.) számú rendelete 2. §-a alkotmányellenes, ezért azt megsemmisíti.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Köz-
lönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

Kastélyosdombó Község Önkormányzatának Képviselő-testülete 2002. február 5-i ülésén rendeletet alkotott a darányi Körjegyzői Hivatalban foglalkoztatott köztisztviselőket megillető juttatásokról és támogatásokról.

A képviselő-testület a darányi Körjegyzői Hivatalban [a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.) 39—40. §-ai alapján helyesen: Körjegyzőség] foglalkoztatott köztisztviselőket megillető jutatásokról és támogatásokról szóló 1/2002. (II. 6.) számú rendelet (a továbbiakban: Ör.) 2. §-ában kimondja, hogy a körjegyző kötetlen munkaidőben látja el közszolgálati feladatait és számára hathavi keretben kell a munkákat meghatározni.

Az Ör. 2. § rendelkezése ellen a Somogy Megyei Közigazgatási Hivatal hivatalvezetője törvényességi észrevételt tett. A képviselő-testület az észrevétellel nem értett egyet, ezért a közigazgatási hivatal vezetője az Ötv. 99. §-a (2) bekezdésének a) pontja alapján indítvánnyal fordult az Alkotmánybírósághoz, kezdeményezve az Ör. 2. §-ának megsemmisítését. Az indítványozó szerint a támadott rendelkezés ellentétes a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény (a továbbiakban: Ktv.) munkavégzésre és pihenőidőre vonatkozó 39. §-ával. Jogi álláspontja szerint a Ktv. hivatkozott rendelkezése kogens szabályokat tartalmaz, amelytől az önkormányzati rendelet nem térhet el, s ezért Kastélyosdombó Község Önkormányzatának Képviselő-testülete az Ör. 2. §-ában túllépte az Ötv. 16. §-ának (1) bekezdésében meghatározott jogkörét, és ez sérti az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdését.

II.

Az Alkotmánybíróság a rendelkező részben foglalt döntését a következő jogszabályi rendelkezésekre alapozta:

1. Az Alkotmány indítvánnyal érintett rendelkezése:

„44/A. § (2) A helyi képviselő-testület a feladatkörében rendeletet alkothat, amely nem lehet ellentétes a magasabb szintű jogszabállyal.”

2. Az Ötv. indítvánnyal érintett rendelkezései:

„16. § (1) A képviselő-testület a törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására önkormányzati rendeletet alkot.”

„99. § (1) A közigazgatási hivatal vezetője a törvényességi ellenőrzés körében — határidő tűzésével — felhívja az érintettet a törvénysértés megszüntetésére. Az érintett a felhívásban foglaltakat köteles megvizsgálni, és a megadott határidőn belül az annak alapján tett intézkedésről vagy egyet nem értéséről a közigazgatási hivatal vezetőjét tájékoztatni.

(2) Ha a megadott határidőn belül intézkedés nem történik, a közigazgatási hivatal vezetője kezdeményezheti:

a) az Alkotmánybíróságnál a törvénysértő önkormányzati rendelet felülvizsgálatát és megsemmisítését;”

3. A Ktv. indítvánnyal érintett rendelkezése:

„39. § (1) A munkaidő heti negyven óra, hétfőtől csütörtökig 8—16.30 óráig, pénteken 8—14 óráig tart.

(2) A munkaidő az (1) bekezdésben foglaltnál kevesebb is lehet, ebben az esetben az egyébként járó illetményt arányosan csökkenteni kell.

(3) A munkaidőt — az (1)—(2) bekezdésben meghatározott időtartam figyelembevételével — a munkáltatói jogkör gyakorlója legfeljebb hathavi, illetve huszonhat heti keretben is meghatározhatja.

(4) A köztisztviselő munkaidő-beosztását a munkáltatói jogkör gyakorlója az (1) bekezdésben foglaltaktól eltérően is megállapíthatja.

(5) A köztisztviselő napi, illetve heti munkaideje a tizenkét, illetve a negyvennyolc órát nem haladhatja meg. A napi, illetve a heti munkaidő mértékébe az elrendelt rendkívüli munkavégzés időtartamát be kell számítani.

(6) Munkaidő-keret megállapítása esetén az (5) bekezdés rendelkezését azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a heti munkaidő mértékét a munkaidő-keret átlagában kell figyelembe venni.

(7) Rendkívüli esetben a köztisztviselő az (1) bekezdésben meghatározott munkaidején felül is köteles munkahelyén munkát végezni, illetőleg meghatározott ideig és helyen a munkavégzésre készen állni.

(8) Az (5)—(6) bekezdés alkalmazása során a készenlét teljes időtartamát munkaidőként kell figyelembe venni, ha a munkavégzés időtartama nem mérhető.”

4. Az Ör. indítvánnyal támadott rendelkezései:

„2. § (1) A körjegyző kötetlen munkaidőben látja el közszolgálati feladatait.

(2) A körjegyző számára hathavi keretben kell a munkákat meghatározni.”

III.

Az indítvány részben megalapozott.

1. A helyi önkormányzat rendeletalkotási hatáskörét egyrészt az Alkotmány, másrészt az Ötv. szabályozza. Az Alkotmány 44/A. §-ának (2) bekezdése szerint a helyi képviselő-testület a feladatkörében rendeletet alkothat, amely nem lehet ellentétes magasabb szintű jogszabállyal. Az Ötv. 16. §-ának (1) bekezdése kimondja, hogy a képviselő-testület törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására alkot rendeletet.

Mindezek alapján az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy az Ör. vitatott rendelkezése által szabályozott munkajogi viszonyokra nézve van-e törvényi szabályozás, illetőleg kapott-e az önkormányzat törvényi felhatalmazást további helyi jogszabály alkotására.

Az Alkotmánybíróság egyik korábbi határozatában elvi jelentőséggel mutatott rá, hogy az önkormányzat rendelete nem alkotmányellenes pusztán amiatt, mert valamely törvény nem ad kifejezett felhatalmazást a helyi önkormányzat számára a rendeletalkotáshoz. A képviselő-testület önkormányzati rendeletalkotási joga ugyanis az Alkotmány

44/A. §-a (1) bekezdésének a) pontjából is közvetlenül levezethető, így a felhatalmazás magából az alaptörvényből is eredhet. [47/1995. (VI. 30.) AB határozat, ABH 1995, 510., 512.]

A közigazgatás zavartalan működésének, személyi és tárgyi feltételeinek biztosítása az államnak és a helyi önkormányzatoknak együttes, közös feladata. Ennek megfelelően — a Ktv. 2001. évi alapvető módosításakor a jogalkotó által megfogalmazott egységes közszolgáltatásra figyelemmel — a köztisztviselők munkaidejének szabályozása a hatályos jogi szabályozás alapján nem tartozik azoknak a helyi közügyeknek a körébe, amelyekben az önkormányzatot megilletné az autonóm szabályozás joga.

A Ktv. 37—41/B. §-ai részletesen meghatározzák a munkavégzés és pihenőidő feltételeit és szabályait, s nem ad további felhatalmazást arra, hogy az önkormányzatok a munkaidő mértékében a Ktv. 39. § (1)—(3) bekezdéseinek rendelkezésein túl a munkaidő tartamát megváltoztatva kötetlen munkaidő bevezetésére még további helyi rendeletet alkossanak. Ezzel a központi jogalkotó azt juttatta kifejezésre, hogy a tárgykörben elegendőnek tartja a maga által adott szabályozást.

Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy van olyan hatályos törvény, amely a szabályozási körébe vonta már azokat a munkajogi viszonyokat, amelyeket az Ör. 2. §-ának tartalma közvetlenül érint. Ilyen a Ktv., amelynek 39. §-a szabályozza a köztisztviselőkre vonatkozó munkavégzés feltételeit. A Ktv. 39. § (1) bekezdése alapján a munkaidő heti negyven óra, hétfőtől csütörtökig 8—16.30 óráig, pénteken 8—14 óráig tart. A (2) bekezdés szerint a munkaidő az (1) bekezdésben foglaltnál kevesebb is lehet, ebben az esetben az egyébként járó illetményt arányosan csökkenteni kell. A (3) bekezdés pedig lehetővé teszi, hogy a munkaidőt — az (1)—(2) bekezdésben meghatározott időtartam figyelembevételével — a munkáltatói jogkör gyakorlója legfeljebb hathavi, illetve huszonhat heti keretben is meghatározhatja. A munkaidő mértékének meghatározásánál a munkáltató a fent hivatkozott szabályokat kötelezően, kogens jelleggel köteles figyelembe venni. A Ktv. 39. § (4) bekezdése sem azt teszi lehetővé a köztisztviselő munkaidő-beosztásának a munkáltatói jogkör gyakorlója általi — az (1) bekezdésben foglaltaktól eltérő — megállapíthatósága esetén, hogy a köztisztviselő a heti 40 órás munkaidőtől eltérően kötetlen munkaidőben dolgozhasson, hanem azt, hogy a hétfőtől csütörtökig 8—16.30 óráig, pénteken 8—14 óráig tartó munkarendtől eltérően, munkaidő-beosztás keretében, de a heti 40 órás munkaidő betartásával lássa el feladatát.

Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy amennyiben a munkáltató a Ktv. 39. § (3) bekezdésében foglaltak szerint a köztisztviselő munkaidejét hathavi, vagy huszonhat heti keretben határozza meg, akkor is köteles figyelembe venni a Ktv. 39. § (1) bekezdésében meghatározott heti negyven órás időkeretet. Ez azt jelenti, hogy teljes munkaidőben történő foglalkoztatáskor hathavi keret, illetőleg huszonhat heti keret esetén a köztisztviselő munkaidejének beosztását a munkáltató — a heti 40 órás munkaidő-mértékre figyelemmel — szabályozhatja, de mértékében — a Ktv.-ben szabályozott rendkívüli munkavégzés vagy készenlét elrendelésének kivételével — attól nem térhet el.

Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy Kastélyosdombó Község Önkormányzata Képviselő-testülete az Ör. 2. § (1) bekezdésének megalkotásával túllépte az Ötv. 16. §-ának (1) bekezdésében szabályozott rendeletalkotási hatáskörét, mert törvény által szabályozott munkajogi viszony rendezésére alkotott rendeletet, s ez sérti az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdését. Ezért az Alkotmánybíróság az Ör. 2. § (1) bekezdését a rendelkező részben foglaltak szerint megsemmisítette.

2. Az indítványozó az Ör. 2. § (2) bekezdését is a Ktv. 39. §-ának rendelkezéseivel ellentétesnek tartotta. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Ktv. 39. § (3) bekezdése alapján a munkaidőt — az (1)—(2) bekezdésben meghatározott időtartam figyelembevételével — a munkáltatói jogkör gyakorlója legfeljebb hathavi, illetve huszonhat heti keretben is meghatározhatja. Az Ör. 2. § (2) bekezdésének a körjegyző számára hathavi keretben kell a munkákat meghatározni. E szabályozás ellentétes a Ktv. fent hivatkozott rendelkezésével, mivel a munkaidő-keret meghatározása helyett a körjegyző által végzendő munkákat, feladatokat hathavi keretben történő meghatározását írja elő. A munkavállaló által végzendő feladatok meghatározása nem jogalkotási tárgy, hanem a munkáltató feladata egyedi aktussal a közte és a munkavállaló között fennálló munkajogi — jelen esetben közszolgálati — jogviszonyból eredően. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Ör. 2. § (2) bekezdése törvényellenes, s sérti az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdését, ezért azt megsemmisítette.

Az Alkotmánybíróság határozatának a Magyar Közlönyben való közzététele az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 41. §-án alapul.

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 461/H/2002/3.

Az Alkotmánybíróság 45/2002. (X. 11.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság önkormányzati rendeleti előírások felülvizsgálatára irányuló kezdeményezés alapján meghozta a következő

határozatot:

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy Kocsola Község Önkormányzatának a gyermekvédelmi ellátások helyi

rendszeréről szóló 8/1997. (XI. 21.) rendelete 6. § (1) és (6) bekezdése alkotmányellenes, ezért ezeket az előírásokat megsemmisíti.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Köz-
lönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

A Tolna Megyei Közigazgatási Hivatal vezetője — mivel a törvényességi ellenőrzés körében kiadott felhívásával a kocsolai képviselő-testület nem értett egyet — Kocsola Község Önkormányzatának a gyermekvédelmi ellátások helyi rendszeréről szóló 8/1997. (XI. 21.) rendelete (a továbbiakban: Ör.) 6. § (1) és (6) bekezdése törvényellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Álláspontja szerint a kifogásolt előírások ellentétesek a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gytv.) rendelkezésével.

Az indítványozó arra hivatkozott, hogy az Ör. támadott előírásai a Gytv. 19. §-a és 28. §-a sérelmével írták elő kötelező módon az önkormányzat által fenntartott óvoda és általános iskola napközi menzaellátását igénybe vevő valamennyi óvodás és iskolás, továbbá az önkormányzat közigazgatási területén működő nevelési, oktatási intézmény valamennyi tanulója számára a kiegészítő családi pótlék természetbeni ellátás (intézményi térítési díj fedezete, illetve tankönyvtámogatás) formájában történő igénybevétele.

II.

Az Alkotmánybíróság a rendelkező részben foglalt döntését a következőkre alapozta.

1. Az Alkotmány 2. § (1) bekezdése kinyilvánítja, hogy a Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam. Az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdése szerint a helyi képviselő-testület a feladatkörében rendeletet alkothat, amely nem lehet ellentétes a magasabb szintű jogszabállyal. A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 16. § (1) bekezdése pedig előírja, hogy a képviselő-testület a törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására önkormányzati rendeletet alkot.

A Gytv. több tárgykörben rendeletalkotásra hatalmazta fel a helyi önkormányzat képviselő-testületét. A gyermekvédelmi ellátások rendszerében a kiegészítő családi pótlék pénzbeli ellátásnak minősül, amelyet — a Gytv. 18. § (1) bekezdése alapján — „a törvény, valamint a települési önkormányzat rendelete szerint az önkormányzat képviselő-testülete a jogosult gyermeknek ... folyósít”.

A Gytv. 19. § (1) bekezdésének megfelelően „a kiegészítő családi pótlék célja a szociálisan hátrányos helyzetben lévő családok anyagi támogatása, ennek révén a gyermek családi környezetben történő ellátásának elősegítése, a gyermek családból történő kiemelésének megelőzése”.

A Gytv. 19. § (2)—(8) bekezdése meghatározza a kiegészítő családi pótlék megállapításának feltételeit, a Gytv. 28. §-a pedig a következő rendelkezéseket tartalmazza:

„(1) A települési önkormányzat képviselő-testületének döntése alapján a rendszeres és a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás természetbeni ellátás formájában is nyújtható, különösen a védelemben vett gyermekek számára.

(2) Természetbeni ellátás különösen az általános iskolás gyermekek tankönyv- és tanszerellátásának támogatása, a gyermekintézmények étkezési térítésének díjkedvezménye, tandíj, egészségügyi szolgáltatásért fizetendő térítési díj, illetve egyéb ellátás kifizetésének átvállalása.”

Az Ör. 6. §-ának a kezdeményezésben sérelmezett (1) és (6) bekezdése így rendelkezik:

„(1) Kocsola Községi Önkormányzat Képviselő-testülete a kiegészítő családi pótlék folyósítását — a Kocsola Községi Önkormányzat által fenntartott óvoda és általános iskola napközi, menza ellátását igénybe vevők számára közvetlenül az általános iskolai gondnokság felé utalja át az intézményi térítési díj fedezetére.

(...)

(6) A kiegészítő családi pótlék (augusztus havi) összegét — amennyiben a gyermek az önkormányzat közigazgatási területén működő nevelési-oktatási intézményben tanul, — a Polgármesteri Hivatal szeptember elején tankönyvtámogatás formájában az általános iskolai gondnokság útján folyósítja.”

2. Az idézett rendelkezések összevetéséből kitűnik, hogy az Ör. 6. § (1) és (6) bekezdése a családi pótlék folyósításának a Gytv. által vagylagosan biztosított egyik formáját, a természetben nyújtott ellátást kizárólagos módon rendelte alkalmazni.

Az Alkotmánybíróság már több döntésében felhívta a figyelmet arra, hogy az önkormányzat — ha a törvényi szabályozás lehetővé teszi számára az egyedi döntések megalkotását — nem mellőzheti a saját döntéshozatalát megalapozó normatív szabályok elfogadását. Meg kell határozni a mérlegelhető körülményeket, illetve az ilyen jellegű döntés megalkotásának keretfeltételeit.

Az Alkotmánybíróság a vázolt alkotmányos igénynek nem megfelelő önkormányzati rendeleti szabályozásokat a jogbiztonság alkotmányos elve sérelmének tekintette. [63/1995. (X. 27.) AB határozat, ABH 1995, 527., 532.; 41/1996. (X. 4.) AB határozat, ABH 1996, 307., 310.]

Az Ör. 6. § (1) bekezdése — azáltal, hogy a kiegészítő családi pótlék összegét közvetlenül az általános iskolai gondnokság felé utalja át az étkezési díj fedezetére, a 6. § (6) bekezdése pedig az augusztus havi pótlékot csakis tankönyvtámogatás formájában nyújtja, elvonja a képviselő-testület egyedi döntéshozatali lehetőségét, s ily módon

kizárja a döntés megalkotása során figyelembe veendő életviszonyok mérlegelését.

Az Alkotmánybíróság ezért úgy ítélte meg, hogy az Ör. eljárás alá vont rendelkezései sértik a Gytv. 28. § (1) bekezdését, s ezáltal az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdésében foglaltakat.

Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az olyan önkormányzati rendeleti szabályozás, amely a törvényi előírásban nyújtott alternatívát nem engedi érvényesülni, nem csupán az adott törvényi rendelkezéssel és az önkormányzati rendeletalkotás kereteit megállapító alkotmányi előírással ellentétes, hanem az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében védeni rendelt jogbiztonság követelményével is.

Mindezek alapján az Alkotmánybíróság az Ör. 6. § (1) és (6) bekezdését alkotmányellenessé nyilvánította és a rendelkező részben foglaltaknak megfelelően megsemmisítette.

Az Alkotmánybíróság határozatának közzététele az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 41. §-án alapul.

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 486/H/1998.

Az Alkotmánybíróság 46/2002. (X. 11.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság önkormányzati rendeleti szabályozás alkotmányellenességének, továbbá alkotmányellenes mulasztás megállapítására irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő

határozatot:

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy Korlát Község Önkormányzata Képviselő-testületének a képviselői tiszteletdíjról szóló, a 16/2001. (XII. 13.) számú önkormányzati rendelettel módosított, 1/1999. (II. 25.) számú rendelete alkotmányellenes mulasztást valósít meg azáltal, hogy a kisebbségi szószólónak nem állapít meg tiszteletdíjat. Az Alkotmánybíróság felhívja Korlát Község Önkormányzatának Képviselő-testületét, hogy szabályozási kötelezettségének 2002. december 31-ig tegyen eleget.

Az Alkotmánybíróság ezen határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

Az indítványozó a települési képviselők tiszteletdíjáról szóló Korlát Község Önkormányzata Képviselő-testülete által alkotott 6/1995. (V. 24.) számú, 1/1997. (II. 21.) számú, 12/1997. (XII. 18.) számú, 6/1998. (VIII. 27.) számú rendelethez alkotmányellenességének és alkotmányellenes mulasztás megállapítását kérte azt sérelmezve, hogy e rendeletek alkotmányellenesen a kisebbségi szószólónak nem állapítottak meg tiszteletdíjat.

Az Alkotmánybíróság megkereste a megyei közigazgatási hivatal vezetőjét. A hivatal vezetőjének tájékoztatása szerint a 12/1997. (XII. 18.) számú rendelet hatályon kívül helyezte a 6/1995. (V. 24.) számú és az azt módosító 1/1997. (II. 21.) számú rendeleteket és más rendelkezést nem tartalmazott. A települési képviselők tiszteletdíját ezt követően szabályozó 6/1998. (VIII. 27.) számú rendeletet is hatályon kívül helyezték. A támadott önkormányzati rendeletek hatályon kívül helyezésére tekintettel az Alkotmánybíróság megkereste Korlát község polgármesterét, hogy nyilatkozzon arra nézve, jelenleg mely rendelet tartalmazza a települési képviselők tiszteletdíját, és ha az sem állapít meg a kisebbségi szószólónak tiszteletdíjat, mely okból teszi azt. A polgármester megküldte az Alkotmánybíróságnak a települési képviselők tiszteletdíjáról szóló — a 16/2001. (XII. 13.) számú rendelettel módosított — 1/1999. (II. 25.) számú hatályos rendeletet (a továbbiakban: Ör.) a következő tájékoztatással: „Hatályos rendeletünk kisebbségi szószólónak külön nem állapít meg tiszteletdíjat. Ennek indoka, hogy az 1998-ban megtartott önkormányzati választásokon kisebbségi képviselő teljes jogú — szavazati joggal is rendelkező — tagként került be az önkormányzat képviselő-testületébe, így a települési képviselőkkel azonos összegű tiszteletdíjban részesül.”

Tekintettel arra, hogy a hatályos önkormányzati rendelettel szemben azonos módon merül fel az alkotmányossági kérdés, az Alkotmánybíróság e rendelet alkotmányossági vizsgálatát végezte el.

II.

Az Alkotmánybíróság a döntését a következő jogszabályi rendelkezésekre alapította.

1. Az Alkotmány rendelkezései:

„44/A. § (2) A helyi képviselő-testület a feladatkörében rendeletet alkothat, amely nem lehet ellentétes a magasabb szintű jogszabállyal.”

„68. § (1) A Magyar Köztársaságban élő nemzeti és etnikai kisebbségek részesei a nép hatalmának: államalkotó tényezők.

(2) A Magyar Köztársaság védelemben részesíti a nemzeti és etnikai kisebbségeket. Biztosítja kollektív részvételeket a közéletben, saját kultúrájuk ápolását, anyanyelvük használatát, az anyanyelvű oktatást, a saját nyelven való névhasználat jogát.

(3) A Magyar Köztársaság törvényei az ország területén élő nemzeti és etnikai kisebbségek képviseletét biztosítják.”

2. A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.) rendelkezései:

„12. § (7) A helyi képviselők és polgármesterek általános választásán a nemzeti vagy etnikai kisebbség legtöbb szavazatot kapott jelöltje kisebbségének helyi szószólójává válik. Amennyiben nem tagja a képviselő-testületnek, annak ülésein tanácskozási joggal részt vehet. Egyéb jogosítványait a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló törvény szabályozza.”

„16. § (1) A képviselő-testület a törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására önkormányzati rendeletet alkot.”

„20. § (2) A képviselő-testület a települési képviselőnek, a bizottsági elnöknek, a bizottság tagjának, a tanácsnoknak — törvény keretei között — rendeletében meghatározott tiszteletdíjat, természetbeni juttatást állapíthat meg.”

3. A nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló 1993. évi LXXVII. törvény (a továbbiakban: Nektv.) rendelkezései:

„40. § (1) A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.) 12. § (5) bekezdése alapján a kisebbség helyi szószólója (a továbbiakban: szószóló) jogosult:

a) ha nem települési önkormányzati képviselő, tanácskozási joggal részt venni a képviselő-testület, illetőleg bármely bizottság kisebbséget érintő napirendjének tárgyalásán, ideértve a zárt üléseket is;

b) javasolni a polgármesternek, a bizottság elnökének, a képviselő-testület, a bizottság feladatkörébe tartozó — a kisebbségek helyzetét érintő — ügy megtárgyalását;

c) kezdeményezni, hogy a képviselő-testület vizsgálja felül bizottságának a kisebbségek helyzetét érintő döntését;

d) felvilágosítást kérni a képviselő-testület, a bizottság ülésén a polgármestertől, a jegyzőtől, a bizottság elnökétől a kisebbség helyzetét érintő, önkormányzati hatáskörbe tartozó ügyekben;

e) feladata ellátásához szükséges tájékoztatást, ügyviteli közreműködést igényelni a polgármestertől, a jegyzőtől;

f) kezdeményezni a polgármester, a jegyző, a hatáskörrel rendelkező ügyintéző intézkedését, a kisebbséget e minőségében érintő ügyekben;

g) kezdeményezni, hogy a képviselő-testület a kisebbség helyzetével összefüggő ügyben — az Ötv. 101. § (1) bekezdésében foglaltak szerint — hatáskörrel rendelkező szervhez forduljon.

(2) Az (1) bekezdés b) pontjában meghatározott kezdeményezés alapján a polgármester, a bizottság elnöke köteles a szószóló javaslatát a képviselő-testület, a bizottság legközelebbi ülése elé terjeszteni. A képviselő-testület, a bizottság dönt a kérdés napirendre tűzéséről, valamint az előkészítés módjáról.

(3) Ha a szószóló a képviselő-testület, a bizottság ülésén kér felvilágosítást a polgármestertől, a jegyzőtől, a bizottság elnökétől, részére az ülésen vagy legkésőbb az üléstől számított 15 napon belül — írásban — érdemi választ kell adni.

(4) A szószóló hozzászólását — kérelmére — a képviselő-testület, a bizottság üléséről készült jegyzőkönyvben rögzíteni, illetve — ha hozzászólását írásban benyújtotta — a jegyzőkönyvhöz csatolni kell.

(5) Az (1) bekezdés b) pontjában meghatározott kezdeményezés alapján a (2) bekezdésben foglaltak szerint napirendre tűzött — a kisebbségek helyzetét érintő — ügy megtárgyalását a képviselő-testület csak a szószóló kérelmére halaszthatja el vagy veheti le a napirendről.

(6) A kisebbség jogait, kötelezettségeit érintő önkormányzati rendelet megalkotása, illetőleg a kisebbség helyzetét általánosan befolyásoló intézkedés meghozatala előtt a hatáskörrel rendelkező önkormányzati szerv köteles a szószóló véleményét kikérni.

41. § (1) A szószólót — kérelmére — a feladatainak ellátásához szükséges időtartamra munkáltatója köteles a munkavégzés alól felmenteni. Az emiatt kiesett jövedelmét a képviselő-testület téríti meg. E jövedelem alapján a szószóló társadalombiztosítási ellátásra is jogosult.

(2) A szószólóra a tanácsokra vonatkozó költségtérítést, juttatást, tiszteletdíjat szabályozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

(3) Az (1)–(2) bekezdésben foglaltak nem érintik a helyi önkormányzati képviselő-testületi tagsággal összefüggő jogokat és kötelezettségeket, ha a szószóló egyben önkormányzati képviselő is.”

4. A polgármesteri tisztség ellátásának egyes kérdéseiről és az önkormányzati képviselők tiszteletdíjáról szóló 1994. évi LXIV. törvény (a továbbiakban: Pttv.) rendelkezései:

„14. § (1) A képviselő-testület az önkormányzati képviselő (a továbbiakban: képviselő), a bizottság elnöke, tagja és a tanácsnok részére — megválasztásának időpontjától megbízatása megszűnéséig — tiszteletdíjat és természetbeni juttatást állapíthat meg.

(2) A képviselő részére, ha két képviselő-testületnek is tagja, mindkét testület megállapíthat tiszteletdíjat, természetbeni juttatást.

(3) A polgármester képviselőként tiszteletdíjat nem kaphat.

15. § (1) A képviselő havi tiszteletdíja nem haladhatja meg a polgármester részére megállapított illetmény, illetőleg tiszteletdíj 25%-át (a továbbiakban: alapdíj).

(2) Ha a képviselő bizottságnak tagja, a tiszteletdíja az alapdíjon felül — több bizottsági tagság esetén is — legfeljebb az alapdíj 50%-ával növelhető.

(3) A bizottság nem képviselő tagja az alapdíj 50%-át meg nem haladó tiszteletdíjban részesíthető.

(4) A bizottság elnökének, a tanácsoknak tiszteletdíja az alapdíjon felül — több tisztség, bizottsági tagság esetén is — legfeljebb az alapdíj 100%-ával növelhető.”

„17. § (1) A képviselő-testület a tiszteletdíj mértékét, a természetbeni juttatást rendeletben szabályozhatja.”

III.

Az indítvány megalapozott.

Az indítványozó a beadványát alkotmányjogi panasznak jelölte, tartalmában azonban alkotmányellenes mulasztás megállapítását kérte, az Alkotmánybíróság az indítványt annak tartalma szerint bírálta el.

Az önkormányzati képviselők a választóktól kapott felhatalmazás alapján társadalmi megbízatásban látják el feladataikat. Az Alkotmánybíróság a 39/2001. (X. 19.) AB határozatában a következőket emelte ki: „Az önkormányzati képviselői megbízatás társadalmi megbízatás. Az önkormányzati képviselői munka eredményes ellátása érdekében az Ötv. több garanciát ad, főként annak érdekében, hogy a társadalmi megbízatás ellátása miatt ne érje anyagi hátrány az önkormányzati képviselőt. Az Ötv. 20. § (2) bekezdése biztosítja azt, hogy az önkormányzati képviselőt a testületi munkában való részvételhez szükséges időtartamra a munkahelyén fel kell menteni a munkavégzés alól, és az emiatt kiesett jövedelmét a képviselő-testület megtéríti. A Pttv. pedig arról rendelkezik, hogy a képviselő munkájával összefüggésben felmerült, az általa megelőlegezett és számlával igazolt, szükséges költségeit meg kell téríteni. ... Az Ötv. nem teszi ugyan kötelezővé, de lehetőséget ad arra, hogy a képviselő-testület tiszteletdíjat és természetbeni juttatást állapítson meg a képviselőknek és egyes választott tisztségeket betöltőknek. Korábbi határozatában az Alkotmánybíróság hangsúlyozta: „A tiszteletdíj a képviselői — bizottsági — munka és felelősség elismeréséül szolgál.” [24/1997. (IV. 25.) AB határozat, ABH 1997, 475.] ... A tiszteletdíj és egyéb juttatás megállapításakor a képviselő-testület a rendeletét törvény felhatalmazása alapján, törvény végrehajtására alkotja, nem lépheti át a felhatalmazás kereteit. Az Ötv. 20. § (2) bekezdése pontosan megjelöli, hogy a képviselő-testület kinek állapíthat meg tiszteletdíjat és természetbeni juttatást. Ezek a következők: az önkormányzati képviselő, a bizottság elnöke, a

bizottság tagja (akár képviselő, akár nem az), a tanácsnok. Ez a felsorolás taxatív, tételes, következésképpen ezt a kört a képviselő-testület törvényesen nem bővítheti. ... Az Ör. 3. § (2) és (3) bekezdése a tiszteletdíj tekintetében különbséget tesz a bizottság képviselő és nem képviselő tagjai között: a bizottsági munkáért a képviselő az alapdíj 25%-át kapja, ezzel szemben a bizottság nem képviselő tagja az alapdíj 40%-ára jogosult. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint ez a megkülönböztetés alkotmányellenes. Az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdése szerint a Magyar Köztársaság biztosítja a területén tartózkodó minden személy számára az emberi, illetve az állampolgári jogokat, bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül. Az Alkotmánybíróság kialakult gyakorlata szerint az Alkotmány e rendelkezését a jogegyenlőség általános elvét megfogalmazó alkotmányi követelményként értelmezte. A megkülönböztetés tilalma arra vonatkozik, hogy a jognak mindenkit egyenlőként, egyenlő méltóságú személyként kell kezelnie, azaz az emberi méltóság jogán nem eshet csorba, azonos tisztelettel és körültekintéssel, az egyéni szempontok azonos mértékű figyelembevételével kell a jogosultságok és kedvezmények elosztásának szempontjait meghatározni. Az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlatában ez utóbbi körben akkor ítélte alkotmányellenesnek a jogalanyok közötti megkülönböztetést, ha a jogalkotó önkényesen, ésszerű indok nélkül tett különbséget az azonos szabályozási kör alá vont jogalanyok között. [9/1990. (IV. 25.) AB határozat, ABH 1990, 47., 48.; 21/1990. (X. 4.) AB határozat, ABH 1990, 73., 77—78.; 61/1992. (XI. 20.) AB határozat, ABH 1992, 280., 281—282.; 35/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 197., 203—204.; 30/1997. (IV. 29.) AB határozat, ABH 1997, 130., 138—140.; 39/1999. (XII. 21.) AB határozat, ABH 1999, 325., 342—344.]

Az Ör. hivatkozott rendelkezésében nem érvényesül a jogegyenlőség alkotmányos követelménye. Az önkormányzati képviselő-testület a bizottságait úgy választja meg, hogy az elnökkel együtt számolva a bizottság tagjainak többsége önkormányzati képviselő. Az Ötv. 24. § (2) bekezdés alapján a bizottságba indokolt beválasztani a feladatköre szerinti területen szolgáltatást nyújtó jelentősebb szervezet képviselőjét, társadalmi szervezet küldöttjét, a szolgáltatást igénybe vevő más választópolgárt. A képviselő-testület által választott bizottságnak tehát vannak önkormányzati képviselő és nem képviselő tagjai. A bizottság munkájában, működésében azonban a bizottság tagjainak azonosak a jogaik, azonosak feladataik, kötelezettségeik. Következésképpen önkényes, a jogegyenlőség elvének megsértése miatt alkotmányellenes az olyan önkormányzati rendeleti szabályozás, amely a bizottsági munkáért az önkormányzati képviselőnek, illetőleg a nem

képviselő bizottsági tagnak eltérő tiszteletdíjat állapít meg.” (ABH 2001, 691., 694—697.)

A jelen indítvány által érintett ügyben az Alkotmánybíróságnak azt kellett vizsgálnia, hogy amennyiben a képviselő-testület rendeletben tiszteletdíjat állapít meg, akkor a törvény alapján tiszteletdíjban részesíthetők között alkotmányosan tehet-e oly módon különbséget, hogy azok egy részének vagy valamelyikének nem ad tiszteletdíjat és ez esetben — s különösen a kisebbségi szószóló esetén — megállapítható-e alkotmányellenes mulasztás. Az önkormányzat a kisebbségi szószóló tiszteletdíjának a megállapítását arra hivatkozással mellőzte, hogy a szószóló képviselőként kap tiszteletdíjat.

Az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 49. § (1) bekezdése szerint hivatalból vagy indítvány alapján a mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítására akkor kerülhet sor, ha a jogalkotó szerv a jogszabályi felhatalmazásból származó jogalkotói feladatát elmulasztotta, és ezzel alkotmányellenességet idézett elő. A jogalkotó szerv jogalkotási kötelezettségének konkrét jogszabályi felhatalmazás nélkül is köteles eleget tenni, ha azt észleli, hogy a hatáskörébe és feladatkörébe tartozó területen jogszabályi rendezést igénylő kérdés merült fel. Az Alkotmánybíróság mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenességet állapít meg akkor is, ha alapvető jog érvényesüléséhez szükséges garanciák hiányoznak, illetve ha a hiányos szabályozás alapvető jog érvényesítését veszélyezteti. [22/1990. (X. 16.) AB határozat, ABH 1990, 83., 86.; 37/1992. (VI. 10.) AB határozat, ABH 1992, 227., 232.]

Az Ötv. 8. § (4) bekezdése az önkormányzatok alapvető kötelezettségeként írja elő, hogy kötelesek biztosítani a nemzeti és etnikai kisebbségek jogainak érvényesülését. Tiszteletdíj megállapítására az Ötv. 20. § (2) bekezdése ad felhatalmazást a képviselő-testületnek. E felhatalmazás törvényi kereteit a Pttv. határozza meg a 14—15. §-aiban. Ennek alapján a képviselő-testületnek arra van felhatalmazása — amennyiben tiszteletdíj megállapítása mellett dönt —, hogy megállapítsa az alapidíjat (ami nem haladhatja meg a polgármester részére megállapított illetmény, illetve tiszteletdíj 25%-át), továbbá a bizottság elnökének, tagjainak, a tanácsnoknak a „pótdíját” [Pttv. 15. § (2)—(5) bekezdés]. A képviselő-testületnek tehát arra van felhatalmazása, hogy az Ötv.-ben és a Pttv.-ben meghatározottak tekintetében a Pttv.-ben megállapított felső határookra figyelemmel a tiszteletdíjak mértékét állapítsa meg.

A kisebbségi szószóló feladatainak részletezését, díjazását az Ötv. 12. § (7) bekezdése külön törvényre utalja. A Nektv. 40—41. §-ai rendelkeznek a kisebbségek helyi szószólójáról. Ezek a törvényi rendelkezések egyrészt a képviselőkkel azonos jogokat adnak a szószólónak, ha az nem is képviselő, másrészt a képviselőkhöz képest többlet feladatokat, többlet jogokat adnak a szószólónak, akár képviselő, akár nem képviselő. [Nektv. 40. § (5)—(6) bekezdés]. A Nektv. 41. § (2) bekezdése szerint a szószólóra

a tanácsnokra vonatkozó költségtérítést, juttatást, tiszteletdíjat szabályozó rendelkezéseket kell alkalmazni, a (3) bekezdés pedig külön is kiemeli, hogy az (1)—(2) bekezdésben foglaltak nem érintik a helyi önkormányzati képviselő-testületi tagsággal összefüggő jogokat és kötelezettségeket, ha a szószóló egyben önkormányzati képviselő is. Következésképpen az a szószóló, aki egyben képviselő is, ennek a munkának, a kisebbség érdekében kifejtett tevékenységnek és felelősségnek elismeréseként külön díjra jogosult a tanácsnokra vonatkozó szabályok szerint. A képviselő-testületnek — amennyiben a tiszteletdíjakról rendeletet alkot — arra van felhatalmazása, hogy a tiszteletdíj mértékét határozza meg: a szószóló tiszteletdíja legfeljebb az alapidíj 100%-ával növelhető. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy Korlát Község Önkormányzatának Képviselő-testülete a képviselői alapidíjon felül a kisebbségi szószólónak nem állapított meg tiszteletdíjat, nem teljesítette a Nektv. 41. § (2)—(3) bekezdéséből eredő jogalkotási kötelezettségét, ezzel alkotmányellenes mulasztást követett el. A szabályozási kötelezettség akkor keletkezik, ha kisebbségi szószólót választanak.

A határozatnak a Magyar Közlönyben történő közzétételét az ügy jelentősége indokolja.

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 777/B/2001.

Az Alkotmánybíróság 47/2002. (X. 11.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság önkormányzati rendelet törvényességének és alkotmányosságának vizsgálatára irányuló indítvány alapján meghozta a következő

határozatot:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Ferencvárosi Önkormányzat Képviselő-testülete által lakások és helyiségek bérletére és elidegenítésére vonatkozó egyes szabályokról alkotott 14/2000. (X. 2.) számú önkormányzati rendelet 21. § (1) bekezdése törvénytörő és alkotmányellenes, ezért azt megsemmisítette.

2. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Ferencvárosi Önkormányzat Képviselő-testülete által lakások és helyiségek bérletére és elidegenítésére vonatkozó egyes szabályokról alkotott 14/2000. (X. 2.) számú önkormányzati rendelet 26. § (5) bekezdése alkotmányellenes, ezért azt 2002. december 31-i hatállyal megsemmisíti.

3. Az Alkotmánybíróság a Ferencvárosi Önkormányzat Képviselő-testülete által a lakások és helyiségek bérletére és elidegenítésére vonatkozó egyes szabályokról alkotott 14/2000. (X. 2.) számú önkormányzati rendelet 27. § (2) bekezdés *d)* pontjában, valamint 30. § (6) bekezdés *g)* pontjában foglalt rendelkezések törvény- és alkotmányellenességének megállapítására irányuló indítványt elutasítja.

4. Az Alkotmánybíróság a Ferencvárosi Önkormányzat Képviselő-testülete által lakások és helyiségek bérletére és elidegenítésére vonatkozó egyes szabályokról alkotott 9/1997. (IV. 21.) számú önkormányzati rendelet 12. § (4) bekezdése, valamint a lakások és helyiségek bérletére és elidegenítésére vonatkozó egyes szabályokról alkotott 14/2000. (X. 2.) számú önkormányzati rendelet 6. § (1) bekezdése törvényellenességének megállapítására irányuló eljárást megszünteti.

Az Alkotmánybíróság e határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi. A rendelet 21. § (1) bekezdésének megsemmisített rendelkezései a közzététel napján vesztek hatályukat.

INDOKOLÁS

I.

Budapest Főváros Közigazgatási Hivatalának vezetője a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.) 99. §-a alapján indítványt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Ferencvárosi Önkormányzat Képviselő-testülete által a lakások és helyiségek bérletére és elidegenítésére vonatkozó egyes szabályokról alkotott 9/1997. (IV. 21.) számú önkormányzati rendelet (a továbbiakban: Ör. 1.) 27. § (2) bekezdés *d)* pontjában foglalt rendelkezés törvénytörő voltának megállapítását és megsemmisítését kezdeményezte. E rendelkezés kötelező pályázati feltételként írta elő, hogy a helyiségek bérleti díja „minden év május 1-jén az akkor érvényes jegybanki alapkamat 80%-ának mértékével emelkedik”.

Ezt követően — mivel a képviselő-testület módosította rendeletét — a hivatalvezető kiegészítő indítványt nyújtott be, amelyben az Ör. 1.-nek a társasházakban lévő önkormányzati bérlakások bérleti díjának megállapítására vonatkozó szabályait tartalmazó 22. § (1) bekezdése, valamint 37. § (4) bekezdése törvényességi felülvizsgálatát kérte.

Majd a hivatalvezető ismét kiterjesztő indítványt nyújtott be, amelyben az Ör. 1.-nek a bérleti szerződés csere-

lakás felajánlásával történő felmondását szabályozó 12. § (4) bekezdését támadta. Miután a képviselő-testület a 2/2000. (II. 1.) számú rendeletével ezt a rendelkezést hatályon kívül helyezte, indítványozó a 12. § (4) bekezdésének felülvizsgálatára irányuló indítványát visszavonta.

A képviselő-testület a lakások és helyiségek bérletére és elidegenítésére vonatkozó egyes szabályokról alkotott 14/2000. (X. 2.) számú rendeletével (a továbbiakban: Ör. 2.) hatályon kívül helyezte az Ör. 1.-t. Tekintettel arra, hogy az Ör. 2. változatlan tartalommal átvette az Ör. 1.-nek az indítványozó által vitatott rendelkezéseit, a hivatalvezető indítványát kiterjesztette az Ör. 2. 21. § (1) bekezdésére, valamint 27. § (2) bekezdés *d)* pontjára.

Időközben a képviselő-testület módosította az Ör. 2. 27. § (2) bekezdés *d)* pontját a bérleti díj valorizációjának mértéke tekintetében. Indítványozó álláspontja szerint ez a módosítás a szabály törvénytörő voltát nem szüntette meg, ezért indítványát a módosított rendelkezés tekintetében is fenntartotta. Egyúttal indítványát kiterjesztette az Ör. 2. ugyancsak valorizációs szabályt tartalmazó 30. § (6) bekezdés *g)* pontjára, valamint a 25. § (5) bekezdés „az önkormányzati választásokon listát állító pártoknak és szervezeteknek” szövegrészére.

Az Ör. 2. újabb módosítását követően a hivatalvezető indítványát kiterjesztette az Ör. 2. 6. § (1) bekezdésének azon rendelkezésére is, amely a lakás-nyilvántartási kérelem benyújtását 10 éves fővárosi és legalább 5 éves kerületi lakcímbeljelentéshez köti. Ezen indítványában az indítványozó jelezte azt is, hogy az Ör. 2. 21. § (1) bekezdése, 25. § (5) bekezdése, 27. § (2) bekezdés *d)* pontja, valamint 30. § (6) bekezdés *g)* pontja felülvizsgálatára irányuló indítványait — miután a képviselő-testület az Ör. 2. ezen rendelkezéseit nem módosította — változatlan tartalommal fenntartja.

Az indítvány benyújtását követően az Alkotmánybíróság a 23/2002. (VI. 21.) AB határozatában az Ör. 2. 6. § (1) bekezdését és ezzel összefüggésben a 2. sz. melléklet 3.2. pontját hatályon kívül helyezte. Erre tekintettel az indítványozó az e rendelkezésre vonatkozó indítványát visszavonta.

II.

1. Az Ör. 2. 21. § (1) bekezdése a következő előírásokat tartalmazza:

„(1) A társasházban lévő legalább komfortos önkormányzati lakás havi bére azonos mértékű az önkormányzat által az adott lakás után fizetett mindenkor közös költséggel és az FB Kft. által az önkormányzat felé kiszámlázott, az adott lakást terhelő I., II., V. számú szerződések (a továbbiakban: FB Kft. kezelési díja) tárgyévi díjainak 1 havi összegével.

Ha a társasház a közös költség megállapításakor nem tett különbséget a lakások komfortfokozata alapján, akkor félkomfortos lakásnál a közös költségnek és az FB Kft.

kezelési díjának 65%-át, komfort nélküli lakásnál 50%-át, szükségilakásnál 40%-át kell fizetni. Ha a társasház által megállapított közös költség a lakások víz- és szemétdíját, valamint a felvonóhasználati díjat is tartalmazza, a bérlőnek a víz- és szemétdíjat, valamint a felvonóhasználati díjat nem kell külön megfizetni.”

Az indítványozó álláspontja szerint ez a szabályozás azzal, hogy a társasházakban lévő önkormányzati lakások esetén a társasházi közös költséget tette a lakbértéríték alapjává, sérti az Lt. 34. § (2) bekezdését, valamint az önkormányzati tulajdonban álló lakások lakbérövezeteiről, a lakbér-megállapítás és lakásfenntartási támogatás elveiről, valamint a lakásépítés támogatásának rendszeréről szóló 50/1995. (X. 20.) Főv. Kgyr. (a továbbiakban: Kgyr. 2.) 2—3. §-ában foglalt előírásokat.

Az Lt. 35. §-ában, valamint a Kgyr. 2. 4. §-ában foglalt szabályok megsértése miatt az indítványozó sérelmezi azt is, hogy a vitatott rendelkezés a bérlőkre hárítja az FB Kft.-nek a lakások kezelésével kapcsolatosan felmerült költségeit.

Az indítványozó ez utóbbi — a kezelési költségeknek a bérlőkre hárításáról rendelkező — szabályok tekintetében azt kérte, hogy az Alkotmánybíróság visszaható hatállyal semmisítse azokat.

2. Az Alkotmánybíróság egy korábbi, 4/2001. (II. 15.) AB határozatában (ABH 2001, 575.) már vizsgálta, hogy alkotmányos-e az az önkormányzati rendeleti szabályozás, amely a társasházban lévő önkormányzati lakások lakásbérleti díjának mértékét más önkormányzati lakások bérletől eltérő elvek és szempontok alapján állapítja meg.

E határozatában a következőket állapította meg:

„Arra nézve, hogy a képviselő-testület milyen szempontokat köteles figyelembe venni a lakberek megállapítása során az Lt. 2. §-ának (2) bekezdése, 34. §-ának (2) bekezdése az irányadó.

Az Lt. 2. § (2) bekezdése a lakásbérleti szerződésre vonatkozóan kimondja, hogy a szerződés alapján a bérbeadó köteles a lakást a bérlő használatába adni, a bérlő pedig a lakás használatáért és a szerződés keretében a bérbeadó által nyújtott szolgáltatásokért lakbért fizetni.

Az Lt. 34. § (2) bekezdés meghatározza, hogy az önkormányzatnak milyen, a lakáshasználat értékét meghatározó tényezők figyelembevételével kell szabályoznia a lakbér mértékét:

“(2) A lakbér mértékét a lakás alapvető jellemzői, így különösen: a lakás komfortfokozata, alapterülete, minősége, a lakóépület állapota és településen, illetőleg a lakóépületen belüli fekvése, továbbá a szerződés keretében a bérbeadó által nyújtott szolgáltatás figyelembevételével kell meghatározni.”

E rendelkezések alapján megállapítható, hogy az önkormányzati tulajdonú lakások rendeletben megállapított bérre a bérbeadó által nyújtott lakáshasználat, szolgáltatás ára, amelyet a képviselő-testület a lakáshasználat értékét befolyásoló tényezők figyelembevételével, a lakáshaszná-

lat, a nyújtott szolgáltatás értékével arányosan köteles rendeletben megállapítani.

A lakbér e rendeltetése alapján, a hatályos törvényi rendelkezéseknek megfelelően a képviselő-testület a lakbér mértékének differenciált megállapítása során alapvetően a lakáshasználat értékét befolyásoló mennyiségi és minőségi tényezőket vehet figyelembe.

Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint önkényes és a bérlők között ésszerű indok nélkül tett megkülönböztetésnek minősül, így nem tekinthető alkotmányosnak az, ha a képviselő-testület az önkormányzati bérlakások hatósági árának megállapítása során olyan tényezők alapján tesz különbséget, amelyek az önkormányzat által a bérleti szerződés alapján nyújtott lakáshasználat értékét nem befolyásolják. (...)

A lakásbérleti szerződés alapján a bérlő a tulajdonos önkormányzattal áll jogviszonyban. A bérlő által a szerződés alapján gyakorolt lakáshasználat értékét jelentősen befolyásolja az épület műszaki állapota, ugyanakkor nem függ attól, hogy az épületben — amelyben az általa bérelt lakás van — milyen tulajdoni viszonyok alakultak ki. A képviselő-testület a lakbér megállapításáról szóló rendeletében a lakáshasználat értéke szempontjából azonos jellemzőkkel rendelkező lakások bérlői között nem tehet különbséget aszerint, hogy a bérbeadó önkormányzat társasház tagjaként vagy a lakóépület kizárólagos tulajdonosaként gyakorolja tulajdonosi jogait. Az ilyen különbségtétel sérti a lakásbérleti díj funkciójára és megállapítására vonatkozó törvényi szabályokat, annak alkotmányos indoka nem állapítható meg.” (ABH 2001, 577—578.)

Az Ör. 2. 21. § (1) bekezdése a társasházi közös költség mértékében, illetőleg ahhoz viszonyítottan állapítja meg a lakásbérleti díj mértékét. Ez a szabályozás — a 4/2001. (II. 15.) AB határozat fent idézett indokolásának megfelelően — ellentétes az Lt. 2. § (2) bekezdésének, valamint 34. § (2) bekezdésének a lakásbérleti díj funkciójára és megállapítására vonatkozó szabályaival, és sérti az Alkotmány 70/A. §-ában szabályozott jogegyenlőség követelményét.

3. Az Alkotmánybíróság az indítvány alapján az Ör. 2. 21. § (1) bekezdésével kapcsolatosan vizsgálta azt is, hogy az FB Kft. kezelési díjának a bérlőkre hárítása megfelelő-e az Lt., illetőleg a Kgyr. 2. szabályainak.

A bérlő által a bérleti díjon felül megtérítendő külön szolgáltatások díjáról az Lt. 35. §-a a következő szabályokat állapítja meg:

„35. § (1) A bérlő köteles megtéríteni a bérbeadó által nyújtott és a szerződésben — vagy más megállapodásukban — meghatározott külön szolgáltatás díját.

(2) A külön szolgáltatás díját önkormányzati rendelet, illetőleg más jogszabály keretei között a bérbeadó állapítja meg.”

A Kgyr. 2. az Lt. keretei között e kérdésben a következő rendelkezéseket tartalmazza:

„4. § (1) Az önkormányzati lakás bérlője köteles megtéríteni:

a) a tulajdonos önkormányzat rendeletében foglaltak alapján az általa bérelt önkormányzati lakásra megállapított lakbért, ezen belül a tulajdonos önkormányzat rendeletében foglaltak alapján a bérbeadó által — szerződés keretében — nyújtott szolgáltatások díját, valamint

b) a bérbeadó által nyújtott és a szerződésben — vagy más megállapodásukban — meghatározott külön szolgáltatás díját, amelyet önkormányzati rendelet, illetőleg más jogszabály keretei között a bérbeadó állapít meg.

(2) Az önkormányzati lakás lakbéré ellenében a bérbeadó köteles gondoskodni különösen:

a) az épület karbantartásáról,

b) az épület központi berendezéseinek állandó üzemképes állapotáról,

c) a közös használatra szolgáló helyiségek állagában, továbbá e helyiségek berendezéseiben keletkezett hibák megszüntetéséről.

(3) A külön szolgáltatások körébe tartozik különösen:

a) a vízellátás és csatornahasználat (szennyvízelvezetés) biztosítása,

b) a felvonó használatának biztosítása,

c) a kapunyitás,

d) a központi fűtés és melegvízellátás,

e) a közös használatra szolgáló helyiségekben lévő olyan berendezések használata, amelyek egyedi fogyasztása mérhető,

f) a rádió- és televízióadók vételének biztosítása.”

E szabályok alapján megállapítható, hogy a külön szolgáltatások körébe a tulajdonos által a tulajdonost a lakás fenntartásával kapcsolatosan terhelő kötelezettségeken túl nyújtott szolgáltatások tartoznak. A tulajdonosnak a lakás kezelésével kapcsolatban felmerült költségei fedezetül a lakásbérleti díj szolgál.

Ez támasztja alá az árak megállapításáról szóló 1990. évi LXXXVII. törvény (a továbbiakban: Ártv.) 8. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés is.

Az önkormányzatok lakásbérleti díj megállapítási jogát ugyanis nem csak az Lt., hanem az Ártv. is szabályozza. Az Ártv. 7. § (1) bekezdésében, valamint mellékletének I. „B) Szolgáltatások” táblázatban a legmagasabb hatósági ár megállapítására jogosítja fel a települési önkormányzat képviselő-testületét a „714—11—01-ből Települési önkormányzat tulajdonában levő lakások bére” tekintetében. Az Ártv. 8. § (1) bekezdése is állapít meg szabályokat a hatósági ár megállapításának módjára nézve:

„8. § (1) A legmagasabb árat — a (2) bekezdésben szabályozott kivétellel — úgy kell megállapítani, hogy a hatékonyan működő vállalkozó ráfordításaira és a működéséhez szükséges nyereségre fedezetet biztosítson, tekintettel az elvonásokra és a támogatásokra is.”

E szabály alapján a képviselő-testület úgy köteles megállapítani a lakásbérleti díj mértékét, hogy az fedezetet biztosítson a lakás kezelésével kapcsolatos ráfordításaira. A tulajdonost terhelő kötelezettségek teljesítésével kapcsolatos költségeit külön szolgáltatás díjaként nem háríthatja át a bérlőkre, pusztán azért, mert a lakáskezelési

feladatokat az önkormányzattal kötött szerződés alapján gazdasági társaság látja el.

Így az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Ör. 2. azon rendelkezése, amely az FB Kft. kezelési díjának külön szolgáltatásként való megfizetésére kötelezi a társasházban lévő önkormányzati lakások bérlőit ellentétes az Lt. 35. §-ában, valamint a Kgyr. 2. 4. §-ában foglalt rendelkezéssel.

Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Ör. 2. 21. § (1) bekezdése törvény- és alkotmányellenes, ezért azt megsemmisítette.

A vitatott rendelkezés az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 42. § (1) bekezdése alapján e határozatnak a Magyar Közlönyben történő közzététele napján veszti hatályát.

Az Abtv. 43. § (4) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság akkor rendelkezik ettől az időponttól eltérően az alkotmányellenesnek ítélt jogszabály hatályon kívül helyezéséről, ha azt a jogbiztonság vagy az eljárást kezdeményező fontos érdeke indokolja. Tekintettel arra, hogy jelen esetben a visszamenőleges hatályú megsemmisítés törvényi feltételei nem állnak fenn, az Alkotmánybíróság a vitatott rendelkezés visszaható hatályú megsemmisítésre irányuló kezdeményezésnek nem adott helyt.

III.

1. A közigazgatási hivatal vezetője indítványt nyújtott még be az Ör. 2. 25. § (5) bekezdéséből „az önkormányzati választásokon listát állító pártoknak és szervezeteknek” szövegrész törvényességi vizsgálata iránt is.

Az Ör. 2. 25. § (5) bekezdése a következő rendelkezést tartalmazza:

„(5) Az életvédelem céljára kijelölt, az épület bontásáig, felújításáig ideiglenesen hasznosított, közérdekűnek nyilvánított [28. § (1) bekezdés a) pontja] vagy kiemelten közhasznú tevékenységet folytató szervezeteknek, továbbá a kisebbségi önkormányzatoknak, az önkormányzati választásokon listát állító pártoknak és szervezeteknek bérbe adott helyiségre határozott idejű szerződést kell kötni. Határozott időtartamú szerződés legfeljebb 10 évi időtartamra köthető.”

Az indítványozó álláspontja szerint az Ör. 2.-nek ez a rendelkezése sérti a pártok működéséről és gazdálkodásáról szóló 1989. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Ptv.) 4. § (2) bekezdésében foglaltakat, amely kimondja, hogy költségvetési támogatásban részesülő szerv párt részére vagyoni hozzájárulást nem adhat, és ilyen szervtől párt vagyoni hozzájárulást nem fogadhat el. Azzal, hogy az önkormányzat az önkormányzati választásokon listát állító, helyiséget bérlő pártokat az Ör. 2. 26. § (5) bekezdése alapján bérleti díjkedvezményben részesíti, a bérleti díjon keresztül a Ptv. által tiltott támogatást nyújt a pártoknak.

Szerinte sérti a politikai pluralizmust is, ha az önkormányzati választásokon listát álló pártok, szervezetek „az

Ör. 2. 26. § (6) bekezdésében is elismert módon 'bérleti díj kedvezmény' birtokában készülhetnek a következő önkormányzati választásokra, míg más, az előző választásokon listát nem állító pártoknak piaci (...) bérleti díj fizetése esetén lehetnek önkormányzati helyiségek, irodák bérlői. Az önkormányzatnak a vagyonával való gazdálkodásában is pártsemleges módon kell eljárnia, és nem sértheti meg az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdését."

2. Az indítvány részben megalapozott.

Az indítvány alapján az Alkotmánybíróság elsősorban azt vizsgálta, hogy a vitatott rendelkezés sérti-e az Alkotmány 70/A. §-ában szabályozott jogegyenlőség követelményét.

Az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„70/A. § (1) A Magyar Köztársaság biztosítja a területén tartózkodó minden személy számára az emberi, illetve az állampolgári jogokat, bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül."

Az Alkotmánybíróság kialakult gyakorlata szerint az Alkotmány e rendelkezését a jogegyenlőség általános elvét megfogalmazó alkotmányi követelményként értelmezte. E határozataiban az Alkotmánybíróság kifejtette, hogy az Alkotmány e rendelkezése csak azonos szabályozási körbe vont jogalanyok közötti olyan alkotmányos indok nélkül tett megkülönböztetést tiltja, amelynek következtében egyes jogalanyok hátrányos helyzetbe kerülnek. Kimondta, hogy az alkotmányi tilalom elsősorban az alkotmányos alapjogok tekintetében tett megkülönböztetésekre terjed ki, abban az esetben, ha a megkülönböztetés nem az emberi vagy az alapvető állampolgári jog tekintetében történt, az eltérő szabályozás alkotmányellenessége akkor állapítható meg, ha az az emberi méltósághoz való jogot sérti. Az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdésében megfogalmazott megkülönböztetési tilalom nem jelenti azt, hogy minden, még a végső soron nagyobb társadalmi egyenlőséget célzó megkülönböztetés is tilos. A megkülönböztetés tilalma arra vonatkozik, hogy a jognak mindenkit egyenlőként, egyenlő méltóságú személyként kell kezelnie, azaz az emberi méltóság jogán nem eshet csorba, azonos tisztelettel és körültekintéssel, az egyéni szempontok azonos mértékű figyelembevételével kell a jogosultságok és kedvezmények elosztásának szempontjait meghatározni. Az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlata során ez utóbbi körben akkor ítélte alkotmányellenesnek a jogalanyok közötti megkülönböztetést, ha a jogalkotó önkényesen, ésszerű indok nélkül tett különbséget az azonos szabályozási kör alá vont jogalanyok között. [9/1990. (IV. 25.) AB határozat, ABH 1990, 46., 48.; 21/1990. (X. 4.) AB határozat, ABH 1990, 73., 77—78.; 61/1992. (XI. 20.) AB határozat, ABH 1992, 280., 281—282.; 35/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 197., 203—204.; 30/1997. (IV. 29.) AB határozat,

ABH 1997, 130., 138—140.; 39/1999. (XII. 21.) AB határozat, ABH 1999, 325., 342—344. stb.]

Az Alkotmánybíróság mindezeket figyelembe véve azt vizsgálta, hogy az Ör. 2. azáltal, hogy bérleti díj kedvezményben részesíti az önkormányzati választásokon listát állító pártokat és szervezeteket, tartalmaz-e megkülönböztetést e szervezetek és más önkormányzati helyiséget használó bérlők között.

Az Ör. 2.-nek az indítványozó által megjelölt 25. § (5) bekezdése csak arról rendelkezik, hogy az önkormányzati választásokon listát állító pártokkal és szervezetekkel csak határozott időtartamú bérleti szerződést lehet kötni.

Ez a rendelkezés nem tartalmazza az indítványozó által felvetett törvényességi és alkotmányossági problémát. E rendelkezésből nem következik, hogy ezek a pártok kedvezményes díjfizetési kötelezettség mellett köthetnek szerződést az önkormányzattal.

A bérleti díj kedvezményről az Ör. 2. 26. § (5)—(6) bekezdése a következő módon rendelkezik:

„(5) A több mint három éve megüresedett, a határozott időre bérbe adott (a bontandó épületekben lévők kivételével), valamint az önkormányzat által alapított gazdasági társaságok által használt helyiségek bérleti díja megegyezik az FB Kft. kezelési díjával és — társasházban lévő helyiség esetén — a mindenkori közös költség összegével.

(6) A közérdekű célra, határozott időtartamra bérbe adott helyiségek esetén a bérleti díj kedvezmény a bérlet teljes időtartamára vagy annak egy részére szólhat. Erről a Képviselő-testület dönt."

Az Ör. 2. e rendelkezése alapján, az önkormányzati választásokon listát állító pártoknak, szervezeteknek — mivel a 25. § (5) bekezdése alapján határozott időtartamra bérbe adott helyiséget használnak — nem az Ör. 2. mellékletében meghatározott piaci bérleti díjat kell megfizetniük, hanem az önkormányzat által az ingatlankezelési feladatokat ellátó szervezetnek kifizetett kezelési díjat, illetőleg a társasházi közös költséget. Ez a rendelkezés kettős megkülönböztetést tartalmaz. Egyrészt megkülönböztetést tesz az önkormányzati választásokon listát állító pártok és szervezetek és más — a kedvezményezett körbe nem tartozó — bérlők között, másrészt az önkormányzati választáson listát állító pártok és szervezetek, valamint azon pártok és szervezetek között, amelyek az előző önkormányzati választáson nem állítottak listát.

A helyi képviselő-testület funkciója az Alkotmány 44. §-a alapján a helyi önkormányzás, ami az Alkotmány 42. §-a alapján a választópolgárok közösségét érintő helyi közügyek önálló, demokratikus intézését és a helyi közhatalomnak a lakosság érdekében történő gyakorlását jelenti.

Az Ötv. 1. § (2) bekezdése szerint:

„A helyi közügyek a lakosság közszolgáltatásokkal való ellátásához, a közhatalom önkormányzati típusú helyi gyakorlásához, valamint mindezek szervezeti, személyi és anyagi feltételeinek helyi megteremtéséhez kapcsolódnak."

Az Alkotmány és az Ötv. e rendelkezéseinek megfelelően a képviselő-testület minden ténykedése célhoz kötött, a helyi önkormányzást, az önkormányzati feladatellátást kell, hogy szolgálja. Ezt a célhoz kötöttséget határozza meg az Ötv. 78. § (1) bekezdése az önkormányzati vagyonnal való gazdálkodása tekintetében is:

„78. § (1) A helyi önkormányzat vagyona a tulajdonából és a helyi önkormányzatot megillető vagyoni értékű jogokból áll, amelyek az önkormányzati célok megvalósítását szolgálják.”

Mindezeket figyelembe véve megállapítható, hogy az önkormányzatnak a vagyonával való gazdálkodása — beleértve a vagyon hasznosítása során nyújtott kedvezményeket, támogatásokat is — a helyi önkormányzással, az önkormányzati feladatellátással kapcsolatos célokhoz kell, hogy kapcsolódjon.

Az Ör. 2. 25. § (5) bekezdése, illetőleg 26. § (5)—(6) bekezdése alapján bérleti díj kedvezményben részesített bérlők többségükben olyanok, amelyek esetében a kedvezmény nyújtását az önkormányzat gazdasági érdekei (több, mint 3 éve megüresedett helyiségek bérlői, az önkormányzat által alapított gazdasági társaságok stb.) vagy a szervezet által végzett, az önkormányzati feladatellátást segítő közérdekű tevékenység (a képviselő-testület által közérdekűnek nyilvánított szervezet, kiemelten közhasznú tevékenységet ellátó szervezet), illetőleg valamely önkormányzati feladat ellátása (életvédelmi létesítmények bérlői, kisebbségi önkormányzatok) indokolja.

Mindezek az indokok szoros összefüggésben állnak az önkormányzatisággal, a helyi közügyek intézésével.

A helyi önkormányzásnak az Alkotmányban és az Ötv.-ben meghatározott e rendeltetését figyelembe véve az önkormányzati választásokon listát állító pártok, szervezetek támogatása nem tartozik a helyi közügyek körébe, a díjkedvezményen keresztül számukra nyújtott burkolt támogatás nem tekinthető olyannak, amely az önkormányzati feladatellátással kapcsolatos célokat szolgál. Ezért e szervezetek és más — e kedvezményben nem részesülő — helyiségbérlők közötti megkülönböztetésnek alkotmányosan elfogadható indoka nincs. Ugyancsak nincs ésszerű indoka a listát állító pártok, szervezetek és más pártok, politikai jellegű szervezetek közötti megkülönböztetésnek sem.

Bár a Ptv. 4. § (2) bekezdése kifejezetten nem tiltja meg, hogy az önkormányzatok politikai pártokat támogatásban részesítsenek, a pártoknak önkormányzatok által nyújtott támogatás ellentétes a Ptv. 4. § (2) bekezdésében megfogalmazott tilalom céljával.

Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az önkormányzati választásokon listát állító pártok, szervezetek számára az Ör. 2. 26. § (5) bekezdésében nyújtott bérleti díj kedvezmény sérti az Alkotmány 70/A. §-ában szabályozott jogegyelőség követelményét, ezért azt az Alkotmánybíróság megsemmisítette.

Tekintettel arra, hogy az alkotmányellenes helyzet csak a megsemmisített rendelkezés, illetőleg az annak alapján megkötött szerződések módosításával szüntethető meg, az Alkotmánybíróság — élve az Abtv. 43. § (4) bekezdéséből származó felhatalmazással — úgy rendelkezett, hogy az Ör. 2. 26. § (5) bekezdése 2002. december 31. napján veszti hatályát.

IV.

1. Az indítványozó vitatja még az Ör. 2. 27. § (2) bekezdésének d) pontját, valamint 30. § (6) bekezdésének g) pontját, amelyek az önkormányzati helyiségek bérleti díjának valorizációjáról rendelkeznek.

Az Ör. 2. 27. § (2) bekezdésének d) pontja a következő szabályt tartalmazza:

„(2) A pályázati kiírásban az egyes helyiségekre vonatkozóan:

(...)

d) szerepeltetni kell azt a feltételt, hogy a bérleti díj minden év május 1-jén a Ptk. 232. § (2) bekezdésében meghatározott kamat mértékével emelkedik.”

Az Ör. 2. 30. § (6) bekezdés g) pontja pedig a következőképpen rendelkezik:

„(6) Az albérleti vagy üzemeltetési szerződéshez történő bérbeadói hozzájárulás feltétele, hogy:

(...)

g) a bérelő vállalja, hogy a bérleti díj minden év május 1-jén a Ptk. 232. § (2) bekezdésében meghatározott kamat mértékével emelkedik.”

Az indítványozó álláspontja szerint az Ör. 2.-nek ezek a szabályai az Lt. 38. § (1) bekezdésébe ütköznek, mert a normatív díjemelés kizárja, hogy a bérelő a bérbeadóval szabadon állapodjon meg a díjemelés mértékében, és azt is, hogy a díjemelés mértékét bíróság előtt sikerrel vitassa. Szerinte ezek a rendelkezések sértik a jogbiztonságot is, mivel az inflációs rátához kötött díjemeléshez hasonlóan a bérlők e rendelkezések mellett sem látják előre, hogy amennyiben elfogadják ezeket a feltételeket, annak üzletmenetükre nézve később milyen költségkihatásai lesznek. Valamint hivatkozik arra is, hogy sem a Magyar Köztársaság Polgári Törvénykönyvéről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.), sem az Lt. nem hatalmazza fel az önkormányzatot arra, hogy rendeletben a jogszabály erejénél fogva egyoldalúan módosítsa a bérleti szerződések tartalmát.

2. Az indítvány nem alapos.

Az Lt. 38. § (1) bekezdése a következő előírást foglalja magában:

„38. § (1) A felek a helyiségbér mértékében szabadon állapodnak meg.”

Az Lt. tehát — eltérően a lakásbérleti díjaktól — nem ad felhatalmazást a bérleti díjak hatósági árként való meg-

állapítására, hanem a Ptk. szabályainak megfelelően a szerződő felek megállapodására bízva a bérleti díjak mértékének megállapítását.

Az indítvány alapján az Alkotmánybíróságnak elsőként abban a kérdésben kellett döntenie, hogy az Ör. 2. 27. § (2) bekezdés *d*) pontjában, valamint 30. § (6) bekezdés *g*) pontjában foglalt valorizációs szabályok sértik-e a feleket — az Lt. e rendelkezése alapján — a bérleti díj tekintetében megillető szerződési szabadságot.

Nem helytálló az indítványozónak az a megállapítása, hogy a vitatott szabályok a szerződés jogszabállyal történő egyoldalú módosítását jelentik. Mindkét szabály az önkormányzat, mint tulajdonos, nevében a pályázat kiírásában, illetőleg a hozzájárulás megadásában eljáró szerv számára állapít meg magatartási szabályokat. A bérlet szabadon dönt arról, hogy elfogadja-e a díjemelések ezeket a feltételeit és a kiírt pályázati feltételek mellett pályázik-e helyiség bérleti jogának megszerzése érdekében, illetőleg arról is, hogy e feltételek mellett megfelel-e gazdasági érdekeinek a helyiség albérlésbe vagy üzemeltetésbe adása. Azaz a vitatott szabályok nem közvetlenül határozzák meg a bérleti jogviszony tartalmát, hanem csak akkor válnak a bérleti jogviszony tartalmi elemévé, ha a szerződő felek ezekben a feltételekben megállapodnak és a bérleti szerződésbe foglalják azokat. A bérleti díjnak az Ör. 2. 27. § (2) bekezdés *d*) pontjában és a 30. § (6) bekezdés *g*) pontjában meghatározott automatikus emelése a konkrét jogviszonyokban nem az Ör. 2. rendelkezésein, hanem a felek akaratmegyezésén, a bérleti szerződésen alapul.

Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Ör. 2. e vitatott szabályai nem ellentétesek az Lt. 38. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezéssel.

Az indítvány alapján az Alkotmánybíróság vizsgálta azt is, hogy a vitatott rendelkezések megfelelnek-e az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében szabályozott jogállamiság elvéből folyó jogbiztonság követelményének.

Az Ör. 2. 27. § (2) bekezdésének *d*) pontja által hivatkozott, a Ptk. 232. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezés a következő szabályt tartalmazza:

„(2) A kamat mértéke — ha jogszabály kivételt nem tesz vagy a felek másként nem állapodnak meg — az évi költségvetési törvényben meghatározott kamatmérték.”

A kamat mértéke 2002. évben a Magyar Köztársaság 2001. és 2002. évi költségvetéséről szóló 2000. évi CXXXIII. törvény 21. § *a*) pontja alapján 11%.

E szabályokat figyelembe véve megállapítható, hogy a vitatott előírásokban szabályozott díjemelés mértéke publikus normákban pontosan meghatározott, a bérletköltségek által megismerhető és kiszámítható. Így a vitatott rendelkezések esetén a jogbiztonság sérelme sem állapítható meg.

Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Ör. 2. 27. § (2) bekezdés *d*) pontja, valamint a 30. § (6) bekezdés *g*) pontja tekintetében az indítványozó által állított törvény- és alkotmányértés nem állapítható meg, ezért a felülvizsgálatukat kezdeményező indítványt elutasította.

V.

A hivatalvezető indítványt nyújtott be az Ör. 1.-nek a bérleti szerződés cserelakás felajánlásával történő felmondását szabályozó 12. § (4) bekezdésének megsemmisítése iránt is. Álláspontja szerint a képviselő-testület túllépte jogalkotási hatáskörét akkor, amikor a vitatott rendelkezésben a bérleti érték különbözetének megfizetésének kötelezettségét írta elő nagyobb értékű cserelakás felajánlása esetén.

A képviselő-testület a 2/2000. (II. 1.) számú rendeletével ezt a rendelkezést hatályon kívül helyezte. Erre tekintettel az indítványozó a 12. § (4) bekezdésének felülvizsgálatára irányuló indítványát visszavonta.

Az Abtv. 20. §-a kimondja, hogy az Alkotmánybíróság az arra jogosult indítványa alapján jár el.

Az Alkotmánybíróság az indítvány visszavonására, valamint arra tekintettel, hogy az Ör. 1. 12. § (4) bekezdése hatályát veszítette — az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozat (a továbbiakban: Ügyrend) 31. § *a*) pontja alapján — az eljárást megszüntette.

Az Ügyrend 31. § *c*) pontja alapján ugyancsak megszüntette az Alkotmánybíróság az Ör. 2. 6. § (1) bekezdés törvényességének vizsgálatára folytatott eljárást. Az Alkotmánybíróság az Ör. 2. e szabályának alkotmányosságát a 23/2002. (VI. 21.) AB határozatában (ABK 2002. június—július, 305.) elbírált, megállapította alkotmányellenességét és megsemmisítette.

A határozat közzététele az Abtv. 41. §-án alapul.

Dr. Holló András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 584/H/1998.

Az Alkotmánybíróság 48/2002. (X. 11.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság önkormányzati rendeleti szabályozás törvényellenességének felülvizsgálatára és megsemmisítésére irányuló kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

határozatot:

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy Budapest Főváros XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre

Önkormányzata többször módosított 38/1998. (XII. 8.) számú, az önkormányzati képviselők tiszteletdíjáról, juttatásairól, költségtérítéséről, valamint a bizottsági tagoknak és a tanácsnokok díjazásáról szóló rendelete 1. § (2) bekezdésének a „két bizottság alelnöke az alapdíj 80%-a”, „egy bizottság alelnöke az alapdíj 60%-a”, „egy bizottság alelnöke és egy bizottság tagja az alapdíj 70%-a”, „három bizottság tagja az alapdíj 60%-a”, továbbá „egy bizottság elnöke és egy bizottság alelnöke 95% tiszteletdíj illeti meg az alapdíjon felül, egy bizottság elnöke, egynek alelnöke, egynek tagja az alapdíj 95%-a illeti meg az alapdíjon felül, egy bizottság alelnöke és két bizottság tagja az alapdíj 80%-a illeti meg az alapdíjon felül” szövegrészei törvényellenesek, ezért azokat megsemmisíti.

A megsemmisítést követően a (2) bekezdés a következő szöveggel marad hatályban:

„(2) Amennyiben a képviselő

— egy bizottság elnöke	az alapdíj 80%-a
— egy bizottság elnöke és egy másik bizottság tagja	az alapdíj 90%-a
— egy bizottság tagja	az alapdíj 40%-a
— két bizottság tagja	az alapdíj 50%-a
— tanácsnok	az alapdíj 100%-a

illeti meg az alapdíjon felül.”

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

Budapest Főváros XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pest-szentimre Önkormányzatának a 27/1999. (X. 21.) számú, a 29/2000. (X. 3.) számú, a 18/2001. (V. 22.) számú, a 28/2001. (VI. 29.) számú, a 16/2002. (III. 28.) számú rendeletével módosított 38/1998. (XII. 8.) számú rendelete (a továbbiakban: Ör.) rendelkezik az önkormányzati képviselők tiszteletdíjáról, juttatásairól, költségtérítéséről, valamint a bizottsági tagok és a tanácsnokok díjazásáról. Budapest Főváros Közigazgatási Hivatalának vezetője törvényességi észrevételt tett az Ör. 1. § (2) bekezdésében foglaltakra. A törvényességi észrevételt a képviselő-testület nem fogadta el, ezért a hivatalvezető az Alkotmánybíróságnál indítványozta az Ör. 1. § (2) bekezdése egyes rendelkezéseinek a felülvizsgálatát és megsemmisítését: álláspontja szerint a képviselő-testület az Ör. megalkotása során túllépte a törvényi felhatalmazás kereteit.

II.

Az Alkotmánybíróság a rendelkező részben foglalt döntését a következő jogszabályi rendelkezésekre alapozta:

1. Az Alkotmány rendelkezései:

„44/A. § (1) A helyi képviselő-testület:

a) önkormányzati ügyekben önállóan szabályoz és igazgat, döntése kizárólag törvényességi okból vizsgálható felül,

(...)

e) törvény keretei között önállóan alakítja ki a szervezetét és működési rendjét,

(2) A helyi képviselő-testület a feladatkörében rendeletet alkothat, amely nem lehet ellentétes a magasabb szintű jogszabállyal.”

2. A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.) rendelkezései:

„9. § (1) Az önkormányzat jogi személy. Az önkormányzati feladat- és hatáskörök a képviselő-testületet illetik meg. A képviselő-testületet a polgármester képviseli.

(2) Az önkormányzati feladatokat a képviselő-testület és szervei: a polgármester, a képviselő-testület bizottságai, a részönkormányzat testülete, a képviselő-testület hivatala látják el.

(3) A képviselő-testület egyes hatásköreit a polgármesterre, a bizottságaira, a részönkormányzat testületére, a helyi kisebbségi önkormányzat testületére, törvényben meghatározottak szerint társulására ruházhatja. E hatáskör gyakorlásához utasítást adhat, e hatáskört visszavonhatja. Az átruházott hatáskör tovább nem ruházható.”

„20. § (1) A települési képviselőt a testületi munkában való részvételhez szükséges időtartamra a munkahelyén fel kell menteni a munkavégzés alól. Az emiatt kiesett jövedelmét a képviselő-testület téríti meg, melynek alapján a települési képviselő társadalombiztosítási ellátásra is jogosult. A képviselő-testület átalányt is megállapíthat.

(2) A képviselő-testület a települési képviselőnek, a bizottsági elnöknek, a bizottság tagjának, a tanácsnoknak — törvény keretei között — rendeletében meghatározott tiszteletdíjat, természetbeni juttatást állapíthat meg.”

„21. § A képviselő-testület a polgármesternek, bármely települési képviselőnek a javaslatára a települési képviselők közül tanácsnokokat választhat. A tanácsnok felügyeli a képviselő-testület által meghatározott önkormányzati feladatkörök ellátását.”

3. A polgármesteri tisztség ellátásának egyes kérdéseiről és az önkormányzati képviselők tiszteletdíjáról szóló 1994. évi LXIV. törvény (a továbbiakban: Pttv.) rendelkezései:

„14. § (1) A képviselő-testület az önkormányzati képviselő (a továbbiakban: képviselő), a bizottság elnöke, tagja és a tanácsnok részére — megválasztásának időpontjától

megbízatása megszűnéséig — tiszteletdíjat és természetbeni juttatást állapíthat meg.”

„15. § (1) A képviselő havi tiszteletdíja nem haladhatja meg a polgármester részére megállapított illetmény, illetőleg tiszteletdíj 25%-át (a továbbiakban: alapdíj).

(2) Ha a képviselő bizottságnak tagja, a tiszteletdíja az alapdíjon felül — több bizottsági tagság esetén is — legfeljebb az alapdíj 50%-ával növelhető.

(3) A bizottság nem képviselő tagja az alapdíj 50%-át meg nem haladó tiszteletdíjban részesíthető.

(4) A bizottság elnökének, a tanácsnoknak tiszteletdíja az alapdíjon felül — több tisztség, bizottsági tagság esetén is — legfeljebb az alapdíj 100%-ával növelhető.”

4. Az Ör. rendelkezései:

„1. § (1) A Képviselő-testület tagjait a polgármester illetményének, mint számítási alapnak a 23%-a, mint alapdíj illeti meg.

(2) Amennyiben a képviselő:

- bizottság elnöke az alapdíj 80%-a
- egy bizottság elnöke és egy másik bizottság tagja az alapdíj 90%-a
- két bizottság alelnöke az alapdíj 80%-a
- egy bizottság alelnöke az alapdíj 60%-a
- egy bizottság alelnöke és egy bizottság tagja az alapdíj 70%-a
- egy bizottság tagja az alapdíj 40%-a
- két bizottság tagja az alapdíj 50%-a
- három bizottság tagja az alapdíj 60%-a
- tanácsnok az alapdíj 100%-a
- egy bizottság elnöke és egy bizottság alelnöke 95% tiszteletdíj illeti meg az alapdíjon felül
 - egy bizottság elnöke, egynek alelnöke, egynek tagja az alapdíj 95%-a illeti meg az alapdíjon felül
 - egy bizottság alelnöke és két bizottság tagja az alapdíj 80%-a illeti meg az alapdíjon felül.”

III.

Az indítvány megalapozott.

A választópolgárok közösségét megillető helyi önkormányzás gyakorlására, a helyi közügyek önálló, demokratikus intézésére a választópolgárok önkormányzati képviselőket választanak. Az önkormányzati feladatok és hatáskörök a képviselő-testületet illetik. Az önkormányzati feladatokat a képviselő-testület és szervei látják el. A képviselő-testület hozza meg az alapvető, meghatározó döntéseket a helyi közügyekben. A törvény keretei között a képviselő-testület önállóan alakítja ki a munkamegosztást a szervei között.

A képviselő-testület egyes hatásköreit átruházhatja a polgármesterre, a bizottságaira, a részönkormányzat testületére, a helyi kisebbségi önkormányzat testületére, tör-

vényben meghatározottak szerint társulására. A meghatározó szerep a képviselő-testületé, a képviselő-testület működése döntő mértékben a képviselők munkáján, tevékenységén múlik.

Az önkormányzati képviselői megbízatás társadalmi megbízatás. Az önkormányzati képviselői munka eredményes ellátása érdekében az Ötv. több garanciát ad, főként annak érdekében, hogy a társadalmi megbízatás ellátása miatt ne érje anyagi hátrány az önkormányzati képviselőt. Az Ötv. 20. § (2) bekezdése biztosítja azt, hogy az önkormányzati képviselőt a testületi munkában való részvételhez szükséges időtartamra a munkahelyén fel kell menteni a munkavégzés alól és az emiatt kiesett jövedelmét a képviselő-testület megtéríti. A Pttv. pedig arról rendelkezik, hogy a képviselő munkájával összefüggésben felmerült, az általa megelőlegezett és számlával igazolt, szükséges költségeit meg kell téríteni.

Az önkormányzati képviselő képviselői tevékenysége nem szorítkozik a képviselő-testület ülésén való részvételre, hiszen arra fel is kell készülnie, továbbá részt vehet a döntések előkészítésében, a döntések végrehajtásának a szervezésében, ellenőrzésében. Munkájának eredményessége azon is múlik, hogy milyen kapcsolatot tart a választókkal. Az önkormányzati képviselőt az Ötv. 19. § (1) bekezdése arra kötelezi, hogy az önkormányzat egészéért érzett felelősséggel képviselje választóinak az érdekeit.

Az Ötv. nem teszi kötelezővé, de lehetőséget ad arra, hogy a képviselő-testület tiszteletdíjat és természetbeni juttatást állapítson meg a képviselőknek és egyes választott tisztségeket betöltőknek. Korábbi határozatában az Alkotmánybíróság hangsúlyozta: „A tiszteletdíj a képviselői — bizottsági — munka és felelősség elismerésül szolgál.” [24/1997. (IV. 25.) AB határozat, ABH 1997, 475.]

Az önkormányzati önállóság fontos része a szervezet-alakítás szabadsága. Az Alkotmány 44/A. § (1) bekezdés e) pontja alapján a képviselő-testület törvény keretei között önállóan alakítja ki a szervezetét és működési rendjét. Nem ellentétes törvénnyel, ha a képviselő-testület a bizottságoknál alelnöki tisztséget létesít. Az alelnöki tisztség fő funkciója a bizottsági elnök akadályoztatása esetén az elnök helyettesítése, feladata tehát eseti. A tiszteletdíj és egyéb juttatás megállapításakor a képviselő-testület a rendeletét törvény felhatalmazása alapján, törvény végrehajtására alkotja, nem lépheti át a felhatalmazás kereteit. Az Ötv. 20. § (2) bekezdése pontosan megjelöli, hogy a képviselő-testület kinek állapíthat meg tiszteletdíjat és természetbeni juttatást. Ezek a következők: az önkormányzati képviselő, a bizottság elnöke, a bizottság tagja (akár képviselő, akár nem az), a tanácsnok. Ez a felsorolás taxatív, tételes, következésképpen ezt a kört a képviselő-testület törvényesen nem bővítheti. A Pttv. sem bővítette a tiszteletdíjban részesíthetők körét, és ezek között nem szerepel a bizottsági alelnök. „Az Alkotmánybíróság rá-

mutatott arra, hogy amikor törvény tételes felsorolást ad, azt a képviselő-testület — külön felhatalmazás nélkül — nem bővítheti.” [39/2001. (X. 19.) AB határozat, ABH 2001. 488.] Az Ör. támadott rendelkezései az idézett tételes felsorolásban nem szereplő bizottsági alelnökök is megállapítanak tiszteletdíjat, ezzel az Ör. túllépte a törvényi felhatalmazást. Az Ör. 1. § (2) bekezdése alapján, ha a képviselő három bizottság tagja, akkor az alapidíj 60%-a illeti meg. Ez a rendelkezés ellentétes a Pttv. 15. § (2) bekezdésével, amely szerint ha a képviselő bizottságnak tagja, a tiszteletdíja az alapidíjon felül — több bizottsági tagság esetén is — legfeljebb az alapidíj 50%-ával növelhető.

A törvényi felhatalmazáson túlterjeszkedő önkormányzati szabályozás törvénysértő, ezért az Alkotmánybíróság megsemmisítette a bizottsági alelnök tiszteletdíjáról rendelkező, valamint a három bizottsági tagság tiszteletdíjára vonatkozó előírásokat.

A határozatnak a Magyar Közlönyben való közzététele az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 41. §-ának rendelkezésén alapul.

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 371/H/2002.

Az Alkotmánybíróság 49/2002. (X. 11.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság önkormányzati rendeleti előírások felülvizsgálatára irányuló kezdeményezés alapján meghozta a következő

határozatot:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy Csongrád Város Önkormányzata Képviselő-testületének a lakások és helyiségek bérletéről és elidegenítéséről szóló 17/1997. (VI. 30.) rendelete 31. § (3) bekezdésének „a házkezelő állapítja meg, melyet” szövegrész alkotmányellenes, ezért ezt az előírást megsemmisíti. Az Alkotmánybíróság e határozatának közzétételét követően a megsemmisítéssel érintett rendelkezés a következő szöveggel marad hatály-

ban: „A házkezelő által biztosított külön szolgáltatások díját a lakbérrel egyidőben a tárgyhót követően kell megfizetni.”

2. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy Csongrád Város Önkormányzata Képviselő-testületének a lakások és helyiségek bérletéről és elidegenítéséről szóló 17/1997. (VI. 30.) rendelete 34. § (1) bekezdése alkotmányellenes, ezért ezt a rendelkezést megsemmisíti.

3. Az Alkotmánybíróság Csongrád Város Önkormányzata Képviselő-testületének a lakások és helyiségek bérletéről és elidegenítéséről szóló 17/1997. (VI. 30.) rendelete 33. § (2) bekezdése törvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló eljárást megszünteti.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

A Csongrád Megyei Közigazgatási Hivatal vezetője — mivel a törvényességi ellenőrzés körében kiadott felhívásával a csongrádi képviselő-testület csak részben értett egyet — Csongrád Város Önkormányzata Képviselő-testületének a lakások és helyiségek bérletéről és elidegenítéséről szóló 17/1997. (VI. 30.) rendelete (a továbbiakban: Ör.) 31. § (3) bekezdésében „a házkezelő állapítja meg, melyet” szövegrész, valamint a 33. § (2) bekezdése és a 34. § (1) bekezdése törvényellenességének megállapítását és megsemmisítését kezdeményezte.

A hivatalvezető álláspontja szerint az Ör. több vonatkozásában is ellentétes a lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 1993. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Lt.) előírásaival.

Az Ör. 31. § (3) bekezdését azért kifogásolta az indítványozó, mivel úgy vélte, hogy ez a szabályozás az Lt. 35. § (2) bekezdésével ellentétes módon, önkormányzati rendeleti szabályozás nélkül a házkezelőre bízta a külön szolgáltatások díjának megállapítását.

Az Ör. 33. § (2) bekezdése törvényellenességének megállapítására irányuló kezdeményezésében az indítványozó az Lt. 36. § (2) bekezdésének sérelmére hivatkozott. Az Ör. említett rendelkezése ugyanis „az általánostól eltérő, speciális szabályokat tartalmaz, amennyiben a gazdasági bizottság számára kíván lehetőséget biztosítani bizonyos körülmények megléte esetén, azok mérlegelésével a pályázaton kívüli helyiséghasznosításra”.

Az indítványozó az Ör. 34. § (1) bekezdését is támadta, s az Lt. 42. § (2) bekezdésével ütközőnek tekintette ezt az előírást, mivel az csak abban az esetben teszi lehetővé a bérleti jog átruházásához vagy cseréjéhez a hozzájárulás

megadását, ha a bérlő a bérleti jogért pénzbeli térítést fizetett. Az indítványozó e rendeleti előírás tekintetében a jogbiztonság alkotmányos elvének megsértésére is utalt.

II.

Az Alkotmánybíróság a rendelkező részben foglalt döntését a következőkre alapozta:

1. Az Alkotmány 2. § (1) bekezdése kinyilvánítja, hogy a Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam. Az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdése szerint a helyi képviselő-testület a feladatkörében rendeletet alkothat, amely nem lehet ellentétes a magasabb szintű jogszabállyal. A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.) 16. § (1) bekezdése pedig előírja, hogy a képviselő-testület a törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására önkormányzati rendeletet alkot.

Az Lt. több tárgykörben rendeletalkotásra hatalmazta fel a helyi önkormányzat képviselő-testületét.

Az Lt. 3. § (1) bekezdés első mondata alapján a helyi önkormányzat tulajdonában lévő lakásra a tulajdonos önkormányzat — e törvény keretei között alkotott — rendeletében meghatározott feltételekkel lehet szerződést kötni. Az Lt. 35. § (1) bekezdése kimondja, hogy „a bérlő köteles megtéríteni a bérbeadó által nyújtott és a szerződésben — vagy más megállapodásukban — meghatározott külön szolgáltatás díját”. A 35. § (2) bekezdésének megfelelően „a külön szolgáltatás díját önkormányzati rendelet, illetőleg más jogszabály keretei között a bérbeadó állapítja meg”.

Az Öv. 31. § (3) bekezdése így rendelkezik:

„A házkezelő által biztosított külön szolgáltatások díját a házkezelő állapítja meg, melyet a lakbérrel egyidőben a tárgyhót követően kell megfizetni.”

Az Lt. 2. sz. melléklete 17. pontja szerint a külön szolgáltatások körébe tartozik különösen a vízellátás és csatornahasználat biztosítása, a felvonóhasználat, a kapunyitás, a központi fűtés és melegvíz-ellátás, a közös használatra szolgáló helyiségekben lévő olyan berendezések használata, amelyek egyedi fogyasztása mérhető, valamint a rádió- és televízióadók vételének biztosítása.

Az Öv. a lehetséges külön szolgáltatások közül — a 32. §-ban — kizárólag a víz- és csatornadíjra vonatkozó szabályozást tartalmaz, s oly módon hatalmazza fel a házkezelőt e szolgáltatások díja megállapítására, hogy sem az igénybe vehető külön szolgáltatások körét, sem azok díját (díjfizetési módját, feltételeit) nem rögzíti.

A vázoltakból kitűnik: az Lt. 35. § idézett második bekezdése lehetővé teszi ugyan, hogy a külön szolgáltatások díját a bérbeadó (így a csongrádi önkormányzat esetében a

bérbeadó nevében eljáró házkezelő) állapítsa meg, ezt az egyedi döntést azonban az önkormányzati tulajdonban lévő lakás esetében az önkormányzati rendeletben meghatározott keretek között lehet meghoznia a házkezelőnek.

Az Alkotmánybíróság már több döntésében felhívta a figyelmet arra, hogy az önkormányzat — ha az Lt. lehetővé teszi számára az egyedi döntések megalkotását, de ezek keretei, feltételei elfogadását az önkormányzati rendeletalkotás hatáskörébe utalja — nem mellőzheti a saját döntéshozatalát megalapozó normatív szabályok elfogadását. Az Alkotmánybíróság a vázolt alkotmányos igénynek nem megfelelő önkormányzati rendeleti szabályozásokat a jogbiztonság alkotmányos elve sérelmének tekintette. [63/1995. (X. 27.) AB határozat, ABH 1995. 527., 532.; 41/1996. (X. 4.) AB határozat, ABH 1996. 307., 310.]

Mivel az Öv. 34. § (1) bekezdése úgy tette lehetővé a házkezelő szerv számára a külön szolgáltatások díjának megállapítását, hogy nem alkotta meg az e döntést megalapozó normatív kereteket, ezért az Alkotmánybíróság a házkezelő szerv felhatalmazására utaló szabályozást — kifejezetten a döntés alapjául szolgáló önkormányzati rendeleti előírások hiánya miatt — az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében védett jogbiztonság alkotmányellenes megsértésének minősítette, és megsemmisítette.

2. Az Öv. ugyancsak sérelmezett 34. § (1) bekezdése így rendelkezik:

„Az önkormányzati helyiség bérleti jogának átruházásához vagy cseréjéhez hozzájárulás adható, ha a bérlő a bérleti jogért szerzéskor pénzbeli térítést fizetett.”

Az Lt. — a helyiségbérletre vonatkozó rendelkezések sorában — a 42. § (1) bekezdésében a következőket írja elő:

„A bérlő a helyiség bérleti jogát a bérbeadó hozzájárulásával másra átruházhatja vagy elcserélheti. Az erre vonatkozó szerződést írásba kell foglalni.” A 42. § (2) bekezdése pedig kinyilvánítja: „Önkormányzati helyiség esetén a hozzájárulás feltételeit önkormányzati rendeletben kell meghatározni. A hozzájárulás nem tagadható meg, ha a cserélő fél az önkormányzat rendeletében meghatározott feltételeket vállalja.”

A bemutatott jogszabályi rendelkezések összevetéséből kitűnik, hogy az Öv. vizsgált szabályozása a helyiségbérlet átruházását a rendeletében megállapított feltételhez kötötte, e feltételként azonban a bérleti jog megszerzésének időpontjában teljesített pénzbeli térítést határozta meg.

Az Alkotmánybíróság már több döntésében, így elvi jelleggel a 11/1992. (III. 5.) AB határozatban hívta fel a figyelmet a jogállamiságnak arra az alkotmányos követelményére, hogy — mivel a jogbiztonság szorosan a jogállamisághoz kapcsolódik — a jogbiztonság „az államtól és elsősorban a jogalkotótól azt várja el, hogy e jog egésze, egyes részterületei, és egyes szabályai is világosak, egyértel-

műek, hatásukat tekintve kiszámíthatóak és a norma címetjei számára ... előre láthatóak legyenek”. (ABH 1992, 77., 84.)

A jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény 12. § (2) bekezdése szerint „a jogszabály a kihirdetését megelőző időre nem állapíthat meg kötelezettséget, és nem nyilváníthat valamely magatartást jogellenessé”. „Következetes az alkotmánybíróági gyakorlat a tekintetben, hogy valamely jogszabály nem csupán akkor minősülhet az említett tilomba ütközőnek, ha a jogszabályt a jogalkotó visszamenőlegesen léptette hatályba, hanem akkor is, ha a hatálybaléptetés nem visszamenőlegesen történt ugyan, de a jogszabály rendelkezéseit — erre irányuló kifejezett rendelkezés szerint — a jogszabály hatálybalépése előtt létrejött jogviszonyokra is alkalmazni kell.” [57/1994. (XI. 17.) AB határozat, ABH 1994, 316., 324.]

A vázoltakból kitűnik, hogy az Ör. 34. § vizsgált (1) bekezdése differenciálatlan normatartalmat határozott meg, amelyben nem alkotott eltérő szabályozást az Ör. hatálybalépése előtt és az azt követően megszerzett helyiségbérleti jog cseréjére vonatkozóan. Ezáltal a helyiségbérleti jog átruházását olyan, múltbeli cselekményhez kötötte, amelynek mint feltételnek a teljesítésére az Ör. hatálybalépése előtt pénzbeli térítés nélkül helyiségbérleti szerződést kötött bérlőnek már nincs lehetősége. Az Alkotmánybíróóság álláspontja szerint az ilyen szabályozás ellentétes az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében védeni rendelt jogbiztonság követelményével, ezért e szabályozás megsemmisítésére került sor.

3. Az indítvány benyújtását követően a csongrádi képviselő-testület — a 44/2001. (XII. 18.) rendelete 6. §-ával — az Ör. 33. § (2) bekezdését módosította. A megváltozott jogi helyzetre tekintettel a hivatalvezető e rendelkezés tekintetében az indítványt visszavonta.

Az Alkotmánybíróóságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 20. §-a szerint az Alkotmánybíróóság az arra jogosult indítványa alapján jár el. Tekintettel arra, hogy az indítványozó az Ör. 33. § (2) bekezdését illetően a kezdeményezést visszavonta, ezért az Alkotmánybíróóság az említett rendelkezést érintően az eljárást megszüntette.

Az Alkotmánybíróóság e határozatának közzététele az Abtv. 41. §-ában foglalt rendelkezésén alapul.

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybíróági ügyszám: 905/H/1998.

Az Alkotmánybíróóság 50/2002. (X. 11.) AB végzése

Az Alkotmánybíróóság az Országos Választási Bizottság országos népszavazás aláírásgyűjtő ívének és az azon szereplő kérdésnek a hitelesítése tárgyában hozott határozata ellen benyújtott kifogás alapján meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróóság az Országos Választási Bizottság 147/2002. (VIII. 1.) OVB határozata ellen benyújtott kifogást érdemi vizsgálat nélkül elutasítja.

Az Alkotmánybíróóság ezt a végzését a Magyar Közlönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

1. Nyári Ferenc József országos népszavazási kezdeményezés aláírásgyűjtő ívének hitelesítését kérte az Országos Választási Bizottságtól (a továbbiakban: OVB). Az aláírásgyűjtő íven a következő kérdés szerepel: „Egyetért-e Ön azzal, hogy Magyarországon a 2002. évi országgyűlési választást megismétljék?”

A népszavazásra feltenni kívánt kérdéssel kapcsolatban az OVB megállapította, hogy az nem felel meg az Alkotmány 28/B. § (1) bekezdésében foglalt feltételnek, amely szerint országos népszavazás tárgya csak az Országgyűlés hatáskörébe tartozó kérdés lehet. Általános országgyűlési képviselő-választás kiírása viszont, az Alkotmányban meghatározott feltételek fennállása esetén, a Magyar Köztársaság elnökének hatáskörébe tartozik.

Az OVB megállapította továbbá, hogy a kérdés feltételezi az Országgyűlés feloszlását (ami szintén a köztársasági elnök hatásköre) vagy feloszlásának kimondását, ami ugyan az Országgyűlés hatáskörébe tartozna, ilyen döntés meghozatalára azonban az Országgyűlés népszavazás útján nem kötelezhető.

Mindezekre tekintettel az OVB az aláírásgyűjtő ív hitelesítését a 147/2002. (VIII. 1.) OVB számú határozatával megtagadta.

2. Az OVB határozata ellen 2002. augusztus 13-án — a törvényes határidőn belül — kifogás érkezett az Alkotmánybíróósághoz. Ebben a kifogás előterjesztője leírta az aláírásgyűjtő ív mintapéldányán szereplő kérdést, ismertetve az OVB határozatát, valamint kifejtette, hogy az országos népszavazásról és népi kezdeményezésről szóló 1998. évi III. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) 10. §-a — álláspontja szerint — nem értelmezhető. Mindezek alapján a kifogás előterjesztője az OVB-határozat felülvizsgá-

latát és ezzel összefüggésben az Nsztv. 10. §-ának „érvénytelenítését” kezdeményezte.

Az Alkotmánybíróság számára a jelen ügyben irányadó hatásköri és eljárási szabályokat az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 1. § h) pontjában foglaltaknak megfelelően a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (a továbbiakban: Ve.), valamint az Nsztv. határozza meg. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az OVB határozata ellen benyújtott kifogás alapján lefolytatott eljárás jogorvoslati eljárás, amelynek során — a Ve. 116. §-a alapján — vizsgálni kell, hogy a benyújtott kifogás megfelel-e a Ve. 78. § (2) bekezdésében foglalt formai és tartalmi követelményeknek. [25/1999. (VII. 7.) AB határozat, ABH 1999, 251., 256; 512/H/1999. AB végzés, ABH 1999, 935—936.] E feltételek a következők:

„78. § (2) A kifogásnak tartalmaznia kell a törvénysértés bizonyítékainak megjelölését és a kifogás benyújtójának értesítési címét. A hiányosan benyújtott kifogást érdemi vizsgálat nélkül el kell utasítani.”

Az Alkotmánybíróság jelen ügyben arra a megállapításra jutott, hogy a kifogás előterjesztője nem jelölte meg, hogy az OVB döntését mely törvényi rendelkezéssel tarja ellentétesnek, és milyen indokok alapján tartja törvénysértőnek. A kifogásban fellelhető egyetlen indok az, hogy az Nsztv. 10. §-a az előterjesztő megítélése szerint nem értelmezhető.

Ezért az Alkotmánybíróság a Ve. 78. § (2) bekezdésére tekintettel a hiányosan benyújtott kifogást érdemi vizsgálat nélkül elutasította.

Az Alkotmánybíróság, figyelemmel az OVB-határozat Magyar Közlönyben való megjelenésére, elrendelte e végzésének a Magyar Közlönyben való közzétételét.

Dr. Németh János s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Németh János s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Bagi István
alkotmánybíró helyett

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czucz Ottó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Strausz János s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszkyne
dr. Vasadi Éva s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 607/H/2002.

A Köztársasági Elnök határozatai

A Köztársaság Elnökének 145/2002. (X. 11.) KE határozata

a Magyar Nemzeti Bank monetáris tanácsa tagjává
történő kinevezéséről

A Magyar Nemzeti Bankról szóló 2001. évi LVIII. törvény 49. §-a (4) bekezdésének c) pontja alapján, — a Magyar Nemzeti Bank elnöke javaslatára — a miniszterelnök előterjesztésére

dr. Kádár Bélát

a Magyar Nemzeti Bank monetáris tanácsa tagjává

— 2002. szeptember 23-i hatállyal, hatévi időtartamra —
kinevezem.

Budapest, 2002. október 7.

Mádl Ferenc s. k.,
a Köztársaság elnöke

Ellenjegyzem:

Dr. Medgyessy Péter s. k.,
miniszterelnök

KEH ügyszám: V-3/3638/2002.

A Miniszterelnök határozatai

A Miniszterelnök 88/2002. (X. 11.) ME határozata

kormányzati főtisztviselő áthelyezéséről

A köztisztviselők jogállásáról szóló — többször módosított — 1992. évi XXIII. törvény 31/C. §-ának (4) bekezdésében foglalt jogkörömben

dr. Kovácsy Zsombor kormányzati főtisztviselőt az Igazságügyi Minisztérium Hatásvizsgálati Deregulációs és Jogszabály-nyilvántartási Főosztály vezetői teendőinek ellátására

2002. október 15-i hatállyal — határozatlan időre —
áthelyezem.

Dr. Medgyessy Péter s. k.,
miniszterelnök

**A Miniszterelnök
89/2002. (X. 11.) ME
határozata**

helyettes államtitkári juttatások biztosításáról

A Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról és felelősségéről szóló 1997. évi LXXIX. törvény 52. §-ának (2) bekezdése alapján a Miniszterelnöki Hivatal munkatársai közül

Berki Judit, a Roma Titkárság vezetője,

Heil Péter, a Nemzeti Fejlesztési Terv és EU Támogatások Hivatala Közösségi Támogatási Keret Irányító Hatóság elnökhelyettese,

Mórocz László, a Nemzetbiztonsági Iroda vezetője,

Simon Sándor a Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter Kabinetirodája vezetője,

dr. Szeredi Péter, a Kormányzati Stratégiai Elemző Központ vezetője,

dr. Dobrev Klára és *dr. Veress József* a Nemzeti Fejlesztési Terv és EU Támogatások Hivatala elnökhelyettesei

részére — e tisztségük ellátása időtartamára — a helyettes államtitkári juttatások teljes körét biztosítom.

Dr. Medgyessy Péter s. k.,
miniszterelnök

**V. rész KÖZLEMÉNYEK,
HIRDETMÉNYEK**

**A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Földművelésügyi Hivatalának
(5001 Szolnok, Kossuth Lajos út 2.)**

h i r d e t m é n y e

Az FVM Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Földművelésügyi Hivatala — a földrendező és a földkiadó bizottságokról szóló 1993. évi II. törvény 4/B. § (5) bekezdése alapján —

n y i l v á n o s s o r s o l á s t

hirdet meg a jászszentandrasi „Haladás” Mezőgazdasági Szövetkezet használatában nyilvántartott, részarány-földtulajdonnak megfelelő földek kiadása céljából.

Az érintett tulajdonosok a sorsolás megkezdését megelőzően egyezséget köthetnek.

A sorsolás helye: Jászszentandrás, Rákóczi út 92., Művelődési Ház

A sorsolás ideje: 2002. november 15., 14 óra.

A sorsolásra kerülő földrészletek adatai:

Település: Jászszentandrás külterület

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	AK érték	Megjegyzés
032/43	szőlő	12,8632 ha	395,4	

Település: Tarnaméra külterület

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	AK érték	Megjegyzés
072/94	gyep	63,6525 ha	670,40	

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	AK érték	Megjegyzés
072/94	szántó	19,7850 ha	344,26	
077/12	szántó	2,0529 ha	37,05	

A sorsolás nyilvános, azon bárki jelen lehet.

A sorsoláson a szövetkezetben még ki nem adott részarány-földtulajdonnal rendelkező személyek földtulajdonának helyét határozzuk meg.

A sorsoláson bármely okból meg nem jelenő jogosult később a mulasztására hivatkozva semmiféle jogot nem érvényesíthet, ebből az okból a sorsolás eredménye nem változtatható meg.

Péter Gábor s. k.,
mb. hivatalvezető

**A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Somogy Megyei Földművelésügyi Hivatalának
(7400 Kaposvár, Csokonai u. 3.)**

h i r d e t m é n y e

Az FVM Somogy Megyei Földművelésügyi Hivatala — a földrendező és a földkiadó bizottságokról szóló 1993. évi II. törvény 4/B. § (5) bekezdése alapján —

n y i l v á n o s s o r s o l á s t

tart a balatonszentgyörgyi Dél-Balaton Mezőgazdasági Szövetkezet használatában levő, részarány-földtulajdonnak megfelelő földek kiadása céljából.

A sorsolás helye: Balatonszentgyörgy, Művelődési Ház, Csillagvár u. 2.

A sorsolás ideje: 2002. november 20., 9.30 óra.

A sorsoláson részvételre jogosultak köre: balatonszentgyörgyi Dél-Balaton Mezőgazdasági Szövetkezet gazdálkodási területén részarány-földtulajdonnal (aranykoronával) rendelkező személyek. Több részarány-földtulajdonos egyezsége alapuló írásbeli igényét, valamint a kisorsolt földrészekre vonatkozó cseremegállapodásokat a Földművelésügyi. Hivatal figyelembe veszi. A közös igényt a sorsolás kezdetéig, a cseremegállapodásokat a sorsolást követő 15 napig lehet a Somogy Megyei Földművelésügyi Hivatalhoz benyújtani.

A sorsolásra kerülő földrészek adatai:

Település: Balatonberény

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	Összes AK érték	Sorsolandó AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
04/36	szántó	0,3197	12,79	3,33	
040/2	erdő	38,7773	193,29	9,86	

Település: Balatonszentgyörgy

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	Összes AK érték	Sorsolandó AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
016/11	szántó	35,1332	824,23	2,94	Földmérési jel
035/2	erdő	20,0005	116,28	0,33	
065/21	szántó	53,3346	1520,89	88,53	
067	szántó	51,9421	1297,39	25,73	
071/1	erdő	0,6917	3,60	1,15	Vezeték és bányaszolgalmi jog

Település: Főnyed

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	Összes AK érték	Sorsolandó AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
06/2	gyep	7,8872	213,14	11,89	
06/3	gyep	0,3953	7,55	1,99	

Település: Hollád

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	Összes AK érték	Sorsolandó AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
03/17	gyep	10,6496	264,38	20,86	
08/20	gyep	16,6755	165,85	0,21	
08/25	szántó	30,5150	692,11	9,33	
018/1	gyep, szántó	24,9221	649,23	11,56	
1153	erdő	0,0680	0,26	0,26	
1252/4	erdő	0,1298	0,49	0,49	
1254/1	erdő	0,1553	0,59	0,59	
1278	erdő	0,0582	0,22	0,22	
1279	gyep	0,0655	1,25	1,25	
1286/3	gyep	0,4425	13,85	13,85	
1299	gyep	0,1388	5,79	1,73	
1317	gyep, erdő	0,1730	5,42	5,42	
1318	gyep, erdő	0,1683	4,74	4,74	
1573/4	erdő	0,1181	0,45	0,45	
1685/2	gyümölcsös	0,1048	4,00	2,25	

Település: Somogysámson

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	Összes AK érték	Sorsolandó AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
034/1	szántó	23,0946	360,28	13,30	

Település: Szegerdő

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	Összes AK érték	Sorsolandó AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
012/1	szántó, erdő	2,1695	20,38	2,78	Földmérési jel

Település: Tikos

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	Összes AK érték	Sorsolandó AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
014/7	szántó	25,9599	597,64	1,87	Bányászolgalmi jog, földm. jel
014/8	gyep	3,0909	77,89	7,44	Bányászolgalmi jog
014/9	gyep	10,5606	114,05	114,05	Bányászolgalmi jog
019/13	erdő	1,5559	9,18	4,72	Bányászolgalmi jog
023/15	erdő	0,9224	5,44	5,44	Bányászolgalmi jog
026/1	erdő	1,3291	7,84	7,84	
027	erdő	3,6633	21,61	21,24	
029/1	szántó	28,1036	689,63	5,24	
032/4	gyep	5,2156	163,25	1,90	Bányászolgalmi jog
037/5	gyep	7,9003	247,28	59,44	
042	gyep	0,1869	5,85	5,82	
047/2	gyep, szántó	3,8691	115,90	37,60	

Település: Vörs

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	Összes AK érték	Sorsolandó AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
032/1	gyep	1,0880	27,42	27,12	

A sorsolás nyilvános, azon bárki jelen lehet.

A sorsolás egyidejűleg a helyben szokásos módon is meghirdetésre kerül.

A sorsoláson bármely okból meg nem jelenő jogosult később a mulasztására hivatkozva semmiféle jogot nem érvényesíthet, ebből az okból a sorsolás eredménye nem változtatható meg.

Akinek a nyilvános sorsolás jogos érdekét érinti vagy sérti, törvénysértésre hivatkozással a sorolást követő 48 órán belül a Fővárosi és Pest Megyei Földművelésügyi Hivatalhoz címzett, de a Somogy Megyei Földművelésügyi Hivatalhoz (7400 Kaposvár, Csokonai u. 3.) kifogást nyújthat be.

Varga Gábor s. k.,
mb. hivatalvezető

**A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Zala Megyei Földművelésügyi Hivatalának
(8901 Zalaegerszeg, Bíró M. u. 38.)**

h i r d e t m é n y e

Az FVM Zala Megyei Földművelésügyi Hivatala — a földrendező és a földkiadó bizottságokról szóló 1993. évi II. törvény 4/B. § (5) bekezdése alapján —

n y i l v á n o s s o r s o l á s t

tart a Zalaegerszeg-Neszele Mezőgazdasági Szövetkezet használatában lévő, részarány-földtulajdonnak megfelelő földek kiadása céljából.

A sorsolás helye: Zalaegerszeg, Bíró M. u. 38., FVM Zala Megyei Földművelésügyi Hivatala

A sorsolás ideje: 2002. november 18., 9 óra.

A sorsolásra kerülő földrészletek adatai:

Település: Zalaegerszeg

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
0673	szántó, erdő	37,4088	820,73	

A sorsolás nyilvános, azon bárki jelen lehet.

A sorsoláson a szövetkezetben részarány-földtulajdonnal rendelkező azon személyek (illetőleg jogutódjaik) vehetnek részt, akik a fentebb hivatkozott törvény 5. § (1) bekezdése szerinti határidőben, azaz 1993. március 24. napjáig földkiadási kérelmet nyújtottak be a szövetkezet székhelyén működött Földkiadó Bizottsághoz, s igényük ezen hirdetés közzétételéig még nem került teljeskörűen kielégítésre.

A sorsolás egyidejűleg a helyben szokásos módon is meghirdetésre kerül.

A sorsoláson bármely okból meg nem jelenő jogosult később a mulasztására hivatkozva semmiféle jogot nem érvényesíthet, ebből az okból a sorsolás eredménye nem változtatható meg.

Németh Zoltán s. k.,
mb. hivatalvezető

Helyesbítés: A Magyar Közlöny 2002. évi 80. számában kihirdetett, az oktatási miniszter hatáskörébe tartozó szakképesítések megszerzésére irányuló szakmai vizsga szervezésére feljogosított intézményekről szóló 42/2002. (VI. 7.) OM rendelet

— 2. számú mellékletében a Gépipari Tudományos Egyesület által szervezhető szakmai vizsgák között 32 5236 04 Iparigáz- és olajtüzelőberendezés-szerelő, -karbantartó, -javító szakképesítés egyidejű törlése mellett a **31 5252 01 Iparigáz- és olajtüzelőberendezés-kezelő** szakképesítés kerül feltüntetésre,

— 3. számú mellékletében a 32 5236 04 Iparigáz- és olajtüzelőberendezés-szerelő, -karbantartó, -javító szakmai vizsgát szervező intézmények közül a Gépipari Tudományos Egyesület törlésre kerül, ezzel egyidejűleg a 31 5252 01 Iparigáz- és olajtüzelőberendezés-kezelő szakmai vizsgát szervező intézmények köre a **Gépipari Tudományos Egyesülettel** kiegészül.

(Kézirathiba)

A Magyar Közlöny 2002. évi 129. számában közzétett, az „Esélyt a jövőnek!” program megvalósításával kapcsolatos feladatokról szóló 1167/2002. (X. 10.) Korm. határozat 2. pontja helyesen:

„2. a gyermek 2 hónapos koráig igénybe vehető 5 munkanap pótszabadságot kell biztosítani az újszülött gyermek **édesapja** számára;”

(Nyomdahiba)

KÖZLEMÉNY

A Magyar Hivatalos Közlönykiadó megjelentette a

HAJÓZÁSI SZABÁLYZAT

című, A/4 formátumú, 96 oldal terjedelmű kiadványt.

A kiadvány a víziközeledés rendjéről szóló 27/1993. (IX. 23.) KHVM rendeletet tartalmazza, amelynek mellékletét képezi a Hajózási Szabályzat.

A kézirat lezárva: 2002. június 1-jén.

Ára: 1512 Ft áfával.

A megrendeléseket a Magyar Hivatalos Közlönykiadó címére (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6.) lehet feladni. Fax: 338-4746 vagy 267-2780.

MEGRENDELŐLAP

Megrendeljük a

HAJÓZÁSI SZABÁLYZAT

című kiadványt példányban.

A megrendelő (cég) neve:

Címe (város, irányítószám):

Utca, házszám:

Az ügyintéző neve, telefonszáma:

A megrendelő (cég) bankszámlaszáma:

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára átutaljuk.

Keltezés:

.....
cégszerű aláírás

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

Tisztelt Olvasó!

A Magyar Köztársaság minisztériumainak felsorolásáról szóló 2002. évi XI. tv. alapján megalakult az Informatikai és Hírközlési Minisztérium, amely — a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. tv. 59. §-ában megjelölt keretek között — megalapította az *Informatikai és Hírközlési Közlöny* elnevezésű hivatalos lapját. E lap célja, hogy a minisztérium ügykörébe tartozó vagy azt érintő kihirdetett minden jogszabályt, közzétett országgyűlési határozatot, kormányhatározatot, iránymutató alkotmánybírósági határozatot, továbbá végzést, miniszteri utasítást, közleményt, tájékoztatót, pályázatot és annak eredményét, valamint a szakterületek vállalkozásainak és magánszemélyeknek a lap profiljába illő hirdetéseit folyamatosan, összefogottan, jól áttekinthetően ismertesse az érdekelt szakmai körökkel. A lap kéthetenként, a hónap közepén és végén jelenik meg.

Reméljük, hogy a lap rövidesen hasznos és nélkülözhetetlen tájékoztatási eszköze lesz az informatika, továbbá a hírközlés területén tevékenykedő valamennyi szervezetnek és állampolgárnak.

Az **Informatikai és Hírközlési Közlöny** előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadó (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6.) címén (postacím: 1394 Budapest 62. Pf. 357) vagy a 318-6668 faxszámán.

2002. II. félévre megállapított előfizetés díja: 6048 Ft áfával.

Példányonként megvásárolható a kiadó közlönypoltjában (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6. Tel./fax: 267-2780).

MEGRENDELŐLAP

Megrendeljük az **Informatikai és Hírközlési Közlöny** című lapot példányban.

A megrendelő (cég) neve:

Címe (város, irányítószám):

Utca, házszám:

Az ügyintéző neve, telefonszáma:

A megrendelő (cég) bankszámlaszáma:

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára átutaljuk.

2002. II. félévre megállapított előfizetés díja: 6048 Ft áfával.

Keltezés:

.....
cégszerű aláírás

CD-JOGÁSZ®

az EGYETLEN hivatalos!

Elektronikus jogszabálygyűjtemény a Magyar Közlöny kiadójától.
A 148/2002 (VII.1.) Korm. rendelet alapján hivatalos, hiteles forrás.

ONLINE
A hálózati letöltésre is alkalmas online szolgáltatásunk előfizetőinknek ingyenes.

ÁRGARANCIA
Előfizetési díjaink idén nem változtak, más, hasonló szolgáltatást nyújtó termékekénél garantáltan kedvezőbbek.

SOKOLDALÚSÁG
A jogszabálysolgáltatást Magyar Közlöny faksimile, EU Szakjogász, Adó és Ellenőrzési Értesítő, Bírósági Határozatok, KSH-jelzőszámok, Iratmintatár is kiegészíti.

www.mhk.hu
06 (80) 200-723

MOST RENDSZERBELEPÉSI DÍJ NÉLKÜL, AJÁNDÉKKAL!

Előfizetem a CD-JOGÁSZ 1 / 5 / 10 / 25 / 100 munkahelyes változatát egy évre példányban.

Éves előfizetési díj: 48 000 / 60 000 / 80 000 / 96 000 / 128 000 Ft + áfa, rendszerbelépési díj nincs.

Előfizetés időtartama: 2003. január – december.

Ajándékvalasztásom: ☐ az előfizetési periódus ingyenes kiterjesztése a 2002. év hátralévő hónapjaira (a kedvezmény az előfizetési díj beérkezése után vehető igénybe), vagy
☐ egyéves ingyenes előfizetés a kiadó Házi Jogtanácsadó című lapjára

Név, cím:

Ügyintéző, telefon:

Kézbesítési cím és név:

Dátum:

Cégszerű aláírás:

Az akció a 2002. december 31-ig beérkezett új, éves előfizetésekre vonatkozik. Kérjük, hogy a szelvényt a Magyar Hivatalos Közlönykiadó 1394 Budapest 62, Pf. 361 postacímére, illetve a 266-8906-os vagy a 266-5190-es faxszámára küldje vissza. Megrendelését feladhatja a www.mhk.hu honlapon vagy a cdjogasz@mhk.hu e-mail-címen is.

Tisztelt Előfizetők!

Tájékoztatjuk Önöket, hogy a kiadónk terjesztésében levő lapokra és elektronikus kiadványokra szóló előfizetésüket folyamatosan tekintjük. Csak akkor kell változást bejelenteni a 2003. évre vonatkozó előfizetésre, ha a példányszámot, esetleg a címlistát módosítják, vagy új lapra szeretnének előfizetni (pontos szállítási, név- és utcacím-megjelöléssel).

Azesetleges módosítást szíveskedjenek levélben vagy faxon megküldeni.

Felhívjuk szíves figyelmüket, hogy a lapszállításról kizárólag az előfizetési díj beérkezését követően intézkedünk. Fontos, hogy az előfizetési díjakat a megadott 10300002-20377199-70213285 sz. számlára utalják, illetve a kiadó által kiküldött készpénz-átutalási megbízáson fizessék be.

Készpénzes befizetés kizárólag a Közlönyboltban (1085 Budapest, Somogyi B. u. 6.) lehetséges. (Levélcím: Magyar Hivatalos Közlönykiadó, 1394 Budapest, 62. Pf. 357. Fax: 318-6668).

A 2003. évi előfizetési díjak

Magyar Közlöny	62 496 Ft/év	Magyar Közigazgatás	6 048 Ft/év
Az Alkotmánybíróság Határozatai	12 096 Ft/év	Munkaügyi Közlöny	9 744 Ft/év
Bányászati Közlöny	3 024 Ft/év	Nemzeti Kulturális Alapprogram Hírlevele	3 024 Ft/év
Belügyi Közlöny	16 128 Ft/év	Oktatási Közlöny	15 120 Ft/év
Cégek Közlöny	76 944 Ft/év	Önkormányzatok Közlönye	3 696 Ft/év
Cégek Közlöny (CD-n)	54 768 Ft/év	Pénzügyi Közlöny	19 824 Ft/év
Egészségügyi Közlöny	16 128 Ft/év	Pénzügyi Szemle	14 448 Ft/év
Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Értesítő	11 424 Ft/év	Statisztikai Közlöny	8 400 Ft/év
Gazdasági Közlöny	15 120 Ft/év	Szociális Közlöny	9 744 Ft/év
Határozatok Tára	14 448 Ft/év	Turisztikai Értesítő	7 392 Ft/év
Házi Jogtanácsadó	3 024 Ft/év	Ügyességi Közlöny	4 368 Ft/év
Hírközlési Értesítő	4 032 Ft/év	Vízügyi Értesítő	8 064 Ft/év
Hivatalos Értesítő	9 408 Ft/év		
Ifjúsági és Sport Értesítő	3 024 Ft/év	Élet és Tudomány	7 392 Ft/év
Igazságügyi Közlöny	10 080 Ft/év	Ludové Noviny	2 016 Ft/év
Informatikai és Hírközlési Közlöny	13 440 Ft/év	Neue Zeitung	3 024 Ft/év
Környezetvédelmi Értesítő	9 072 Ft/év	Természet Világa	4 032 Ft/év
Közlekedési Értesítő	15 456 Ft/év	Valóság	4 704 Ft/év
Kulturális Közlöny	12 096 Ft/év		
Külgazdasági Értesítő	12 432 Ft/év		

Az árak a 12%-os áfát is tartalmazzák.

A **Házi Jogtanácsadó** című lap előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadó címen:

Budapest VIII., Somogyi B. u. 6. 1394 Bp. 62. Pf. 357 vagy faxon: 318-6668, vagy a www.mhk.hu/hj internetcímen található megrendelőlapon.

Telefon: 266-9290/234, 235 mellék.

Éves előfizetési díja 3024 Ft áfával.

A CD-JOGÁSZ hatályos jogszabályok hivatalos számítógépes gyűjteménye 2003. évi éves előfizetési díjai:

Önálló változat	48 000 Ft	25 munkahelyes hálózati változat	96 000 Ft
5 munkahelyes hálózati változat	64 000 Ft	50 munkahelyes hálózati változat	112 000 Ft
10 munkahelyes hálózati változat	80 000 Ft	100 munkahelyes hálózati változat	128 000 Ft

Egyszeri belépési díj: 6000 Ft. (Áraink az áfát nem tartalmazzák.)

Facsimile Magyar Közlöny. A hivatalos lap 2002-es évfolyama jelenik meg CD-n az eredeti külalak megőrzésével, de könnyen kezelhetően.

Hatályos jogszabályok online elérése: a 3 naponta frissített adatbázis az interneten keresztül érhető el a www.mhk.hu címen. További információ kérhető a 06 (80) 200-723-as zöldszámon.

Szerkeszti a Miniszterelnöki Hivatal, a Szerkesztőbizottság közreműködésével.

A szerkesztésért felelős: dr. Müller György. Budapest V., Kossuth tér 1—3.

Kiadja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó. Felelős kiadó: a Kiadó vezérigazgatója.

Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6. Telefon: 266-9290.

Előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadónál

Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., 1394 Budapest 62. Pf. 357, vagy faxon 318-6668.

Előfizetésben terjeszti a Magyar Hivatalos Közlönykiadó a FÁMA Rt. közreműködésével. Telefon/fax: 266-6567.

Információ: tel./fax: 317-9999, 266-9290/245, 357 mellék.

Példányonként megvásárolható a kiadó Budapest VIII., Somogyi B. u. 6. (tel./fax: 267-2780) szám alatti közlönyboltjában, illetve megrendelhető a www.mhk.hu/kozlonybolt internetcímen.

2002. évi éves előfizetési díj: 56 784 Ft. Egy példány ára: 140 Ft 16 oldal terjedelemtől, utána + 8 oldalanként + 112 Ft.

A kiadó az előfizetési díj évközbéli emelésének jogát fenntartja.

HU ISSN 0076—2407

02.1825 — Nyomja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó Lajosmizsei Nyomdája. Felelős vezető: Burján Norbert.